BSB Bayerische StaatsBibliothek
MDZ Münchener DigitalisierungsZentrum Digitale Bibliothek

Te□innōt benōt Ješurūn Ein Gebethbuch für Frauen und Mädchen zur Erwkkung der Andacht an Wochen-Fest- und Fast-Tagen so wie auch in allen Verhä ltnissen des Lebens

Fürth 1842

A.hebr. 992 u
urn:nbn:de:bvb:12-bsb10240582-7

A. hebr. 992 ü

BAYER. STAATSBIBLIOTHEK
MÜNCHEN

GESCHENK

VON

DR. JAMES LOEB
FIRMA H. AUFHÄUSER
PROFESSOR H. RHEINSTROM

1927

BAYER. SCHWERSTBESCHÄDIGTEN
ARBEITSFÜRSORGE E.V.
MÜNCHEN 23
LEOPOLDSTR. 155 TEL. 330707

תחנות בנות ישרון.

אײן

געבעטהבוך

פֿיר

פֿרויען אונד מאֶדכֿען,

צור

ערוועקקונג דער אנדאַכֿט

אַן וואָכֿען-, פֿעסט- אונד פֿאַסט-טאַגען

זאָ וויא אויך

אין אַללען פֿערהאָלטניזזען

דעז לעבענז.

Bayerische
Staatsbibliothek
MÜNCHEN

צווייטע פֿערבעזזערטע אויפֿלאַגע.

Fürth, 1842.

Druck und Verlag von D. Zürndorffer und J. Sommer.

15 A

Bayerische Staatsbibliothek MÜNCHEN

איננהאַלט׃

זייטע

געבעטה ביים איינטריטטע אין דאַז גאָטטעזהויז 1
מאָרגענגעבעטה 2
אָבענדגעבעטה 3
געבעטה אַם זאָננטאַגע 4
געבעטה אַם מאָנטאַגע 5
געבעטה אַם דיענזטאַגע 7
געבעטה אַם מיטטוואָך 9
געבעטה אַם דאָננערזטאַג 10
געבעטה אַם פֿרייטאַג 12
געבעטה אַם שבת 14
געבעטה ביים הערויזנעהמען דער געזעטצראָללע (ספר תורה) 16
געבעטה אַן ר״ח אונד י״כ ביים הערויזנעהמען דער (ספר תורה) 17
געבעטה ביים הערויזנעהמען דער ס״ת אַם פסח, שבועות, סוכות 18
געבעטה פֿיר דען לאַנדעזפֿירזטען 19
געבעטה אַם שבת ווען מאַן ר״ח בענשט 20
געבעטה אַם פֿאַזטטאַגע (תענית צבור) 22
געבעטה אַם תשעה באב 23
געבעטה אַם פסח־פֿעזטע 24
געבעטה אַם שבועות־פֿעזטע 25
געבעטה אַם סוכות פֿעזטע 27
געבעטה ביים מזכיר נשמות זיין 30
געבעטה אַם שלוזזע דעז דוכן 33
בעטראַכטונגען איבער דאַז געבאָטה על נטילת לולב 34
געבעטה עם ערב ר״ח אלול 35
געבעט אַם ערב ר״ה 36
געבעטה אַם ר״ה פֿאָר דעם שופר בלאַזען 39

אינהאלט·

	זייטע
געבעטה אַם כל נדרי ביים איינטריטטע אין דאַז גאָטטעזהויז	41
מאָרגענגעבעטה אַם פֿערזאָהנונגזטאַגע	45
געבעטה ביים ונתנה תוקף	48
געבעטה אַם ר"ה אונד י"כ בייא עלינו	49
געבעטה אַם י"כ ווען דער פֿאָרבעטהער (והכהנים והעם) זאַגט	50
געבעטה שלמה'ז בייא דער איינווייהונג דעז טעמפעלז (וועלכעז פֿאָן י"כ געבעטהעט ווערדען קאָנן)	53
געבעטה צו נעילה	54
געבעטה ביים אַנצינדען דער ליכטער פֿרייטאַג נאַכטז	56
געבעטה איינעז יונגען מאָדכען	57
געבעטה פֿאָר דער טרויאונג	58
געבעטה נאַך דער טרויאונג ·	59
געבעטה איינער געשאָפֿטזפֿרויא	60
געבעטה אין קינדערלאָזער עהע	61
געבעטה איינער שוואַנגערן פֿרויא	63
געבעטה איינער פֿרויא ווען איהר קינד צור בעשניידונג געטראַגען ווירד	64
געבעטה איינער פֿרויא נאַך דעם וואָכענבעטטע	65
געבעטה איינער אונגליקקליכען עהעגאַטטין	66
געבעטה איינער וויטטווע וועלכע מוטטער אונפֿערזאָרגטער וואַיזען איזט	67
געבעטה איינער וואַיזע	68
געבעטה אין שטונדען דער טרויריגקייט	70
געבעטה בייא שווערען קראַנקהייטען	71
געבעטה איינער דיענענדען פֿרויענזפערזאָן	73
טישגעבעטה	75

געבעטה

ביים אײנטריטטע

אין דאַז גאָטטעזהויז

אַללמאַכטיגער גאָטט! דעסען מאַיעסטעט קיין געשאַפפענעס וועזען צו פאַססען פערמאַג, איך בעטרעטע בעבענד דיא שוועללע דיינעס טעמפעלס, אונד נאָהערע מיך מיט ציטטערנדעם הערצען דער וואָהנונג דיינעס הייליגטהומס.

אַך איך פורכטבאַר איזט דיעזער אָרט! איך בין נור איין שוואַכעס אים זינדען בעהאַפטעטעס געשאָפף, אונד זאָלל עס וואַגען דיך אונענדליכער! אורקוועללע דער ווייזהייט אונד גערעכטיגקייט! דיך, בעהערשער אַללער וועל־טען! אַנצוספרעכען. —

אַבער דיינע גנאַדע גליכט יאַ דיינער גראָסע, אונד דיינע ליעבע דיינער מאַכט; דוא לאַסעסט דיך הערַאב צו פערנעהמען דיא זייפצער דער שוואַכען מענשען, אונד אויך דיא טהרענען דער לידענדען שטערבליכען ווער־דען פאָר דיינעם טהראָנע אויפגענאָממען, דען דוא ביזט אַללבאַרמהערציג. —

זאָ, דיינער גנאַדע פערטרויענד, ווירד מיין הערץ מיט צופערזיכט בעלעבט, אונד האָפפנונגספאָלל העבע איך מיינע האַנדע צו דיר עמפאָר· אָ הימלישער פאַטער! ליטרע מיין הערץ, אונד ענטפערנע יעדען דיא אַנדאַכט שטאָרענדען געדאַנקען פאָן מיינער זעעלע, אויף דאַס מיין רייַנעס געבעטה אויס דעם אינרען מיינעס הערצענס צו דיר עמפאָרשטייגע, אונד דוא אויז דעם הימ־מעלסהאָהען מיך ערהאָרען מאָגעסט.

געלחבט זייעסט דוח עוויגער! דער רוח דחז פֿלעהען דיינער געטחסזע ערהערעסט חמן.

מאָרגען־געבעטה.

חונגנחדיגער, חונבחרמהערציגער גחטט! דייכע פֿחטערהחנד החט מיך נחך חייכען ערקוויקקענדען טחפֿע ערוחכען לחסען, חוכד דחז סטרחהלענדע מחרגענליכט החט מיך ווידער כייח בעלעבט.

חָ היממלישער פֿחטער! ווית זעהר גנחדיג החסט דוח דיך געגען מיך גע־ ציגט! מייכע ערסטע עמפפֿינדונג חיזט דער חינניגסטע דחנק פֿיר דיזע חונענדליכע גנחדע, וועלכע דוח מיר חנגעדייהען ליעססט.

דייכע פֿחרזעהונג וואכטע חיבער מיין לעבען, חוכד וועהרענד דית פֿינזטער־ כיס דער נחכט מיך חומגחב, ווחורדע חיך זחמט חללען מייכען חנגעהחרי־ גען פֿחן דיר פֿחר יעדעם חונגליקע געשיטצט.

ווית פֿיעלע מייכער כעבענמענשען החבען וואהל געסטערן געזונד חוכד וואהלגעמוטה חיהר לחגער בעסטיעגען, חוכד קענכען עז הייטע כיכט מעהר פֿערלחסען, וויל זיח פֿחן שמערצען חוכד ליידען געפֿעסעלט זיכד. ווית פֿיעלע מחגען כיכט געסטערן חין רייכטהום חוכד חיבערפֿלוס ענטשלחפֿען זיין, דיח פֿחן כחכטליכען חונגליקע געטרחפֿפֿען, בייח הייטיגען ערווחכען דען בעטטעלשטחב ערגרייפֿען מיסטען. חך! ווית פֿיעלע חנדערע מחגען וואהל חין דער פֿינסטערן נחכט דעם קערקערס שמחכטען, לו דענען קיין פֿריינדלי־ כער מחרגענשטרחהל לו דרינגען פֿערמחג: חוכד פֿיעלליכט זיכד זחגחר געס־ טערן פֿיעלע ענטשלחפֿען חום כיח מעהר חין דיזער וועלט לו ערווחכען.

חָ חונגנחדיגסטער! פֿחן מיר החט דייכע היממלישע גנחדע יעדע געפֿחהר ענטפֿערנט; מיך החסט דוח געזוכד ערהחלטען, חוכד חללע מייכע חנגעהח־ ריגען חיילען פֿריידיג חין מייכע חרמע. דוח זחרגטעסט פֿיר חונז חלס וויר בעוואוסטלחס שליעפֿען, חוכד ליעסעסט חונז חין וואהלזיין ערווחכען חויף דחס וויר דייכען כחמען ווידער פרייזען, חוכד יעדע חונזרער פֿפֿליכטען געכויח ערפֿיללען.

דער געדחנקע חן דייכע גרענצענלחסע גנחדע ווירד כיח חויס מייכעם הער־ צען פֿערדרענגט ווערדען, חוכד זח בעטהע חיך לו דיר, עוויגעס חונענד־ ליכעס וועזען! שטערקע מיין דחנקערפֿיללטעס הערז, דחמיט חיך חיי־ געכק דייכער חונענדליכען וואהלטהחטען דיר עוויג דחנקבחר בלייבע, חוכד

דחמיט

דאַמיט חיך חוכחויסהערליך מייכען כעבעכמענסען מיט כאַלגיכטסאָלזער סאָ,
כוכג, מים גיטע חוכד מיט ליעבע בעגעגכע, זאָ וויח דוח דיך גכאֶדיג חוכד
הולדרייך געגען מיך געלייגט האַזט.

געלאָכט זייעגם דוח עמיגער! דער דוח דיח סלאַפענדען ערוועקקעסט צאַון!

אבענד־געבעטה.

דער אַלגיטיגע חיגם חויך הייטע מיין טוםל, מיין טראָסט חוכד מיין רעט־
טער געוועזען; ער האַט מיר חוכענדליך פיעלע וואָהלטהאַטען אַן לייב חוכד זעעלע
ערלייגט, דאַרום ווילל היך זייכען הייליגען כאַמען פרייזען פיר חוכד פיר, מוכד
זייכער ליעבע דאַכקען הייטע חוכד עוויגליך.

אָ גאָטט: עאַז בין מיך סוואַכעם וועזען, דאַם דוח מייכער געדענקעסט
חוכד דיך מייכער אַנכיואמסט. — קייכע מענסליכע לוכגע, יאָ זעלבסט קיין
לאָבגעזאַכג דער האֶכסטען ענגעל פערמאַג עז דייכע חוכענדליכע גיטע ווכד
דייכע אַלנבאַרמהערליגקייט חויסלוםברעכען! געטראָסט קאַן מיך איך דער רוהע
דער כאַכט חיבערלאַסען, דוח פאַטער חיק הימעל וואַכעסט חיבער איך וועו
מיין טויגע געסלאָסען חיגם חוכד דוכקלע כאַכט איך חומגיבט; דוח בעוואַהרעזט
איך פאָר חוכגליק מוכד געפאַהר ווען חיך כיכטס פאָן איר וויס. — אָ זאָ לאַס
איך דען חוכטער דעם סאַטטען דייכער אַלמאַכט חוכד חיק טוסלע דייכער
פאָרזיכט, זאַכפט חוכד זיכער רוהען. —

אַבער כור מיט רייכעם געווישען לאָסט עם זיך זאַכפט רוהען; דאַרום פאַטער
חיק הימעל! פאַלסע חיך חין דעמוטה חוכד מיט רייחיגעם הערלען מייכע האֶכדע
לו דיר אַלנבאַרמהערליגער! חוכד פלעהע — פערלייהע מיר אָ העררן! וועו חיך
הייטע דייכע היילינען געזעטלע חיבערטרעטען האַבע, חוכד סטערקע מייכען
מוטה, דאַם חיך חוומער כאַך דייכעם גאָטטליכען ווילען האַכדלע חוכד כיח פאָק
ספאַדע דער טוגעכד אַבווייכע. חוכד ווען חיך הייטע מייכע כעבעכמענטען בעלוי־
דיגם אָדער חיהכען כיכם זאָ פיעל גוטעס ערלייגט האַבע, אַלם חין מייכעם
פערמאֶגען סטאַכד; אָדער ווען חיך חייכע פאָן חיהכען מיר לוגעפיגטע בעלייד־
גוכג, כיכט מיט דער פאָן דיר אַלגיטיגער! בעפאָהלעכען זאַכפטמוטה חוכד
סאַעסטער־ליעבע פערליעהען האַבע, אָ אַלגכאֶדיגסטער! זאָ לאַס מיך מיין
חוכרעכט ערקעננען, חוכד פערסטאַפפע מיר באַלד גילעגעכהיים מייכען פעה־
לער וויעדער גוט מאַכען לו קאֶננען.

דיינער גרענצענלאָזען בארמהערציגקייט פערטרויענד, בעגעבע איך מיך נון געטראָסט אונד מיט צופערזיכט צור רוהע, אונד האָפפע דאַס עס דיר וואָהלגעפאַללינג זיין ווירד, מיך געשטאַרקט אַן לייב אונד זעעלע דען קאָממענדען טאַג ערלעבען צו לאַססען אום דעם ליעבע נאַכצושטרעבען, פיר וועלכעס דיינע פאַטערהאַנד מיך בעשטיממט האַט. אים פראָממען געדאַנקען אַן דיך אָ היממלישער פאַטער וויל איך איינשלאַפען, אונד אים זעליגען געדאַנקען דאַס איך דען נייען מאָרגען וויעדער בעגריסען.

גאָטט! אין דיינע האַנד איבערגעבע איך מיינע זעעלע. — געלאָבט זייעסט דו עוויגער! דער דו זאַנפטען שלאַף אויף דיא אויגענליעדער דער ערמידעטען זענקעסט. — אמן!

געבעטה אם זאננטאג.

הערר דעז וועלטאַללס! ווער פערמאַג דיינע אַללמאַכט אויסצושפרעכען, אונד ווער איזט עז אים שטאַנדע אַן דיין לאָב צו פערקינדען?

דורך דיין וואָרט ענטשטאַנדען דיא הימעל, דורך דען הויך דיינעז מונדעס ענטשטאַנדען אַללע איהרע העערע, זיעט האַסט דו דען ערדבאַלל געגרינדעט, אויף דאַס ער אין עוויגקייט ניכט וואַנקע. אויס דעם שאָאָסע דעס ניכטס ריעפעסט דו וועלטען אָהנע צאַהל הערפאָר, אונד דיא וואונדערבאַרליכסטע פינסטערניס ליכטעטע זיך אויף דיין געהייס.

וועלך איין אונבעדייטענדער פונקט אין דעם אונענדליכען אַלל דער שעפפונג בין איך ערדענקינד, אונד דאָך זאָרגעסט דו, אַללפאַטער! טעגליך, שטינדליך, יאַ יעדען אויגענבליק מיט פיעלער פאַטערהולד אונד מיט ליעבענדער גיטע פיר מיך אונד אַללע מיינע אַנגעהעריגען. דו האַסט מיך היינטע נאַכט פאָר יעדעם אים פינסטערן שלייכענדען איבעל געשיטצט, אונד פריינדליך וויא אַם ערסטען שעפפונגסטאַגע, גריסט דאַז היינטע מאָרגענליכט מיך וויעדער. —

הימלישער פאַטער! זיעה אויף פערנער מיט מיר, זענדע מיר אויך פערנער דיין ליכט אונד דיינע וואַהרהייט, דאַס זיא מיך אימער לייטען מאָגען, ערלייכטע מיינען גייסט דאַס איך שטעטס מיינע פפליכטען ערקעננענד, נור דען פפאַד דער טוגענד וואַנדלע, אונד ניא אויף דיא אַבוועגע דעז לאַסטערס געראַטהע, פערלייהע מיר אונד מיינען אַנגעהעריגען אונזער טעגליכעז בראָד, לאַס עס אונס אויף מיינע רעדליכע אַנשטענדיגע אַרט, אונד ניא מיט דריקקענדען נאַהרונגסזאָרגען ערוואערבען.

ערהאַל,

ערהאַלטע אונזרע זעעלע אימער פאָן פראָהער הייטערקייט; אונד לאַס ניכט
דיסטערן גראַם אונד קוממער זיא אומנאַכטען; דען איין צערסטאָרטעס געמיטה,
איין מיט טרויריגקייט ערפילטעס הערץ איסט אונפאָהיג זיינע פפליכטען גע־
האָריג צו ערפילען, דאַהער עס אויך אונפאָהיג ווירד, דיר אַללגיטיגסטער!
אויף איינע וואָהלגעפאַלליגע אַרט דיענען צו קאָננען.

אונד ווען ענדליך מיינע לעצטע סטונדע קאָממען ווירד; ווען דיא זאָננע, דער
מאָנד, דאַז ליכט אונד דיא סטערנע אום מיך הער פערדונקעלט ווערדען; ווען
דער סטויב ווידער צור ערדע צוריקקעהרען, אונד דיא זעעלע צו דיר אָ גאָטט!
זיך אויפשוואונגען ווירד, דאַן אָ אַללמאַכטיגער! רעטטע זיא פאָן פערדערבען.
אונד לאַס זיא ערסויען דאַז ליכט דעז עוויגען לעבענס; לאַס זיא דער פריידע־
פילע פאָר דיינעם אַנגעזיכטע געניסען, אונד ערטהיילע איהר עוויגע זעליגקייט.

אָ אַללגנאַדיגסטער! דער דוא אימער בערייט ביסט דאַז פלעהען דיינער
געטראָסטע פערלאָהרען, דער דוא אַללעס ווייסט אונד אַללעס איבערזיעהעסט, ער־
האָרע אויך מיין פלעהען וועלכעס אויז דעם טיעפסטען גרונד מיינעס הערצענס
צו דיר עמפאָר סטייגט. אויף דיך האָפפע איך אים דער גאַנצען סטאָרקע מיי־
נער זעעלע, אונד ווער דיך ליעבט אונד אויף דיך האָפפעט, ווירד ניכט צו סאַנ־
דען ווערדען. — גאָטט דוא ביזט מיין הייל אונד מיין עררעטטער! אַמן.

געבעטה אַם מאָנטאַג.

אַללמאַכטיגער גאָטט! דעססען האַנד דען ערדבאַלל מיט ווייזהייט געגרינ־
דעט, דעססען רעכטע דיא היממעל מיט פערנונפט אויזגעספאַננט האַט,
אונד דער קוים זיא ריעף זאָ סטאַנדען זיא סאָן דאַ.

בעהערשער אַללער געשאַפפענען וועזען! פאָן דיינעם ערהאַבענען זיטצע
זיעהסט דוא גנאַדיג אויף דען מענשען, דיינער האַנדע ווערק הערנאַב, אונד
פערניממסט מיט וואָהלגעפאַללען, דאַז געבעטה דער סטערבליכען. אָ מיין
גאָטט אונד מיין הערר! אויך היוטע בין איך דורכדרונגען פאָן דעם דאַנקע
פיר דיא אונצאָהליגען וואָהלטהאַטען, דיא דוא מיר יעדערצייט ערצייגעסט, אונד
אויך הייטע ערסיינע איך דעמוטהזפאָלל פאָר דיינעם היילגען טהראָנע.

אויך איין דער פערפלאָססענען נאַכט האַט דיין אויגע איבער מיך געוואַכט;
דיינע פאַטערהולד האַט מיך געשיצט, אונד דיא רוהע דיא דוא מיר שענק־
טעסט

טעסט, האַט מיינען גייזט געשטערקט. מאַנכערליי געפאַהרען אונד אונפֿאַללע קאָננטען מיר בעגעגנען, אַבער דוא האַסט זיא מיט פֿאָטערליכער מילדע פֿאָן מיר אַבגעווענדעט, אונד מיך געזונד אונד הייטער מיינען נייען טאַג ערלע-בען לאַססען. נימם מיינען הייססעסטען אונד אינניגסטען דאַנק דאַפֿיר.

עס איזט נון אַללעס ווידער זאָ רעגזאַם אונד לעבענדיג אום מיך הער. אין וועלכער טהאָטיגקייט ווערדע איך באַלד אַללעס אין דער נאַטור אונד אין דער מענשליכען געזעללשאַפֿט ערבליקען; וויא לעבהאַפֿט ווירד מיך איבעראַלל אַללעס דאַראַן ערינגערן, דאַס דער מענש ניכט צור טרעגען רוהע, זאָנדערן צור ניצליכען אונד צוועקמעסיגען ווירקזאַמקייט פֿאָן דיר אין דיא וועלט גע-זעטצט וואורדע.

אָ דאַס מיך דיעזע מיינע בעסטיממונג צו קיינער צייט אונד אויך הייטע ניכט אויס דעם אויגע פֿערלאָהרע דען ווען אויך מיין ווייבליכער ווירקונגסקרייז זעהר איינגעשרענקט, אונד מיינע בעשטיממונג נור איננערהאַלב דעם הייזלי-כען צירקעלס איינגעשלאָססען איזט; זאָ ליעגען דאָך אויך מיר מאַנכע פפֿליכ-טען אָב, אונד אויך איך פֿערמאַג מאַנכעס גוטע אונד ניצליכע צו ווירקען; דען זאָ וויא איינזט אַן דיעזעם צווייטען שאָפּפֿונגסטאַגע, אויף דיין אַללמעכטיגעס געהייס דיא עלעמענטע זיך זאָנדערטען, זאָ וויא דאַמאַלס דעם מעערע זיינע גרענצען אונד דעם לאַנדע זיין געביעט אַנגעוויעזען וואורדע, זאָ האַט דיינע אַללווייזהייט אויך דען מענשען אין דער מענשליכען געזעללשאַפֿט איממער נור דאַהין געזעטצט וואָ ער דיר וואָהלגעפֿעלליג האַנדלען אונד זיינען מיט-געשאָפּפֿען ניצליך זיין אונד וואָהלטהון קאַן.

דאַרום לאַס מיך, היממלישער פֿאַטער! פֿראָהגעמוטה אַן דאַז טאַגעווערק געהען, לאַס אַללע מיינע אונטערנעהמונגען געלינגען, דאַס זיא פֿיר מיך, פֿיר מיינע פֿאַמיליע אונד פֿיר מיינע מיטמענשען זעגענרייך ווערדען, אונד איך נאַך פֿאָללבראַכטער אַרבייט דיך פֿיר דיין הייל אונד פֿיר דיינע וואָהלטהאַטען, מיט הייטערער זעעלע לאָבען אונד פּרייזען קאַן.

געלאָבט זייעסט דוא, גאָטט! דער דוא אַללמילדע דיא נאַכט געשאַפֿפֿען, אונד אַללעס לעבענדיגע מיט וואָהלטהון געזעטטיגט. אָמן!

געבעטה אם דיענזטאג.

פאַטער אים הימעל! אויך אַן דיעזעם נייען מאָרגען וויל איך דען ערסטען מיינער געדאַנקען צו דיר ערהעבען. דוא האַסט אויך אין דער פערפלאָססענען נאַכט מיט פאַטערליעבע איבער מיך געוואַכט, אונד מיך אַבערמאַלס דאַס ליכט איינעס נייען טאַגעס ערבליקקען לאַססען.

ווא טרעסטענד איזט דיעזער טאַג פיר מיך! מיט פעלבער וואָננע זעהע איך דיעזע וועלט ווידער! אַללעס ערינערט מיך אַן דיינע גיטע, דען יעדעס דיינער געשעפּפע ערפרייעט זיך דיינער אונענדליכען גנאַדע.

אָ לאַס פיר מיך אויך דיעזען טאַג זאָ ווא מיינע ביזהעריגען, רייך אַן בעווייזען דיינער גיטע אונד ליעבע זיין. — דוא בעקליידעסט דיא ליליען דעס פעלדעס, דוא בעדעקקסט דיא בערגע מיט גראַז, גיעבסט דעם טהיערע זיינע נאַהרונג, אונד דיא יונגען פאָן איהרער מוטטער פערלאַססענען ראַבען, ערהאַלטען פאָן דיר איהרע שפייזע. גיב אַללפאַטער אויך מיר אונד מיינען אַנגעהאָריגען אונזער טעגליכעס בראָד, זעגנע דיא אונטערנעהמונגען יענער, וועלכע פיר דיא ערהאַלטונג אונזערער פאַמיליע זאָרגען מיססען, מיט דיינעם אַללעס בעגליקקענדען געטטליכען ווילן.

נאַך גראָססעם רייכטהומע אונד נאַך דער שטעללע מעננע שטרעב איך ניכט, איך פלעהע פיעלמעהר מיט דען וואָרטען דעס ווייזען, וועדער רייכטהום נאַך אַרמוטה לאַס מיין לאָאָס זיין, בעשיידע מיר נור מיין מעססיגעס אויסקאָממען; איך קאָננטע זאָנסט ענטוועדער איבערמיטהיג ווערדען אונד גאָטט פערגעססען, אָדער אויס נאָטה גאַר בעטריגען אונד מיך אַן מיינעם שאָפּפער פערזינדיגען. איין גענייגזאַמעס צופריעדענעס הערץ, איין הייטערעס געמיטה אונד איין רוהיגעס געוויססען, איבערוויעגען אַללע שטעללע דער ערדע; דאַרום וויל איך מיך אַללען קרעפטען בעשטרעבען; יעדע וואָהלטהאַט דיא דיינע פאַטערליעבע מיר ערצייגט, מיט צופריעדענהייט, מיט רוהע אונד מיט קינדליך דאַנקבאַרעם הערצען אַנצוערקעננען. איך וויל שטעטס אין דיינען וועגען וואַנדעלן, אונד דיינע געזעטצע בעאָבאַכטען, אום איין געוויססען אונבעפלעקט צו ערהאַלטען, איך וויל מיינע נעבענמענשען נאַך פערמעגען אונטערשטיצען אונד איהר גליקק צו בעפערדערן זוכען, אום דיר אַללערהייליגסטער גאָטט! זאָ פיעל איין מענש עס פערמאַג, נאַכצואַהמען צו קאָננען.

אָ

אָ גאָטט! דער דוא דיא ליעבע זעלבסט ביסט, אונד אויך מיך מיט פֿאַ-
טערהולד אומגיעבסט, דער דוא אויך מיך אָהנע מיין פֿערדיענסט בעגליקקעסט
אונד זעגנעסט; איך וואָרע עס אונווירדיג אין דיינעם עבענבילדע געשאַפֿפֿען
צו זיין, דיך פֿאַטער נעננען צו דירפֿען, אונד פֿאָן דיר דעם גוטען זאָ פֿיעל
עמפֿאַנגען צו האַבען, ווען איך דיין וואָהלגעפֿאַללען אונד דיינע גנאַדע פֿער-
געססען קאָננטע. ניין! פֿאָן דעם גייסטע דיינער אונענדליכען הימלישען ליע-
בע בעזעעלט, וויל איך דיא גאַנצע מענשהייט אומפֿאַססען, וויל אַללע מיינע
נעבענמענשען אונגעהייכעלט ליעבען, איהנען מיינע גיטע ערווייזען, זאָ ווייט
איך זיא נור מיר זעלבסט ערווייזען קאַן, אונד וויא דוא אַלליעבענדער! עס
אויך אין דיינער הייליגען שריפֿט אונז אַנבעפֿאָהלען האַסט, וואָ עס הייסט:
« ליעבע דיינען נעכסטען וויא דוא דיך זעלבסט ליעבסט. »

דיעזעס געזעטץ איזט נאַך דער ערקלעהרונג אונזערער ווייזען רעליגיאָנס-
לעהרער דיא גרונדלאַגע אונזערער הייליגען רעליגיאָן; דאַהער איך מיר עס אויך
אין דעם טיעפֿסטען גרונדע מיינעס הערצענס איינפּרעגען וויל, דאַמיט עס
אויך דיא גרונדלאַגע אונד דיא ערסטע מיינער טוגענדען זיין זאָלל.

מיינע פֿאַמיליע, מיינע הויזגענאָססען אונד מיינען גאַנצען הייזליכען צירקעל,
וויל איך זאַנפֿט אונד ליעברייך בעהאַנדלען; אַללען, דענען איך אַכטונג שול-
דיג בין, וויל איך שטעטס ערגעבען אונד פֿאָלגזאַם זיין; אונד געגען אַללע
דיא מיר אונטערגעבען זינד, וויל איך נאַכזיכט אונד שאָנונג האַבען.

איך וויל מיך ניעמאַלס פֿאָם יעהצאָרנע הינרייסען לאַססען, אונד זעלבסט
דאַן, ווען מיין פֿאָרזאַטץ אונטערליעגען, אונד עס דורך דען דראַנג דיזער פֿער-
העלטניסע דעננאָך געשעהען זאָללטע, וויל איך מיך אויף דאַז אייפֿריגסטע
בעשטרעבען, זאָגלייך ווידער בעזאַנפֿטיגעט צו זיין, דאַמיט דיעזע ווידער
מיינען ווילען ענטשטאַנדענע ליידענשאַפֿט ניכט וואורצעל פֿאַססע, זאָנדערן
פֿיעלמעהר זאָ, גלייך ווידער אויס מיינעם הערצען פֿערדרענגט ווערדע.

זאָ וויל איך, הימלישער פֿאַטער! ביי יעדער געלעגענהייט דיינען
געטטליכען טוגענדען נאַכצואַהמען שטרעבען. איך וויל ניכט נור ניכט עמ-
פֿינדליך זיין, זאָנדערן זעלבסט יעדע אין דער זעעלע דעס ווייבעס ליעגענ-
דע רייצבאַרקייט, אויף דאַז זאָרגפֿעלטיגסטע אונטערדריקקען, דאַמיט איך מיך
ניא זאָ לייכט בעליידיגט פֿיהלע, אונד דאַמיט איך צו יעדער צייט אין דיי-
נען אונד אין דער מענשען אויגען גונסט אונד וואָהלגעפֿאַללען פֿינדע.

אָ מיין גאָטט אונד מיין הערר! סטאֶרקע מיך אין דיעזעם מיינעם פֿראָמ־מען פֿאָרזאַטצע, אונטערסטיטצע מיינען פֿאָרזאַטץ, אונד זייא מיר איממער גנאֶדיג. אַמן!

געבעטה אַם מיטטוואָך.

אַללמאֶכטיגער גאָטט! דעססען עהרע דיא היממעל פּרייזען, דעססען לאָב דיא זאָננע, דער מאָנד אונד דיא ליכטגעסטירנע פֿערקינדען, אויך איך קינד דעס סטויבעס נאֶהרע מיך דיינעם טהראָנע מיט דאַנקערפֿיללטעם הערצען.

אין דיעזער פֿערפֿלאָססענען נאַכט האַט דיינע ליעבע מיך וויעדער געסיטצט, אונד דיינע פֿאַטערהולד ליעס מיך וויעדער געסטאֶרקט צו איינעם נייען מאָר־גען ערוואַכען.

היממלישער פֿאַטער! איך פֿערגאֶנגליכעס אונבעדייטענדעס וועזען, פֿערמאַג עס אויך קיינע אַרט דיר גענוג צו דאַנקען, פֿיר דיא אונענדליכען צאַהללאָזען וואָהלטהאַטען דיא דוא מיר אונאויפֿהאֶרליך ערצייגעסט. איך בין אַבער ערמו־טהיגעט פֿאָן דעם בעוואוסטזיין דאַס דער אייניגזטע דאַנק דען איין סטערב־ליכער דיר צו ברינגען אים סטאַנדע איזט, נור בלאָס דאַרין בעסטעהע, דאַס ער דיינע וויזען פֿאָרשריפֿטען בעאָבאַכטע, אין דיינען וועגען וואַנדלע, אונד דיינען ערהאַבענען טוגענדען נאַכצואַהמען סטרעבע.

דאַרום זייא דען אויך דיעזער הייטיגע טאַג דאַצו בעסטיממט, דאַס איך טריי אונד רעדליך אַללע פפֿליכטען ערפֿיללע, דיא דוא אַללגערעכטער! אין מיי־נעם סטאַנדע אונד בערופֿע מיר אויפֿערלעגטעסט. אַללע מיינע האַנדלונגען אונד אַללע מיינע געשאֶפֿטע, וויל איך מיט דיעזעם ערנסטען פֿאָרזאַטצע אונד מיט דעם געדאַנקען אַן דיך אַנפֿאַנגען, אונד זיא זאָ בעענדיגען, דאַס עס דיר וואָהלגעפֿאֶלליג זיין זאָלל. מיין גאַנצעס דענקען אונד טראַכטען זאָלל דאַהין געריכטעט זיין דורך דיא מיר פֿערליעהענען זעעלענקראֶפֿטע בלאָס צום וואָהלע מיינער נעבענמענשען מיטצווירקען, אונד דעם גוטען זאָ פֿיעל צו פֿער־ברייטען, אַלס עס מיר נור אירגענד מאֶגליך ווירד.

אויך דאַז אַם אַללערגעריכסטען סיינענדע געבאָטה פֿאָן דיר, זאָלל מיר סטעטס הייליג זיין, איך וויל עס מיט דער גאַנצען סטאֶרקע מיינער זעעלע צו בעאָבאַכטען סטרעבען, דאַמיט איך אין אַללען אומסטאֶנדען דעם לעבענס

איין פֿאָרװורפֿפֿרייעס געװיסען איר ערהאַלטע, דאַן װערדע איך אין איינעם איננערן רוהיג, אונד אין אַללען פֿערהעֶלטניסען גליקליך זיין.

זאָ װילל איך אין איינעם הויזװעזען ניכט דאַז געריגגסטע פֿערנאַכלעֶסיגען אונד אַללעס דאַזיעניגע בעאָבאַכטען, װאַז איך אין דען אויגען איינעז מאַננעס בעליעבט מאַכען קאַן, אונד איר אין דען אויגען איינער נעבענמענשען איינען אונטאַדעלהאַפֿטען רוף צו פֿערשאַפֿפֿען אים שטאַנדע איזט.

אין אַללעם װאַז איך אונטערנעהמע, װילל איך אַלזאָ אָרדענטליך אונד פּינקט־ליך זיין, יעדעס איינער װאָרטע זאָלל פֿאָן איר גענויא איבערלעגט װערדען בע־פֿאָר איך עס אויססשפּרעכע; קיין אוננוטצעס אונד אום זאָ מעהר קיין באָזהאַפֿטעז געשװעֶטז זאָלל איבער איינע ליפּפּען קאָממען, אונד ניעמאַלס זאָלל איינע פֿרעכע געבערדע איין אַנשטאַנד עכטװירדיגען, דאַהער איך עס אויך ניא פֿערגעססען װילל, דאַס שאַמהאַפֿטיגקייט דיא שעֶנסטע קראָנע װייבליכער טוגענד איזט.

זעלבסט דיא קליינסטע אונװאַהרהייט זאָלל ניא אויס איינעם מונדע קאָממען, דער געדאַנקע אַן דיך איין היממלישער פֿאַטער, זאָלל איך אימּמערװעֶהרענד סיט־לען אונד װיפֿרעכט ערהאַלטען, דאַמיט איך פֿאָן דעם װעגע דער טוגענד ניכט אַבװייכע, אונד ניא אין דען פֿאַלל קאָממע איינע אונעדלע האַנדלונג צו בעגעהען.

אַללגערעכטער אונד אַללבאַרמהערציגער גאָטט! דו ביזט דיא אַללגיטע אונד װייסט יאַ נור דאַז גוטע, לייטע דו איך בייא אַללען איינען האַנדלונגען פֿערלאַס דו איך ניכט, זאָ קאַן איך מיט געװיססהייט ערװאַרטען, דאַס אַללע איינע אונטעה־בינהונגען מיט דעם זעגענרייכסטען ערפֿאָלגע געקראָנט זיין װערדען. אַמן!

געבעטה אַם דאָננערזטאַג.

אַללגיטיגער! עס איזט איר אַבערמאַלס איינע נאַכט פֿערגאַנגען, נאַך װעלכער דיא שעֶפּפֿונג צום נייען לעבען ערװאַכט איזט.

װיא פֿיעלע דיינער געשעֶפּפֿע מעֶגען אין דיעזער פֿערפֿלאָססענען נאַכט איהרע אירדישע לױפֿבאַהן בעשלאָססען האַבען; איך הינגעגען האַבע דיינע געֶטט־ליכע גנאַדע ערהאַלטען, אונד איך קאַן נאָך פֿערנער אין דיינער הערליכען װעלט איך איינעס דאַזיינס פֿרייען.

אָ איין שעֶפּפֿער אונד איין ערהאַלטער! װיא גראָס זינד דיינע װערקע; װיא װונדערליך רייך אַן אַנמוטה איזט דיא פֿאָן דיר ערשאַפֿפֿענע נאַטור! — העב איך

חיך מייכע חויגען עמפחר לום היממעל, זח סוועבטען לחהללחזע העערע פחן ןופטבעוואהכערן חיבער מיר, דיח חין טויזענדפחלטיגען מעלחדיען דיח פריידע היהרעס דחזייכס פערקינדען; בליקקע חיך חוכטער מיר לור ערדע, זח ווימ־ מעלט עס פחן מירחדען לעבענדפרחהען געס ופזינן; חוכד ריכטע חיך מיין חויגע געגען דחז וואסער, זח פינדע חיך חוכלחהליגע טהיערגעסטחלטען, דיח דייכע גרחסע חוכד חללמחכט פערקינדען. —

דיעזע חוכענדליכע מעכגע געסחפפעכער וועזען, ווירד דורך דייכע פחטערליכע ערהחלטען, חוכד פחן דייכער מילדען החכד געזעטטיגעט. — דוח גיעבסט מייכעס יעדען וואז עס לו זייכער ערהחלטוכג בעדחרף, חוכד דחז חויגע דייכער פחר־ זיכט, וואכט מיט זחרגפחלט חיבער חללעס וואז דייכע חללמחכט חין דחז דחזיין ריעף.

פחטער חיס היממעל! לו דיר דער דוח מיך ביס יעטלט ערהחלטען חוכד געכחהרט החסט, פלעהע חיך חויך היינטע! פערלייהע מיר כחך פערנער דיי־ כען זעגען! דחמיט חיך דחזיעכיגע ערהחלטע וואז כחטהווענדיג חיזט, מיך חוכד מייכע פחמיליע חנסטחכדיג לו ערכחהרען. חיך ווילל זעהר גערכע חין מייכעס בערופע חיבערהויפט, חוכד חין חללען מייכען געסחפטען טהחטיג חוכד פלייסיג זיין, חיך ווילל מיהע חוכד חרבייט כיכט סייען וואז עס מייכע פפליכט ערפחדערט, חוכד חימער חויך דיח וואהלטע דעז פזחלמיסטען דיעקען, וואז עס הייסט: כאהרסט דוח דיך פחן דייכער העכדע חרבייט דחן וואהל דיר, דחן חיזט עס גוט פיר דיך. חיך ווילל מייסיג חן דען כחהרוכגזחרגען מייכעס מחככעס טהייל כעהמען, ווילל מיהק חויס חללען מייכען קרעפטען ביינ־ סטעהען, חוכד ווילל דורך זפחרזחמקייט דורך פלייסע חוכד דורך לופריעדענ־ הייט, מיהק דיעזע בירדע לו ערלייכטערן זוכען.

חויך ווילל חיך חימערווחהרענד מיט דעמיעכיגען לופריעדען זיין, וואז דיי־ כע פחטערהולד חוכז רייכט; חללעס וואז דוח חוכס בעטערסט, ווילל חיך מיט קינדליך דחנקבחרעס הערלען געניגזחם חנכעהמען, חוכד דייכען כחמען דחפ־ פיר פרייזען; כייד חוכד מיסגוכסט זיין חויז מייכער זעעלע פערבחככט, חוכד חהכע טעעלוכט ווילל חיך עס זעהען ווען דוח חללגיטיגער! חנדערן חיהרע חוכטערכעהמוכגען זעגענרייך געליכגען לחססעסט. דוח חללפחטער! ליעבזעט יח חללע דייכע קינדער מיט גלייכער ליעבע, חוכד גיעבסט יח יעדעם דעכיעכיגען וואהן דען ער דורך זייכע טהחטען זיך פערדיעכט געמחכט החט.

כו־ דעריעכיגע חיזט וואהרהחפט גליקליך, דער מיט זייכעם לחחזע לופריע־ דען חיזט; געניגזחמקייט חיבערוויגט חללע סחטלע דעז ערדענרייכז, זיח גיבט

גיבט אונז איינע רוהיגע געמיטהססטיממונג אונד בעגליקקעט אונז פיר אונ־זרע גאנצע לעבענזצייט; דורך דיא בעגיערדע נאך רייכטהום אבער, ווערדען וויר אונערזעטטליך, אונרוהיג אונד אָפט זעהר אונגליקליך געמאַכט, זעלבזט דיא טעגליכע ערפאַהרונג בעווייזעט עז, דאַס וויר דעז געלדעז ניא זאַטט גע־נוג ווערדען קאֶננען, ווען וויר עס זעהנזוכטספאָלל ווינשען.

דיא וואָרטע דעז הייליגען זאֶנגערז זאָללען איממערוואהרענד אין מיינעם גע־דאַכטניססע אויפגעצייכנעט בלייבען, וואָ עס הייסט: «זיעהע אָהנע נייד ווען יעמאַנד סעטצע זאַממעלט אונד זיינעז הויזעז העררליכקייט פערמעהרעט; פאָן אללעם דיעזעם נימט ער ניכטז מיט אינז גראַב, זיינע העררליכקייטען פאָלגען איהם ניכט דאַהין.»

זאָללטע יעדאָך דיינע גנאַדע מיך דיינעז היממליסטען זעגענז ווירדיג האַל־טען אונד מיך מעהר ערווערבען לאַססען אַלז איך צור ערהאַלטונג בעדאַרף, זאָ זייא עס מיין הייליגסטער פאָרזאַטץ, דיעזען איבערפלוס בלאָס אויף איינע דיר וואָהלגעפאֶלליגע אַרט צו פערווענדען, דיא אַרמען אונד הילפלאָזען דאַמיט צו אונטערסטיטצען, אונד אויסער דיעזעם זאָ פיעל גוטעס צו ווירקען אַלז מיר נור מאֶגליך זיין ווירד.

דיעזעז בעוואוסטזיין, איינעם נעבענמענשען נאַך מאֶגליכקייט גענוטצט צו האַבען, זאָלל מיך געוויס מיט האֶהערן פריידען לאָהנען, אַלס אַללע איר־דיסע גענוסע דיא איך דורך דען איבערפלוס איינעז ערווערבעז צו עררייכען אים סטאַנדע וועֶרע.

אַללגיטיגסטער גאָטט! דוא זיעהסט אין דאַז איננערסטע מיינעז הערצענז, דוא וויסט עז דאַס איך אונגעהייכעלט בעטהע, אונד דאַס מיינע ליפפען ריי־נע וואַהרהייט ספרעכען. איך האַבע דיא טראָסטרייכע האָפפנונג אויף דיינען היממליסען סוטץ, דוא ווירסט מיר קראַפט, מוטה אונד בעהאַרליכקייט פער־לייהען, אַללעז גוטע וועלכעס איך מיט אויפריכטיגעם הערצען אַנגעלאָבט האַבע, מיט פריידיגקייט אין ערפיללונג צו ברינגען. אַמן.

געבעטה אַם פרייטאַג.

גראָססער סאֶפפער! העררא אַללער וועלטען! אויף דיעזען זעכזטען טאַג דער וואָכע, דען דיינע ליעבע מיך האַט ערלעבען לאַססען, בעגיננע איך מיט פראָממען געדאַנקען אַן דיך.

ַאן דיעזעם טַאגע, װָא דוא דײנע גרָאסע שָאפּפונג דיא הימעל אונד דיא
ערדע אונד אַללע איהרע העערע פָאללענדעט האַטטעסט, אַן װעלכעם דוא פיר
עװיגע צײטען דיא גיזעטצע דער נַאטור פעסט געשטעללט האַטט; אַן דיעזעם
טַאגע װילל איך מײן הערץ צו דיר ערהעבען אונד דײנע אַללמַאכט אַנבעטהע⸗
נען, פָאלל דעמוטה אונד עהרפורכט דיך אַנבעטען.

אַן דיעזעם טַאגע װָא דוא דען מענשען, דײנער שָאפּפונג ציערדע, אין
דײנעם עבענבילדע געשאַפּפען האַסט: װילל איך איבער מײנע ערהאַבענע בע⸗
שטיממונג נאַכדענקען, אונד דאַרנאָך שטרעבען, מײנע זעעלע רײן אונד
אונבעפלעקט צו ערהאַלטען.

שטעטס זײא מיר דער געדאַנקע געגענװערטיג, דאַס נור דער אונ⸗
שטערבליכע גײסט עס איזט, װָאדורך דער מענש דיר אֶהנליך װערדען
קאַן. אימער װילל איך דאַראַן דענקען, דאַס דיא קערפערליכע שאָנהײט זאָ
װיא אַללעס אירדישע פערגעֶנגליך איזט; דאַס אונזער לײב, זאָ װיא יענער
דעס גערינגסטען װירמעס אין שטויב צערפַאללען מוס, אונד דאַס אין דיע⸗
זער בעציעהונג, דער מענש פאָר דעם טהיערע דורכאויס קײנען פאָרצוג
האַט, זאָנדערן אַללעס אײטעל איזט. אַבער אויך אײן אַנדערער געדאַנקע
זאָלל מיך אונז מײנעם געדאָכטניסע פערדראֶנגט װערדען, דאַס נעמליך דיע⸗
זער אונשטערבליכע גײסט דעס מענשען, דען דוא היממלישער פאַטער! אין
אונז געלעגט האַסט, זיך אײנסט נאַך זײנער טרעננונג פאָם קאֶרפער װיע⸗
דער צו דיר אויפשװינגען װירד.

דאַרום װילל איך זוכען דיעזען אַדעל מײנער אונפערגאֶנגליכען זעעלע אימער
צו ערהאַלטען, אונד דאַרום װילל איך מיך אין דער טוגענד אונד אין דעם
גאָטטזעליגען צו פערפאָללקאָממנען שטרעבען, אונד יעדע מײנער פפליכטען
שטרענג ערפיללען; דען דיעזע אַללײן איזט דער צװעק מײנעס דאַזײנס, אום
מיך צו פערעדלען אונד מײנען נעבענמענשען נאַך פערמאֶגען גוטעס צו ער⸗
צײגען, אונד דעשהאַלב װירדע איך אין דיא װעלט געזעטצט; דאַהער זײא
אויך מײנע אויפמערקזאַמקײט אײנציג אונד אַללײן אויף דיעזען האָהען צװעק
געריכטעט, אונד דאַהער זאָלל אויך ניא דאַס ציעל, װעלכעס דוא היממלישער
פאַטער! מיר פאָרגעשריעבען האַסט, מײנען אויגען ענטריקט װערדען.

קײן אירדישער בעזיטץ זאָלל מײן הערץ זאָ אײניג ערפילען, אַז דער גע⸗
דאַנקע דאַס איך דײנער הולד אונד גנאַדע ניכט אונװירדיג זײא, אונד דאַס
איך בײא מײנער דענקאַרט אונד האַנדלונגסװײזע אויף דײן װאָהלגעפאַללען
האָפּפען קאַן.

מיין גאַנצעז לעבען זייא דער וואַהרהייט אונד דער טוגענד, אונד וואָ דיר, פאָן דעם אַללעז גוטע קאָממט, געווייהעט. הייכעלייא אונד טרוג בלייבע פערן פאָן מיר, אויפריכטיג זייען מיינע געזיננונגען, וואַהר מיינע רעדען, אונד אָהנע פאַלש זייא מיין גאַנצעז בענעהמען געגען דיאיעניגען מיט דענען איך אין אירגענד איינער פערבינדונג שטעהע. ניעמאַלס ווערדע פאָן מיר דורך וואָרטע אָדער געבערדען אָדער זאָנסט אויף איינע אַרט געטייאשט, דיא ערנסטע היממלישע וואַהרהייט! הולדיגע מיינע זעעלע הייטע אונד איממערדאַר. —

ליעבע אונד זאַנפטמוטה זאָלל יעדע מיינער האַנדלונגען אויזשפרעכען, יעדע פערלייאודונג, יעדע איבעלרעדע פאָן מיינעם נעבענמענשען זייא פאָן מיר אויף דאַז זאָרגפאָלטיגסטע פערמיעדען; איך וויל פיעלמעהר מיך בעשטרעבען, ביי יעדעם מענשען דאַז גוטע אַנצוערקעננען, איבער זיינע שוואַכהייטען אונד פעהלער דען מאַנטעל דער ריינען מענשענליעבע צו דעקקען, אונד אי־נען קיינען מענשען, וואָרע ער אויך איין אַרגסטער פיינד, איין ליעבלאָזעז אורטהייל אויזצושפרעכען. איך וויל איממער בעדענקען, דאַס וויר דאָך אַללע נור זינדיגע מענשען זינד, דאַס קיין שטערבליכער מאַקעללאָז איזט, אונד דאַס אונטער גלייכען נאַטוראַנלאַגען, אונטער דיעזען נעמליכען אומשטאַנדען אונד פערהעלטניססען, איך זעלבסט פיעללייכט ניכט אַנדערז געהאַנדעלט האָט־טע, אַלז יענער, דען איך לייכטפערטיג פערדאַממען וויל.

צאַרטהייט אונד אַנשטאֶנדיגקייט מאָגען מיינען מונד בעהערשען; יעדע מיינער האַנדלונגען זאָלל מיט דער ווירדע דער ווייבליכקייט אים איינקלאַנגע זיין. — שטעטז איינגעדענק מיינער בעשטיממונג וויל איך פראָמם אונד זיטט־ליך, זאַנפט אונד גוט פאָר דיר וואַנדעלן; דאַמיט דיא מיר געליעהענע זעעלע, ווען דו זיא איינסט צוריקרופען ווירסט, געשמיקט אונד טוגענדבעוואוסט פאָר דיינען ריכטערטהראָן הינטרעטען אונד זאַגען קאַן: הערר! איך האַבע ניכט פערגעבענס געלעבט, דאַז ציעל וואָצו דו מיך בעשטיממטעסט, האַבע איך נאַך מעגליכקייט צו עררייכען געשטרעבט.

אָ אַללגיטיגער פאַטער! ערהערע מיין געבעטה, בעפעסטיגע מיך אין מיי־נעם פאָרזאַטצע, ליטע מיך מיט דיינער פאַטערליעבע אונד טרייע, אונד פיהרע מיך ניכט אין פערזוכונג. אַמען!

געבעטה אַם שבת.

אַללמעכטיגער גאָטט! דער הייטיגע טאַג וואורדע פאָן דיינעם הייליגע ווילען אין דער שעפפונג צור רוהע אונד צור ערהאָלונג איינגעזעצט.

גראָסער

גרֶסטער סֶחספער חונד רעגיערער דער וועלטען! ווחֵ קֶחננסטע ערפרוי נִיבער, ווחֵ קֶחננסטע חויפֿמונטערנדער חוּנד סטחֶרקענדער פֿיר איך זיין, חֲלז חיינע סטיללע ערהעבונג דינז הערלעכנז לו ריר, דער דוח איין לעבען אים חָלז זיינען סיקזחָלען חין דיינער הֲנד הַסט, חונד דער דוח איר חֲן יעדעם סחֲגע, חין יעדער סטונדע חונד חין יעדעם חויגענבליקקע, זחָ פֿיעלע פרחָבען פֿחָן דיינער פֿחַטערליעבע גיבזם.

הויזרוהען וולל חיך חֲלזחָ הייטע פֿחָן קחֶרפערליכען חֲרבייטען, זחָ ויח עז דיין היילִיגעז געזעטל איר פֿחָרסרייבט; חֲבער ניכֿט חוּך איך דען לחַסטער. הַפֿטען מוסיגחַנגע לו חיבערלחַסען, זחָנדערן בוֹחֶז דחַרוּם, חוּם איך דעז סחָ חייפֿריגער דעם זעעלענהייל ווידמען לו קֶחננען, חונד דיינע ערהחַבענען טוגענדען נחַבֿלוּחַהמען.

חֲן דיעזעם סחֲגע וחָ דיינע סחֶספֿונג חין חיהרער מֲחיעזטחֶטיסען פרחַבֿט גחַנל פֿחָללענדעט וחַר, וחָ דיינע הערלִיכֿקייט, דיינע חֲללוויזהייט חונד דיינע חֲללמחַבֿט זיך חין חיהרעם החֶכֿזטען גלחַנלע געליגט הַבען, וולל חיך דיעזע רוהע, דער בעטרחַבֿטונג חיבער דיינע ערהחַבענהייט, חונד דער בעפֿחָלגונג דיינער רעלִיגיחָנזגעזעטלע ווידמען.

דיעזער רוהעטחַג חין דער סחֶספֿונג, זחָלל איר לום בעלעהרענדען בייחַ ספיעלע דיענען, דחַס ויר ערדענגעטחֶספֿע נחַך יעדער גרחָסען חֲרבייט חונג ערהחָלען מיסען, חוּם זחָדחַן מיט נייער קרחַפֿט פֿחָרטווירקען לו קֶחננען. קיינע חירדיסע זחָרגע, קיין ערדענקוומער חונד קיין חונחַנגענעהמעז ער חייגניס זחָלל חין מיינעם פֿחָרזחַטלע איך סטחֶרען. גערוֹלדיג, זחַנפֿטמיטהיג חונד ליעבעפֿחָלל זייח איין בענעהמען געגען חֲללע מיינע נעבענמענסען, זחָ ויח דוח חֲללגיטיגער! עז חויך חֲללען דיינען געסחֶספֿען ביזט, חונד חין עוויגען לייטען זיין ווירזט. נחַך חֲללען מיינען קרחֶפֿטען וולל חיך דחֵ וחָהל מיינער נעבענמענסען בעפֿחָרדערן, חונד לום חֲללגעמיינען בעזטען זחָ פֿיעל חַלז נור מחֶגליך חייפֿריג מיטווירקען.

זחָ זייח מיינע הייטיגע ערהחָלונג בלחָס דחַלו בעסטיממט, חוּם איך לו ליטערן, איך לו פֿערעדעלן חונד איך דחַדורך דעם היממלִיטען ליעלע נחֶהער לו בריגגען.

חָ חֲללגנחֶדיגזטער פֿחַטער! נים מיינען חונענדליכֿען דחַנק פֿיר דיינע גרחֶנלענלחָזע גיטע וועלכֿע דוח איר חין דיעזער פֿערפֿלחָסענען וחָכֿע ערוויעזען הַזט, לחַס חונז חיינע זחָלכֿע דיר געווים וחָהלגעפֿחֶלליגע רוהע חונגעסטחֶרט געניעסען; וענדע חַב פֿחָן חונז יעדע טרויער, יעדען קוממער

חונד

אונד יעדעס אונגליק, דאָס וואָס דוא אונז דורך דיינען פראָפעטען פערקינדעט האָט, וואָ עס הייסט: «ווען מאַן שבת דיינע טריטטע ראַסטען ווען מאַן אַן מיינעם הייליגען טאַגע דיינע געווערבע רוהען, ווען דוא דען שבת לוסט דער זעעלע נעננעסט, דעם הייליגען גאָטטע גאַנץ געווייהעט בייסט, געווייהעט דורך ראַסטען פאָן וועלטגעשעפטען ווען דיא זעעלע אייטעלן וויסטען ענטזאַגט, אונד דער מונד פאָן לעערען וואָרטען שווייגט — אַ דאַן פינדעסט דוא געוויס זעלענרוהע ביים עוויגען. —»

אונד ווען איך דיינער וואָהלטהאַטען ניכט אונווירדיג בין, זאָ גאָננע מיר זיא אויך אין דער קינפטיגען וואָכע. רוהם אונד פרייז זייא דיר אין עוויגקייט אמן.

געבעטה

בייא

הערויזנעהמען דער געזעטצראָללע (ספר תורה).

פאַראַפראַזע (אומשרייבונג) פאָן (בריך שמיה).

עוויגער! גאָטט ישראל׳ז! אַלז דיינע הייליגע לאַדע אין דער וויסטע דען איזראַעליטען שטאַמען פאָראויז לאַג, שפראַך משה: «אַהבע דיך אויף עוויגער! דאַס זיך צערשטרייען דיינע פיינדע, אונד דיינע ווידערזאַכער פאָר דיר פליהען.

ווען וויר נון אויך ניכט מיט פיינדען פאָן אויסען צו קאַמפּפען האַבען, זאָ קאָננען וויר, אָהנע בעאָבאַכטונג דער אין דיינער הייליגען לעהרע פאָרגעשריבענען געזעטצע, אונד איבערהויפּט אָהנע דען בייסטאַנד דיינער גאָטטליכען רעליגיאָן, דענגאָך אונזערן איננערן פיינדען, אונזערן באָזען בעגירדען ניכט ווידערשטעהען. —

אָ הימטלישער פאַטער! איך פלעהע צו דיר מיט אינברינסטיגעם הערצען, לאַס שטעטס: דאַס ליכט דיינעס גלויבענס מיך אויסשטראַהלען, פערלייהע מיר קראַפט דאַס איך אימער דיינע געבאָטהע אונד פאָרשריפטען טריי אונד אונגעהייכעלט ערפיללע.

בעהערר:

בעהערשער דעז גראָסטען אונד ערהאַבענען וועלטאַללז! דוא ביזט געביע־
טהער איבער קאָניגע אונד דײן איזט דאַז רײך. הערר! איך בײגע דעמוטה־
פאָלל מײנע קניע פאָר דיר אונד דײנעם הײליגען געזעטצבוכע. ניכט אויף
מענשען פערלאַססע איך מיך, איך שטיטצע מיך ניכט אויף דיא מאַכטיגען דער
ערדע, זאָנדערן פערטרויע בלאָס דעם וואַהרען גאָטטע, דעסען לעהרע אונ־
טריגליך איזט, אונד דעסען פראָפעטען נור וואַהרהײט פערקינדעטען.

אָ פאַטער! מעגע עז דיר וואָהלגעפעלליג זײן, אײן הערז זאָ צו לײטען,
דאַס דײנע לעהרע שטעטז דאַרין אײנגאַנג פינדע, אונד דאַס איך ניא פאָן
דעם וועגע דער טוגענד דען דײנע געטטליכע גנאָדע מיר פאָרגעצײכנעט
האַט, אַבווײכע; ערפיללע אויך דיא ווינשע מײנעז הערצענז, אונד דיא ווינשע
אַללער פראָממען גלײביגען, ווען זאָלכע מיט דײנעם הײליגען וויללען איבער־
אײנשטיממען, אונד זיא אונז צום וואַהרען גוטען אונד צו אונזערעם זעעלענ־
הײלע פראָממען. אַמן!

געבעטה אם ר״ה אונד י״כ·

בײם

הערויזנעהמען דער געזעטצראָללע (ספר תורה)·

(איבערזעטצונג דעז (רבש״ע)·

הערר דעז וועלטאַללז! ערפיללע אונזערע ווינשע! געוואָהרע אונזערע ביט־
טען, ווען זאָלכע צו אונזערער גליקזעליגקײט פיהרען — פערגיב אונז גנאָדיג
אונד ערבאַרמונגזפאָלל אונזרע מיסעטהאַטען אונד דיא מיסעטהאַטען אונזע־
רער הויזגענאָססען, איבער דערען זיטטליכקײט וויר צו וואַכען האַבען; רײניגע
אונז אויז גנאַדע אונד באַרמהערציגקײט פאָן אונזערן זינדען, פאָן אונזערען
מיסעטהאַטען אונד פאָן אונזערעם פרעפעל; זײא אונזערער אײנגעדענק צום
גוטען, עראיננערע דיך אונזער צום הײל אונד צום טראָסטע, שענקע אונז
אײן גליקזעליגעז אונד לאַנגעז לעבען, געוואָהרע אונז פריעדע, נאַהרונג אונד
אונטערהאַלט, גיב אונז בראָד צור גענוגע, אונד אַנשטענדיגעז געוואַנד צור
בעקלײדונג, בעגנאָדיגע אונז מיט וואָהלשטאַנד אונד עהרע, פערלאַנגערע אונ־
זער לעבען, דאַמיט וויר נאָך לאַנגע, פרײא פאָן דען דריקענדען נאַהרונגזזאָר־
גען דײנע לעהרע ערלערנען, אונד דערען געבאָטהע ערפיללען קאָננען, פער־
ליהע

ניהע חונז חויף פערזטחנד חונד טיינ׳ילט חיהרע טועפען געהייאניזטע ער׳ פחרטען לו קחננען, זענרע געגעזונג פיר חלוע חונזערע זטערלען, זעגנע חלו חונזער טהון, פערהחנגע גלוק, היילו חונד טרחזט חיבער חונז, חונד ענטפערנע יעדעז מיזגעזיק פחן חונז.

כייגע דחז הערל חונזערער ערהחבענען רעגענטען לו חונזערעך מחהלע, זיין לעבען זייח רייך חן גרחזען מענטעננבעגליקקענדען טהחטען, חונד זיין לחהן זייח חונענדליך גרחז בייח דיר! הייל חלוען חונזערן חבריגקייטען חונד פחרגעזעטלטען, דחז חונטער חיהרער פירזחרגע גערעכטיגקייט חונד טוגענד זיך חיזאער מעהר פערברייטע חונד וויר חין רוהע חונד חין פריעדען וואהנען.

וואהל מחגען דיר געפחללען דיח רעדען מייכער מונדעז, דיח געדחנקען מייכעז הערלענז, דיר גחטט! מיין החרט חונד מיין ערלחזער. חמן.

געבעטה

בייק

הערויזנעהמען דער געזעטצראֹללע (ספר תורה)

חן דען פעזטטחגען

פסח, שבועות חונד סוכות.

הערר דעז וועלטחלוז! ערפיללע חונד ווינפחהרע דיח וויכטע מייכעז הערצענז געוואהרע מייכע ביטטען, פערלייהע מיר דייכער מחגה. (מייכעק מחנ׳נע, מייכען קינדערן) קרחפט, דייכען וויללען מיט חויפריכטיגעק הערלען לו טהון, חונד בעפרייע מיך פחן יעדער לחזטערהחפטען בעגירדע. לחז דייכע לעהרע טטעטז חונזער חכטהייל זיין, חוס דחדורך געווירדיגט לו ווערדען, דחז דייכע גנחדענרייכע פחרזיכט חיבער חונז וואלטע; ערלייכטע חונז מיט דעך גייזטע דער וויזהייט חונד חיינזיכט, דחמיט חן חונז ערפיללעט ווערדע, ענע פערהייזונג «עז רוהע חויף חיהם דער גייזם דער וויזהייט חונד דער קלוגהיים, דער גייזט דעז רחטהעז חונד דער קרחפט, דער גייזט דער חיינזיכט חונד דער גחטטעזפורכט —» זח זייח עז חויך דיין וויללע עוויגער, חונזער גחטט חונד גחטט חונזערער פחטער! דחז דוח חונז קרחפט פערלייהעזט טטעטז נור זחלכע החנדלונגען חויזלוחיזכען, דיח דיר וואהלגעפחלליג זינד, דחמיט וויר חיזאער נור דען וועג דער

טוגענד

טוגענד וואַנדעלן מאָגען. היילִיגע אונז דורך דיינע געבאָטהע, דאַמיט אונז ני טהייל ווערדע יענעז גליקזעליגע עוויגע לעבען, דאַז לעבען דער קינפטיגען וועלט. בעוואַהרע אונז פאָר מיסטעהטען אונד פאָר יעדעם אונגליק, דאַז אונז היניעדען היימצוזוכען פפלעגט. דען דוא ביזט יאַ אונזער הערר אונד רעטטער, אונד ווער דיר פערטרויעט, דען אומגיבט גנאַדע אום אונד אום.

וואָהל מאָגען דיר געפאַללען דיא רעדען מיינעז מונדעז, דיא געדאַנקען מיינעז הערצענז, דיר גאָטט! מיין הערר אונד ערלעזער. אָמן!

געבעטה

פיר דען

לאַנדעזפירזטען.

היממלישער פאַטער! דעזען אַללמאַכט אַללעז סוף אונד אַללעז ערהאַלט, דער דוא קעניגע אויף דען טהראָן ערהעבעזט, אונד איהר הערץ נאַך דיי־נעם ווילען לענקעזט; דער דוא דיא ליעבע זעלבזט ביזט, אונד מילד אַללע וועלטען מיט דיינעם זעגען איבערשטראָמעזט! ערהאָרע אונזערע דעמוטהז־פאָללע ביטטע, דיא וויר מיט היילִיגער עהרפורכט אונד מיט דאַנקערפילטעם הערצען פאָר דעם טהראָנע דיינער מאַיעזטעט ענטפאַלטען! —

דוא בעגליקטעזט אונז מיט דעם בעזטען אונד ליעבעפאָללזטען מאָנאַר־כען, מיט וועלכעם מאָנאַרכען דען הולד אונד טרייע אומגיעבט, אונד דער זיינען טהראָן דורך מענשענליעבע שטיטצעט, אויף דעם דער גייזט גאָטטעז רוהעט, דער גייזט דער וויזהייט אונד איינזיכט, דער גאָטטעזערקעננטניס אונד דער גאָטטעזפורכט, אונד דער אונז מיט הערצענזגיטע לייטעט אונד מיט ווייזער האַנד רעגיערעט.

מאָגע עז דיר, אָ אַללגיטיגזטער! נון אויך וואָהלגעפעלליג זיין, זיינע ער־האַבענען טוגענדען אין פֿאָללעם מאַסע צו בעלאָהנען. לאַנגע לעבען פֿער־ליעהע דעם קעניגע, דער יאַהרע מענגע ביז צום קאָממענדען געשלעכטע, דאַס ער זעהע גאָטטגעפעלליג אויף זיינעם טהראָנע בלייבע, דאַס טרייע אונד גיטע איהן שטעטז אומגעבען; דאַס ער דיינער זיעגעזמאַכט נאָך זאַ־גע פֿראָהלאָקקע, אונד דיינעז טריאומפעז זיך ערפֿרייע; פֿערליהע איהם אימער וואַז זיין ריינעז הערץ פֿערלאַנגט, ערפֿיללע דען ווינשען וועלכע דען זיינע ליפפען רעדען; לאַס אין זיינען טאַגען דיא טוגענד בליהען אונד גליקקע־

גליקזעליגע הערבסטמאָנאטען וויא רעגענגוס אויף פֿרישעס גראָז, זיין טהראָן מאָגע פֿעסט פֿאָר דיר אָ גאָטט! שטעהען, דער הערשאַפֿט גראָסע אונד דעם פֿריעדען זייא קיין ציעל געזעטצט, ער רעגיערע נאָך לאַנגע אויף דעם ער-האַבענען טהראָנע זיינער אַהנען, דען ער דורך טוגענד אונד דורך גערעכ-טיגקייט בעפֿעסטיגעט, אונד זיין נאַכרוהם בלייבע עוויג דער זאָננע גלייך, אונפֿערגאָנגליך.

אויך זיא, אונזערע טהייערסטע לאַנדעסמוטטער, לאַס פֿעראיינט מיט איהם דאַס זיסעסטע גליק דעס לעבענס געניסען; זיא, דערען פֿראָממ-מיגקייט אונד הערצענסגיטע, מיט דען טוגענדען אונזערס געליעבטעסטען מאָנאַרכען אים איינקלאַנגע שטעהעט, מאָגע זייער אונערמעסליכען גנאָדע אונד דיינעס זעגענס אין דער רייכסטען פֿילע זיך ערפֿרייען.

לאַס אויך ביז אַן דאַס ענדע דער טאַגע אונזער גאַנצעס ערלויכטעס רע-גענטענהויז נאָך פֿערנער דאַס הייל דער פֿאָלקער זיין. לאַס אַללע האָהען אונד מינדערהאָהען דיענער אונזערס פֿאָרטרעפֿליכסטען מאָנאַרכען איהרע קראַפֿ-טע פֿעראייניגען, זיין גליק אונד זיינען רוהם צו פֿערברייטען. דיינע וויזהייט לייטע זיא צו היילזאַמען ראַטהשלאָגען, דיינע מאַכט שטאָרקע זיא צור בע-שיטצונג אונד פֿערטהיידיגונג דעס לאַנדעס; אונד זיינע גערעכטיגקייט זייא איהרע ריכטשנור, אום זיא דאַס לאַסטער שטראַפֿען, דיא אונשולד שיטצען, אונד פֿיר דיא רוהע אונד זיכערהייט דעס פֿאַטערלאַנדעס וואַכען. אַמן!

געבעטה אַם שבת

ווען מאַן

דען נייאמאָנד פֿערקינדעט (ר"ח בענשט).

עס איסט נון וויעדער איין מאָנאַט באַלד צו ענדע, אונד איין נייער ווירד אונס פֿערקינדיגעט.

זאָ שווינדען מאָנאַטע אונד זאָ שווינדען יאַהרע מיט דער שנעלליגקייט איינעס אויגענבליקקעס דאַהין, ביז וויר ענדליך אונזערע אירדישע לויפֿבאַהן בעשלאָססען האַבען.

אַך! וואַס איסט דער מענש, אונד וואַס איסט זיין גאַנצעס לעבען? אונזערע לעבענסצייט וועהרעט זיעבענציג יאַהרע, אַכטציג זינד אַללענפֿאַללס דאַס העכס-טע ציעל, אונד דאָך זינד עס בלאָס זאָרגען אונד בעשווערליכקייטען, דיא

ויר

וויר היער מיט חנסטרענגונג לו עררינגען חים סטחנדע זינד, מים גרחז, דעז מחרגענז כחך בליהעט חוכד דעז חבענדז חבגעהויען סחן פערוועלקט, זחט טוויכדען וויר ערדענגעטחספע דחהין.

מחגען חבער חימוערהין מייכע יחהרע סכעללער חלז חיין מעבערסטולז דחהין פליגען; מחגע מימוערהין מיין לעבענזפחדען פלחטלליך ענדען, יח מחבע חיך דעננכחך דען החפפנונגזפחללען גלויבען, דחם דוח חללגנחדיגער! חונד ענדליכע פחטרוויער, יענע היכיעדען חונז חונבעגריפליכע עמיגקיים לור בעז זהחונג פיר מיך בעסטיממט החזט. —

חוכד מען חויך חייכזט מיר קיינע זחננע מעהר סטרחהלעט, מיר קיין סטערן מעהר גלחנלט, ווינט דחך דער חוכענדליכע מיין עמיג גלחנלענדעז ליכט, מיין גחטט דער פלחמוענסטרחהל דער מיר לייכטעט פיר חוכד פיר. —

חימוער וולל חיך חלוח דחרויף דענקען, חין פרחמוער חייכפחלט חן יענעם טחגע מיך לו פרייען, חוכד דיר פיר דיח עמפפחנגענען מחהלטהחטען חיכניגזט לו דחנקען, דייכער פחטערהולד פערטרויענד, וולל חיך חימוער מיינע בליקע כחך יענזייטז וועכדען, דחמיט חיך סטעטז דיר ווחהלגעפחללינג החנדלע; דען חויפענטהחלט חין דיעזער וועלט ווילל חיך בלחז חלז דיח הערבערגע מייכעז חוכטעטסטען וחנדערערז בעטרחכטען, וועלכע ביח הערחנברעכענדעם מחרגען פחן חיהם פערלחזען ווירד; דחמיט וען חייכזט מיר יענער מחרגען ערגלחנלט, חיך חהנע לו ערליטטערן פחר דען ריכטערסטוהל מייכעז חללליעבענדען, חללגערעכטען פחטערז היכטרעטען, חוכד סחן מייכעם לעבענזווחנדעל רעכענטחפט חבלעגען קחן.

דחרום פלעהע חיך חויז דעם חיכנערן מייכעז הערלענז לו דיר חללבחרמז הערליגער! לחס חין דעם קחמוענדען מחנחטע חוכד חימוערווחהרענד מייכען טוטל חיבער מיך חוכד מייכע פחמיליע וחלטען. ענטפערנע יעדען חוכפחלל חוכד יעדעז כחזע געסיק פחן חוכז, סענקע חונז חיין רוהיגעז הייטערעז לעבען, מייכען חנסטחנדיגען כיכט חללזומיהזחמען כחהרונגזערוערב, דחמיט מיר כיכם פחן קוממער חוכד זחרגען געדריקט, דייכע היילינען געבחטהע פערכחכלחססיגען, חדער דחדורך גחר חין פערזוכונג געפיהרט ווערדען, עטווחז חוכרעכטעז לו בעגעהען; זחנדערן פיעלמעהר חין סטעטז הייטערער חוכד פרחהער געמיטהזסטיממונג דיר מיט גחנלעם הערלען דיענען קחננען, ויח עז חין דער היילינען טריפט הייזט: «פרייען וולל חיך מיך דעז עוויגען, מייכע זעלע פרחהלחקע חיבער מייכען גחטט, דען ער קליידעט מיך מיט דעם געווחנדע דעז הייליז; דעז זעגענז מחכטעל לענט ער מיר חום. —» חמן!

געבעטה אַם פֿאַזטטאַגע

(תענית צבור).

ערהערע חונז חָ עוויגער! ערהערע חונז חַן דיעזעם בוס- חונד פֿחַזטטחַגע! חונזערער זעעלע חיזט זחָ בחַנגע חין חונז, וויר זינד זחָ בעטריבט וועגען דער פֿיעלען ליידען דיח דוח חונזרער זינדען החַלבער חיבער חונז פֿערהענגט החַזט.

חָ מיין גחָטט חונד מיין העער! לחַס חַב פֿחָן דיינעם לחָרנע חונד ענט- פֿערנע יעדנז חיבעל פֿחָן דיינעם פֿחָלקע, זייח חיינגעדענק דיינער קנעכטע אברהם, יצחק חונד יעקב, חונד זיעהע ניכט חויף דחַז החַרטנחֶקקיגע רוב- לחָזע וועזען חונד חויף דיח זינדען דיעזעז פֿחָלקעז פֿערבערגע דיין חַנטליטז ניכט פֿחָר חונז, חונד ענטליעהע דיך חונזערעם פֿלעהען ניכט, זייח פֿיעלמעהר סטעטז חונזערעם געבעטהע נחַהע, טרחָזטע חונז חַרך דיינע גנחַדע, חונד ערהערע חונז זחָגלייך ווען וויר דיך חַנרופֿען, זחָ וויח דוח חונז דורך דיינען גרחָסען פרחָפֿעטען פֿערקינדעט החַזט, ווחָ עז הייסט: «קוים רופֿען זיח, החַבע חיך זיח טחָן ערהחֶרט, חיהר בעגעהרען חיזט נחָך ניכט חויזגעשפרחָכען, החַבע חיך עז טחָן ערפֿיללט. —»

ווען דוח חַללגערעכטער! חונז חויך פֿערווחָרפֿען החַזט, חונד ווען וויר חויך בערייטז דייגען לחָרן טיעף געפֿיהלט החַבען, זחָ נים חונז דחָך גנחַדענפֿחָלל כון ווידער חויף. חָ חַללליעבענדער! לחַס חונז וויעדערקעהרען לו דיר, ערבחַר- מע דיך חונזער, חונד פֿערוואַנדלע חונזרע טרויער חין פֿריידיגקייט, זחָ וויח דוח עז דורך דיינען היילינען פרחָפֿעטען בערייטז פֿערהייסען החַזט, ווחָ עז הייסט: זחָ שפריכט דער עוויגע חַללבעהערשער: דען פֿחַזטטחַג דעז פֿיערטען דעז פֿינפֿטען דעז זיעבענטען חונד דעז לעהנ- טען מחָנחַטז, ווערדע חיך דעם הויזע יהודה חין וואָננע חונד חין פֿעזטטחַגע פֿערוואַנדעלן, כור מיסט חיהר וואַהרהייט חונד חייכטרחַכט ליעבען. »—

געלחָבט זייעזט דוח עוויגער; דער דוח חין יעדער נחָטה חונזער גע- בעטה ערהחֶרעם החַזט. חַמן!

געבעטה אם תשעה באב.

הערר! ערהחֶרע מיין געבעטה! לחַס מיינע קלחַגען לו דיר דרינגען! חָ פֿערבירג דיין חַנגעזיכט ניכט פֿחָר מיר, זוען חין חַנגזטפֿחָללען טחַגען חיך לו דיר רופֿע:

אַך! מיינע טאַגע שווינדען ויא רויך, מיינע קראַפֿט איזט דאַהין, איזט ויא פֿאָן פֿייערבראַנד פֿערזעהרט. — דורך פֿיעלעז וועהקלאַגען דענקע איך דער שפייזע ניכט מעהר, איין בראָד שמעקט ויא אַשע מיר, אונד איין טראַנק איזט מיט טהרענען פֿערמישט. — דען מאָכטיג, הערר! איזט דיין צאָרן, דוא האָבזט מיך האָך עמפּאָר אונד שלוידערטעזט מיך טיעף דאַרניעדער. —

אַך גאָטט! היידען דראַנגען אין דיין היילִיגטהום, ענטווייהעטען דיינען הייליגען טעמפעל, אונד פֿערוואַנדעלטען ירושלים אין איינען שטיינהויפֿען. ויא וואַזזערפֿלוטהען שטראָמטע פֿאָן ירושלים׳ז שטראַססען דאַז בלוט דער ערשלאַגענען, דיא לייכנאַמע דיינער דיענער, דאַז געביין דיינער פֿראָממען, וואורדען דען פֿאָגעלן דעז הימעלז פרייז געגעבען. —

זיעהע הערר! שאָן דרינגען זיא מיט אֶקזטען ויא אין דען דיכטען וואַלד, זו דיינעז טעמפעלז העֶהען, אונד שאָן שטירזען זיא מיט בייל אונד האַממער דיא הערליך פֿערציערטען טהאָרע ניעדער. — זיא לעגען פֿייער אַן אין דיינעם היילִיגטהומע, ענטווייהען דיינע רעזידענז אונד מאַכען זיא דער ערדע גלייך.

ויא לאַנגע נאָך אָ הערר דער וועלטען! זאָלל דער פֿיינד אונז האָהנען, אונד ויא לאַנגע נאָך זאָללען ווידערזאַכער דיינען נאַמען לעסטערן? — ווירד דען דיין אונווילּע עוויג דויערן? ווירד דיין צאָרן אימערוואָהרענד ויא פֿייער לאָדערן? — זיעהע! יעקב האַבען זיא פֿערשלונגען, אונד זיינע וואָהנונג האַבען זיא פֿערהעערט. — אַך גאָטט! דוא ביזט יאַ נאָך מיין קאָניג ויא פֿאָרמאַלז דער אַללעז הייל אויף ערדען ווירקעט, לאַס צו דיר דרינגען דאַז פֿלעהען דער געפֿעססעלטען, מיט דיינעם שטאַרקען אַרמע ערהאַלטע דיא צום טאָדע געפֿיהרטען, הילף אונז גאָטט אונזער העלפֿער! אום דיינעז נאַמענז, אום דיינער עהרע ווילּען. אָ! רעטטע אונז אונד פֿערלייהע אונזערע זינדען, אום דיינעז גראָססען נאַמענז ווילּען. —

יאַ דער הערר וואַנדטע זיך צום פֿלעהען דער פֿערלאַססענען, פֿערוואַרף ניכט איהר געבעט. דוא ווירזט דיך אויפֿמאַכען, הערר! ווירזט ציון ווידער ערבויען, ווען דיא צייט אונד שטונדע דאַ זיין ווירד, דאַס דוא איהר גנאֶדיג זייזט; דאַן וועררדען אויך היידען דיינען נאַמען עהרען. הערר! אַללע קאָניגע דער ערדע הולדיגען דיינער מאַיעזטאֶט, אין ציון ווירד דיין רוהם ערשאַללען, ירושלים ווירד ערטאֶנען פֿאָן לאָבגעזאַנגען, — אונד אַללע פֿאָלקער ווערדען זיך פֿערזאַממעלן איינִיג גאָטט צו דיענען. —

געלאָבט זייזט דוא גאָטט! דער דוא דאַז פֿלעהען דער אונגליקליכען ערהאֶרעזט. — אַמען!

געבעטה

אם פסח פעזטע.

חַללגיטיגער גָטט! דער דוח פיר יערעז דיינער געשֳפפע אים פָטער אילרע זָרגעזט, דער דוח חויך דעם גריננזטען וואוראע דחַז געפיהל דעז דחַזיינז גחַבזט, חונד דער דוח חויך דען סועטטערלינג זיינען חיינליגען לעז בענזטחַג פרָחה דורכפלחַטטערן לחַסעזט; דען מענטען דיין עבעננביל הָטט דוח דורך דיינע היממלישע גנחַדע מינז בעזָנדערע בעגליקעט, דען נילט נור דחַס דוח מיהן לוס בעהערשער דיינער ווערקע ערנחַננט, חונד חַללע רייכע דער נחַטור מיהם לו פיסען געלעגט החַזט, זָנדערן דיינע גָטטליכע חַללגיטע, הָט דורך דיח חונסטערבליכע זעעלע דיח דוח מיהם פערליעהען, מיהם חויך מיינען פָרלוג פָר חַללען מירדיטען געשֳפפען געגעבען.

דורך דיעזען דענקענדען גייזט, דען דוח הֶלֹזט וואונדערבחַר אים זיינעם קָרפער פערמיינטעזט, קחַן ער היניעדען חונד יענזייטז דער הֶלֹזטען גליקזעליגקייט דער ערקעננטניס גָטטעז טהיילהחַפטיג ווערדען. — חונד דיעזעז חַלליין מיזט דער לוועק חונזערעז דחַזיינז.

דיך חונענדליכער לו ערקעננען, זָלל חַלזָ חונזער מיינליגעז בעסטרעבען מין דיעזער וועלט חונד דיח בעלָהנונג מין דער קינפטיגען וועלט זיין. חָ היממלישער פָטער! וועך חונחויזטרעבליכען דחַנק זינד וויר דיר חַלזָ שולדיג, דחַס דוח דיך הערחַבליעסעזט חונזערן פָרפחַהרען דיינע גָטטליכע רעליגיָן לו אָפפענבחַרען.

סָן פריהליימיג החַבען לוחַר דיח חורפחַטער דיך ערקחַננט חונד דיינען נחַמען פערקינדעט, חַבער ישראל קחַם נחַך מצרים, יעקב וואָהנטע מים לחַנדע חם מין סיעפער טקלחַפעריית דחַזעלבזט שמחַכטענד, ווחורדע מיהר פריי ער גייזט חונטערדריקט, דיח מינדליכע חיבערליעפערונג פָן דער לעהרע דעז וואַהרען גָטטעז גינג בייוטחַהע פערלָהרען, חונד סָן וואַרען זיח טיעף מים טלחַוועזע דער חַבגָטטעריית פערזונקען, דחַ ערבחַרמטעזט דוח דיך מיהרער, וואַרזט מיינגעדענק דיינעז פערשפרעכעז חַן אברהם, יצחק חונד יעקב, חונד זחַנדעטעזט מיהנען לור רעטטונג משה דיינען דיענער חונד אהרן דען דוח חויזערקָהרען; זיח טהחַטען וואונדערליכען חונטער מיהנען, חונד לייגטען וואונדערטטרחַפען מין חם'ז געפילדען.

זָ לויטעט חויך דער טפרוך דעז פזחַלמיזטען, מין דעם עז הייזט:
מער דער חַללמאַכטיגע פיהרטע הערויז זיין פָלק אוס וואָנ

כט

נע, מיט פֿראָהלאָקקען זיינע אויזערווֶהלטען, אויף דאַס זיא בעוואַהרען זיינע לעהרען.»

אָ אַללגיטיגער! וויא אונענדליך גראָס אונד וויא אונאויספּרעכליך וואַר דיעזע דיינע גנאַדע פֿיר אונזערע פֿאָרפֿאַהרען אונד אויך פֿיר אונז, דאַ דוא מיט דיינער אַללמאַכט זאָוואָהל דיא פֿעזזעלן אונזערז קֶערפּערז, אַלז אויך דיא דער זעעלע געלֶזעט, אונד אונז זאָ וואונדערבאַרער מיט סטאַרקער האַנד פֿאָם סקלאַפֿעניאָכע בעפֿרייעט האַסט.

דאַרום פֿאַטער אים היממעל! וויל איך אויך דיעזעז פסח־פֿעזט מיט ריינעם הערצען אונד מיט אַנדֶכטיגער וויהע פֿייערן, איך וויל מיך בייא דעם אונגעזייערטען בראָדע, דאַז דוא צו עזזען בעפֿאָהלען, דער גרענצענלאָזען וואָהלטהאַטען עראיננערן, דיא דוא אונזערן פֿאָרפֿאַהרען ערצייגט, אונד אַן דיא גראָססען וואונדער דענקען, דיא דוא איהנען ערוויעזען האַסט. מצרים האַטטעסט דוא מיט פֿיעלען סטראַפֿגעריכטען היימגעזוכט, אונד דעננאָך וואָללטען זיא דיין פֿאָלק ניכט ציעהען לאַססען, דען איהר הערץ וואַר פֿערסטאָקט, זיא וואָללטען גאָטטעז וואָרט ניכט געהאָרכען; דאַ סלוגסט דוא אַללע ערזטגעבאָרנען דעז עגיפּטיסען רייכעז, מצרים וואַר פֿראָה איבער דען אַבצוג אונזערער פֿאָרפֿאַהרען אונד זיא ליעססען איהנען ניכט צייט איהרען טייג צו באַקקען, זאָנדערן זיא מוסטען זאָלכען אונגעזייערט אויף דען וועג מיט טראַגען. —

אום אַלזאָ דיעזער פֿיר אונזערע נאַציאָן זאָ וויכטיגען בעגעבענהייט סטעטז איינגעדענק צו זיין, בעפֿאַהל דיין הייליגער וויללע, דאַס וויר יֶהרליך אום דיעזע צייט קיין געזייערטעז, זאָנדערן בלאָס אונגעזייערטעז בראָד געניעסען דירפֿען. — איך וויל דעמנאַך דיינען הייליגען געזעטצען טרייא נאַכלעבען, וויל דיינע ווייזען פֿעראָרדנונגען סטרענג בעאָבאַכטען; דען דיא לעהרע גאָטטעז איזט פֿאָללסטאֶנדיג אונד איזט נאַהרונג פֿיר דיא זעעלע, דיינע פֿאָרסריפֿט בלייבט איממער וואַהר, אונד מאַכט דען אונערפֿאַהרנען ווייזע.

אָ אַלליעבענדער אונד אַללגנאֶדיגער פֿאַטער! מאֶגע דורך דיינען הייליגען וויללען אויך מיין הערץ פֿאָן אַללעם זיערטייגע דעז לאַסטערז אונד דער באֶזען בעגיערדע גערייניגט ווערדען, אויף דאַס איך סטעטז אין דיינען וועגען וואַנדעלע, אונד מיין מונד דיין לאָב פֿערקינדע אין אַללער עוויגקייט!

געלאָבט זייעזט דוא גאָטט! דער דוא ישראל אונד דיא פֿייערטאַגע הייליגעזט. אָמן!

געבעטה אַם שבועות־פֿעזטע

אַללמאַכטיגער! הייליגער גאָטט ישראלז! מיט פֿריידיגעם ענטציקען, מיט

איינעם הערצען פֿאָן היממלישער האָכגעפֿיהלע, נאָהערטע איך מיך הייטע דער שטאַטטע דיינער הייליגקייט.

פֿאַטער אים הימעל! וויא אונענדליך דאַנק איך דיר דאַס דוא מיך אָבער־מאַלז דיעזען פֿייערליכען טאַג האַסט ערלעבען לאַססען, איינען טאַג, וועלכער פֿיר יעדען דער פֿעהיג איזט דיא וואָהלטהאַטען דער געאָפֿפֿענבאַרטען רע־ליגיאָן צו עמפפֿינדען, דער הייליגסטע פֿעסטטאַג זיין מוס.

אין אונזערער הייליגען תורה פֿינדען וויר דיא בעזאָנדערע פֿאָרציגליכקייט דיעזעס טאַגעס, מיט פֿאָלגענדען וואָרטען אַנגעצייגט, אינדעם עס הייסט «דער עוויגע קאַם פֿאָן סיני אונד שטראַהלטע פֿאָן שעיר, ער גלענצטע פֿאָן דעם בערגע פארן, אונד קאַם אונטער הייליגען מיריאַדען, אויז זיינער רעכ־טען איין פֿייערגעזעטץ פֿיר זיא.»

זאָ ערשיענעסט דוא אַללמעכטיגער אין ליכט־געוואַנד געהיללט, דיינעם הייליגען פֿאָלקע. פֿאָם הימעל העראַב ליעססעסט דוא דיינע שטימע ערשאַל־לען, אונד אָפֿפֿענבאַרטעסט דיך אים ליכטען נעבעלשלייער; דאַס וועלטאַלל ער־ציטטערטע אונד דיא גאַנצע שעפּפֿונג ערבעבטע פֿאָר דיר, אַלז דוא דיך אויף דען בערג סיני העראַבליעססעסט אונד דיינעם פֿאָלקע לעהרען אונד גע־זעטצע צו ערטהיילען.

אַללגיטיגער פֿאַטער! וויא אונאויסשפרעכליך גראָס וואַר דיינע פֿאַטערליעבע! וויא גרענצענלאָז וואַר דיינע הימלישע גנאַדע! דאַס דוא צו יענער צייט וואָ דאַס מענשענגעשלעכט פֿאָן שוואַרמערישען לעהרען איררע געלייטעט, וואָ דיא ערהאַבענסטע ווירדע דיינער געטטליכקייט נאָך ניכט בעגריפֿפֿען ווורדע, דיין פֿאָלק מיט דער זאָננע דער ריינען רעליגיאָן בעלייכטעט, אונד איהם דיינע געטטליכע מענשענבעגליקקענדע לעהרע מיטגעטהיילט האַסט.

איינע לעהרע דערען וועגע, נאַך דעם אויסשפרוכע פֿאָן שלמה המלך ע"ה אַנמוטהספֿאָלל זינד, דיא צור זעליגקייט פֿיהרען, דיא איין בוים דעס לעבענס זינד דיא זיא ערגרייפֿען, אונד דיא, אַללען וועלכע מאַן איהר פֿעסט האַלטען, עוויגעס הייל פֿערלייהעט. איינע לעהרע דיא זיך בלאָס אויף ריינע גאָטטעספֿערעהרונג גרינדעט.

וועלך איין שטערבליכער פֿערמאַג עס אַלזאָ פֿיר דיא אונענדליכען וואָהלטהאַ־טען דיא דיינע הייליגע רעליגיאָן אונס געוואָהרעט, דיר גענוג צו דאַנקען? וויא זאָלל דאַס אירדישע פֿערגענגליכע וועזען זיך איבער דיעזע הימלישע גליק־זעליגקייט אויזצושפרעכען פֿערמעגען? —

אָ היממלישער פֿאַטער! פֿערלייהע מיר קראַפֿט, דאַס איך דיעזער איבער אַללעס לאָב ערהאַבענען לעהרע אימער טריי בלייבע, דאַס דיין וואָרט אימ־

מער

מער מיינעם וואנדעל לייכטע אונד איין ליכט אויף מיינער באהן זייא, דאס איך דיך אללגיטיגען! שטעטז מיט ריינעם הערצען פערעהרע, מיינע מיטמענשען אויז גאנצער זעעלע ליעבע אונד איהנען נאך פערמאָגען וואָהלטהוע; דאס איך אללע דיינע געזעטצע אויף דאס געוויססטע בעאָבאכטע, אונד קיינען שריטט פאָן דעם מיר פאָרגעשריעבענען לעבענזוואנדעל אבווייכע; דען גערַאדע זינד דעז הערן בעפעהלע, זיא ערפרייען דאז הערץ, זיין געבאָטה איזט לויטער, עז ערלייכטעט בלאָדע אויגען, דיא גאָטטעזפורכט איזט ריין אונד בעשטעהט עוויג. זיינע געזעטצע זינד עוויגע וואהרהייט אונד שטיממען וואהרהאפט איבעראיין.

געלאָבט זייעזט דו גאָטט! בעהערשער דעז וועלטאללז, דער דו דיא וואהרע רעליגיאָן אָפפענבארעזט, וואָדורך וויר דעז עוויגען לעבענז טהיילהאפטיג ווערדען. אמן!

געבעטה אם סכות

אללמאכטיגער, היילִיגער גאָטט! דער דו דאז קאָרפערליכע דעז מענשען זאָ וואונדערבאר געבילדעט האזט, דער דו דען שטויב דער ערדע מיט דיינעם גאָטטליכען גייזטע בעלעבטעזט, דאמיט וויר דער האָכזטען פריידע דער אויזאיבונג דער טוגענד אונד דער ערקעננטניז גאָטטעז טהיילהאפטיג ווערדען; דו קעננעזט אונזערע אירדישע שוואכע, דו ווייזט עז צו זעהר, דאז זאָ לאנגע דיעזער היממלישע גייזט מיט דער אירדישען היללע בעקליידעט איזט, ער נור דורך דאז ווירקען אויף דיא זיננע, צור בעטראכטונג דעז איבערזיננליכען געלאנגען קאן. —

דארום האזט דו אויך אין דיינער היילִיגען אונז געאָפפענבארטען תורה זאָ מאנכע צערעמאָניעללע געבאָטה פאָרגעשריעבען דאמיט וויר דורך אייזערע האנדלונגען פעראנלאזזט ווערדען, איבער געגענשטאנדע דיא צו אונזערעם זעעלענהיילע פיהרען, ערנזטהאפט נאכצודענקען, אונד דורך דאזיעניגע וואז וויר געגענווארטיג אויזאיבען, לעבהאפט אן דאז פערגאנגענע אָדער צוקינפטיגע ערינערט ווערדען זאָללען.

זאָ האזט דו, אללבעהערשער! אונז אויך בעפאָהלען, אן דיעזעם פעזטע אונזערן אויפענטהאלט אין לויבערהיטטען צו נעהמען, דאמיט וויר דאדורך אן דען וואונדערבארען אויפענטהאלט אונזערער פאָרעלטערן אין דער וויזטע אונז ערינערן זאָללען; דען זאָ הייזט עז אין דער היילִיגען תורה «אללע איינוואָהנער פאָן ישראל זאָללן אין לויבהיטטען וואָהנען, דאמיט איי-

ערע

רע נאַכקאָממען עס וויססען, דאַס איך דיא קינדער ישראל האַבע אין היט-
טען וואָהנען לאַססען, אַלס איך זיא אויס מצרים געפֿיהרט האַבע.»

וויר וואָללען אַלזאָ דענקען אַן דיא צאַהללאָזען וואונדער, דיא דוא איהנען
דורך פֿיערציג יאַהרע וואָהרענד איהרעס צוגעס אין דער גראָססען פֿורכטבאַרען
וויסטע ערצייגטעסט, אונד זאָללען דיינע אַללמאַכט אַנשטוינען. וויר זאָללען אַל-
לע דיא וואָהלטהאַטען דיא דוא אויך איינעם דעם מענשען גאַנץ אונבעגרייפֿ-
ליכע אַרט איהנען ערוויעזען האַסט, אונס אין דאַס געדאַכטניס רופֿען, אונד
דיינע אַללעס בעגליקקענדע פֿאָרזעהונג דאַפֿיר פּרייזען. —

ווער האַט אירגענד זאָלכע אויסעראָרדענטליכע וואונדער נאָך געזעהען?
דורך פֿיערציג יאַהרע פֿיהרטעסט דוא זיא מיט דער וואָלקענ-זיילע דעס טאַגעס
אונד מיט דער פֿייער-זיילע דעס נאַכטס, דוא צערשפּאַלטעטעסט פֿעלזען אין
דער וויסטע, וואָרויס איהנען ווי אויס איינעם מעערע, וואַססער סטראָמטע;
דעם פֿיראַמענטע געבאָטעסט דוא, דיא היממעלסטהאָרע טהאַטען זיך אויף,
אונד עס רעגנעטע מן אַלס איינע היממלישע שפּייזע פֿיר זיא.

זאָ וויל איך דען דורך בעטראַכטונג איבער דיינע גיטע, דורך בעטראַכ-
טונג איבער דיינע פֿאַטערליעבע, דיא דוא אונזערן פֿאָרעלטערן איינסט ערוויע-
זען אונד דורך דיא דוא אויך זעלבסט נאָך אונס טעגליך אונד שטונדליך ערציי-
געסט, וואָננעפֿאָלל דיעזעס ערנטעפֿעסט פֿייערן.

דוא אַללגיטיגער! האַסט יאַ יעדעס וועזען דאַצו ערשאַפֿפֿען, דאַס עס זיך
זיינעס דאַזיינס פֿרייע, אונד זיינע לעבענסצייט פֿראָה אונד פֿערגניגט צובריינ-
גע; עס איסט אַלזאָ געוויס דיין הייליגער ווילע ניכט, דאַס דער מענש, דאַס
מייסטערשטיק דיינער שעפּפֿונג, זיך דער טרויריגקייט אונד דעם מיסמוטהע
איבערלאַססע, זאָנדערן דאַס ער פֿיעלמעהר מיט הייטערעם געמיטהע אונד
מיט פֿראָהעם הערצען דיך אַנבעטע אונד דיינע געזעטצע אויסאיבע, זאָ וויא
דער הייליגע זענגער זיך דאַריבער אויסשפּריכט, אינדעם עס הייסט: דיענעט
גאָטט מיט פֿריידע, ערשיינעט פֿאָר איהם פֿראָהלאָקקענד.»

אַבער נון זאָלל דיעזע מיינע פֿריידיגע עמפּפֿינדונג אין מיינע אויסגעלאַסס-
נע פֿראָהליכקייט אויסאַרטען. נור זאָלכען פֿריידען וויל איך מיך הינגעבען,
בייא דענען איך מיר אימער דיינע געגענוואַרט דענקען קאַן, דען זאָ האַסט
דוא עס אין דיינער הייליגען שריפֿט אונס אַנבעפֿאָהלען, וואָ עס הייסט: «אונד
איהר זאָללט איך פֿרייען פֿאָר דעם עוויגען אייערעם גאָטט.»

אויס אַללען קרעפֿטען וויל איך בעשטרעבען מיך מיינע נעבענמענ-
שען צו ערפֿרייען, דיא אַרמען אונד דיא הילפֿלאָזען וויל איך זאָ פֿיעל אַלס
מעגליך אונטערשטיטצען, דאַמיט דיא אונגליקליכען, דיא דאָך זאָ זעלטען איה-
רעס

דעז לעבענז פראָה ווערדען, דאָך עבענפאַללז פערגניגטע טאַגע האַבען מאָ-
גען, אין דענען זיך איהר עלענד אונד אונגעמאַך פערגעססען אונד איהר
הערץ דער פריידע אֶפפנען קאֶננען.

פאַטער אַללער בעטראֶנגטען! דוא האַסט עז יאַ אין דיינער היילינגען תורה
אַלזאָ אַנבעפאָהלען, וואָ עז הייזט: «דאַז פעזט דער לויבהיטטען זאָללזט
דוא זיעבען טאַגע פייערן, ווען דוא אויז דיינער טעננע אונד אויז דיינער
קעלטער איינגעזאַממעלט האַבען ווירזט. אַן דיעזעם פעזטע זאָללזט דוא דיך
פריידען, דוא, דיין זאָהן, דיינע טאָכטער, דיין קנעכט, דיינע מאַגד, וויא
אויך דיא וואַיזע אונד דיא וויטטווע דיא אום דיר זינד.»

טרייליך ווילל איך אַלזאָ דיין זאָ ליעבעפאָללעז געבאָטה ערפיללען, אונד דאַז
בעוואוזטזיין דאַז איך אויך אַנדערע פראָהליך געמאַכט האַבע, זאָלל מיינע
פריידע נאָך מעהר ערהעבען.

איך ווילל איינז בעזאָנדערע דאַרויף דענקען, דאַז מיינע דיענזטבאָטהען
אונד אַללע מיינע אונטערגעבענען זיך וואָהלגעמוטה איהרעז לעבענז פרייען
זאָללען, דאַהער ווילל איך זיא זאָ פיעל עז נור מאֶגליך איזט, אַן מיינען גע-
ניזען אונד פערגניגונגען טהייל נעהמען לאַזען.

וואָהל וויים איך עז, דאַז דער דיענזטבאָטהע עבען זאָ וויא איך, איין פאָן
דיר אַללפאַטער געשאַפפענעז וועזען איזט, דאַז איך עבען זאָ וויא ער, שטויב
דער ערדע בין, אונד עבען זאָ וויא ער, צור ערדע וויעדער קעהרען מוז;
אונד דאַז געגענזייטיג אויך זיינע זעעלע עבען זאָ וויא דיא מיינינע איינע
פאָן דיר, אַללגנעדיגזטער! אונז פערליעהענע היממעלזטאָכטער זייא.

אַן אונד פיר זיך איזט עז יאַ שאָן זעהר שמערצליך פיר איהן, דאַז ער
דאַז אונגליק האַט, דיענזטבאַר זיין צו מיסען. יאַ עז מוס איינע זעהר ביט-
טערע עמפפינדונג פיר איהן זיין, ווען ער מאַנכמאַל לוינענהאַפטע בעפעהלע
ערטראַגען מוס, אונד מאַנכע ווידריגע צו געהאָרכען געצוואונגען איזט.

איך ווילל אַלזאָ ניכט נור אַן דיעזען פייערטאַגען, זאָנדערן אויך צו יעדער
צייט מיך בעשטרעבען, איהם דיעזע ביטטערע עמפפינדונג זאָ פיעל אַלז מיר
מאֶגליך זיין ווירד דורך מיינע זאַנפטע בעהאַנדלונג ערטרעגליך צו מאַכען. איך
פיהלע מיך צו איינער זאָלכען בעהאַנדלונג אום זאָ מעהר פערפפליכטעט,
אינדעם יעדער דיא איבערצייגונג האַט, דאַז איין זאַנפטעז בעטראַגען אונד
איינע נאַכדריקליכע יעדאָך שאָנענדע צורעכטווייזונג, וויט מעהר ווירקען,
אַלז לאַרמענדער צאַנק אונד שעלטוואָרטע. דאַז געמיטה דעז אונטערגעבענען
ווירד דורך דען צאַנק נור מעהר געררייצט, אונד ליעבלאָזעז טאַדען האַט
בלאָז האַלזשטאַררינקייט צור פאָלגע.

דיא

דיא הייליגע וואָרטע דיינער תורה אונד- איך מוז אימערוואָהרענד פאָר אויגען האַבען, וואָ עז הייסט «דוא זאָללסט איהן (דען ריעגענבאָגען) ניכט אים הערצע בעהאַלטען, זאָנדערן דיך פאָר דיינעם גאָטטעס פירכטען.» אונד «דוא מוסט בעדענקען, דאַס דוא אויך איין קנעכט געוועזען ביזט אים לאַנדע מצרים, דער עוויגע דיין גאָטט אַבער דיך ערלאָזעט האַט.»

זאָ, זאָלל דאַס אַנדענקען אַן דען אויזצוג אונזערער פאָרעלטערן אויז מצרים איך נימער צור טוגענד, צום פראָממען לעבענסוואַנדעל, צום פער-טרויען אויף גאָטט, אונד צור ליעבע מיינער נעבענמענשען אַנפייערן. אָמן!

געבעטע

ביים

הזכרת נשמות*)

אַללמאַכטיגער גאָטט! דרוקענד אַבער גערעכט זינד דיא וועגע דיינער פאָרזעהונג, דען ראַטהשלוס דעז עוויגען האַט נאָך קיין מענש ענטראַטהזעלט, דען צוועק דעז אַללבעהערשערז האַט נאָך קיין שטערבליכער ענטהיללט.

אַבער וויר וויסען דאַס דיינע פאָרזיכט אים פאַטערהולד איבער אַללע דיינע געשעפפע וואַכעט, דאַס אַללעס וואַס דוא איבער אונז פערהענגסט, זעלבסט דיא הערבזטען לייִדען אונד דיא עמפפינדליכסטען שמערצען, נור צו אונזערעם בעזטען זינד.

היממלישער פאַטער! עז וואַר דיין הייליגער וויללע, מיר

מיינען פאַטער	מיינע מוטטער	מיינע עלטערן
צו ענטציעהען אונד	צו ענטציעהען אונד	צו ענטציעהען אונד
איהן אין איין בעזזע-	זיא אין איין בעזזע-	זיא אין איין בעזזע-
רעז לעבען צו רופען.	רעז לעבען צו רופען.	רעז לעבען צו רופען.

נאַך

*) אונזערע וויזען זינד פאָן דעם זעהר ריכטיגען גרונדזאַטזע אויזגע-גאַנגען דאַס עז דאַז בעזטע מיטטעל זייא דען איבערמוטה אונד דיא ליידענשאַפטען אין אונז צו בעקעמפפען, ווען מאַן פלייסיג אַן דאַז שטרעבען אונד אַן דיא פערגאַנגליכקייט אַללעז אירדישען דענקעט, בעזאָנדערז אַבער גיבט דיא ערמאַהנונג אַן אונזערן פערשטאָרבענען עלטערן אונד נאַהע פערוואַנדטען, אונזערע זעעלע איינע זאַנפטוועהמיטהיגע שטיממונג, וואָדורך אונזער הערץ זיך ערהעבעט, אונד זאָמיט אונזער געפיהל צום רייכען געבעטע ווירד.

דאַהער

אַך! ווא איזט מיינע זעעלע זאָ בעטריבט אין מיר, ווא טרויריג ווירד מיין הערץ, ווען איך מיך דיעזעס פיר מיך אונערזעצליכען פערלוסטעס ערינערע, דאַס

מיין פאַטער
מעלכער מיר זאָ פיעל ליעבע אונד גוטעס ערצייגט האַט, ניכט מעהר מיט מיר אויף דיעזער ערדע וואַנדעלן, אונד איך איהם ניכט מעהר מיינע קינדליכע ליעבע, מיינע וואַרמע דאַנקבאַרקייט ערווייזען קאַן. — —

מיינע מוטטער
וועלכע מיר זאָ פיעל ליעבעס אונד גוטעס ערצייגט האַט, ניכט מעהר מיט מיר אויף דיעזער ערדע וואַנדעלט, אונד איך איהר ניכט מעהר מיינע קינדליכע ליעבע, מיינע וואַרמע דאַנקבאַרקייט ערווייזען קאַן. —

מיינע עלטערן
וועלכע מיר זאָ פיעל ליעבעס אונד גוטעס ערצייגט האַבען, ניכט מעהר מיט מיר אויף דיעזער ערדע וואַנדעלן, אונד איך איהנען ניכט מעהר מיינע קינדליכע ליעבע מיינע וואַרמע דאַנקבאַרקייט ערווייזען קאַן. —

איך ווייס עס וואָהל, דאַס עס דיא פאָן דיר אַנגעאָרדנעטען נאַטורגעזעצע זאָ פאָדערן, דאַס געשלעכטער אונטערגעהען, אונד אַנדערע ענטשטעהען, אויף דאַס דיא ערדע עוויג בלייבע, אַבער איך בין נור איין שוואַכעס געשעפּף, אונד זאָ זעהר איך אויך דיא נאָטהווענדיגקייט דיעזער ווייזען איינריכטונג איינזעהע, זאָ בלוטעט דאָך מיין הערץ, אונד מיין אויגע טהרענעט, זאָ אָפט איך דאַראַן דענקע, דאַס נון דאַ, וואָ מיר אַם ליעבסטען אויף ערדען וואַר, פאָן דעם דונקעלן גראַבע איינגעשלאָססען זיין זאָלל.

דאָך ניין! נור דיא הילע איינער ליעבען רוהעט אים גראַבען, דיא זעעלע אַבער וואַנדעלט אין יענען ליכטען הימעלסהעהען וואָ קיינע טהרענע מעהר פליעסט, קיין זייפצער מעהר ערטאָנט, וואָ זיא אין אַנשויאונג דער הערליכ־קייט דעס אַללמאַכטיגען, היממלישע וואָננע געניעסען, אונד אין ענגעלקאָה־רען דאָך ענטצוקט דען אונענדליכען פרייזען.

פרייליך זיעהעט מיין אויגע ניכט איהר וויררדיגעס אַנגעזיכט, מיין אָהר פערנימט ניכט מעהר איהרע זאַנפטע שטיממע, אַבער זיא, דיא פערקלאָה־
טען

דאַהער האַבען זיא אויך פעראָרדנעט, דאַס מאַן ניכט נור אַם פער־זאָהנונגסטאַגע אַלז איינעם טאַגע דער אַללגעמיינען בוסע, זאָנדערן אויך אימער אַם לעצטען פייערטאַגע, דורך איין געבעטה, אַן דיא פערשטאָרבענען עלטערן אונד פערוואַנדטען ערינערט ווערדען זאָלל, דען דאַ וויר אַן פייערטאַגען מעהר וויא זאָנסט דעם פערגניגען נאַכצוהאַנ־גען אונד דען גענוס אונזערער זיננע פערמעהרען, זאָ קאָננטען לייכט זיננענטוימעל אונד לייכטזינן, זיך אונזערער בעמייסטערן, דאַהער איזט עס נאָטהווענדיג דאַס וויר דאַ ערנסטע בילד דעס טאָדטעס אונס פאָר־פיהרען, אונד דורך דאַס אַנדענקען אַן אונזערע פערקלאָהרטען פער־וואַנדטען, אונזער הערץ פיר יעדע אַרט אויסשווייפונג בעוואַהרען.

טען זעהען אונד הערען איך געוויס, איהר פערקלאֶהרטער גייזט אומשוועבט אונזיכטבאר דאז געליעבטע קינד, אונד יעדע גוטע טהאט דיא איך הינידען אויזאיבע, ערהאֶהעט איהרע הימלישע פריידע, זא וויא יעדער פעהלטריטט דען איך מיר צו שולדען קאממען לאזזע, זאלכע פערמינדערט.

אין דיעזער בעליעהונג פערמאג איך עז יא אויך יעטצט נאך,

מיינעם געליעבטען פא־
טער מיינע קינדליכע
ליעבע אונד מיינע דאנק־
בארקייט צו ערצייגען.

מיינער געליעבטען מוט־
טער מיינע קינדליכע
ליעבע אונד מיינע דאנק־
בארקייט צו ערצייגען.

מיינען געליעבטען עֶל־
טערן מיינע קינדליכע
ליעבע אונד מיינע דאנק־
בארקייט צו ערצייגען.

איך וויל שטעטז טוגענדהאפט אונד ריינגיסטליך האנדלען, גאָטטגעפעֶלליג לעבען, מיינען נעבענמענשען זא פיעל מאֶג־ מאֶגליך וואָהלטהון, אונד נאך פערמאֶגען אלמאָזען געבען, זא דאס

דוא מיין פאטער! מיט
וואָהלגעפאללען פאָן דיי־
נעם הימלישען זיטצע
אויף דיין צוריקגעלאזזע־
נעז קינד הערַאב בליקען,
אונד דיך זיינעז רעכטלי־
כען לעבענזוואנדעלז ער־
פרייען זאָלזט.

דוא מיינע מוטטער! מיט
וואָהלגעפאללען פאָן דיי־
נעם הימלישען זיטצע
אויף דיין צוריקגעלאזזע־
נעז קינד הערַאב בליקען,
אונד דיך זיינעז רעכטלי־
כען לעבענזוואנדעלז ער־
פרייען זאָלזט.

איהר מיינע עלטערן!
מיט וואָהלגעפאללען פאָן
אייערעם הימלישען זיט־
צע אויף אייער צוריקגע־
לאזזענעז קינד הערַאב
בליקען, אונד אייך זיי־
נעז רעכטליכען לעבענז־
וואנדעלז ערפרייען זאָללט.

אונד ווען אויך איינזט מיינע שטונדע שלאגען.

אונד מיין געביין אים קיהלען ערדענשאָאזע נעבען

מיינעם פאטער רוהען
ווירד, זאָ האָפפע איך,
ווירד זיך אויך מיין גייזט
צו דיר געלייטערטער אונד
ריינער! אויפשווינגען,

מיינער מוטטער רוהען
ווירד, זאָ האָפפע איך,
ווירד זיך אויך מיין גייזט
צו דיר געלייטערטע אונד
ריינע! אויפשווינגען,

מיינען עלטערן רוהען
ווירד, זאָ האָפפע איך,
ווירד זיך אויך מיין גייזט
צו אייך געלייטערטען אונד
ריינען! אויפשווינגען,

אונד אין עדען ו׳: געפינדען, אין דער וואָהנונג דער זעליגען, וואָ קיינע טרעננונג מעהר שטאטט פינדעט,

ווירזט דוא מיין פאטער
דיין געליעבטעז קינד פער־
קלאֶהרט וויעדערזעהען.
אמן!

ווירזט דוא מיינע מוט־
טער דיין געליעבטעז
קינד פערקלאֶהרט וויע־
דערזעהען. אמן!

ווערדעט איהר מיינע
עלטערן אייער געליעב־
טעז קינד פערקלאֶהרט
וויעדערזעהען. אמן!

גבעטה

אַם שלווזע דעז דוכן.

אונזער גאָטט אונד גאָטט אונזערער פֿאָטער! מאָגע עס דיר וואָהלגעפֿאַל־ליג זיין דאַס דוא אין ערפֿיללונג ברינגעסט דיא זעגענס־שפריכע, וועלכע דיינע אויסערקאָהרנען דיענע פריעסטער, אַלס דיא נאַכקאָממלינגע אהרן'ס איבער אונס אויסגעשפּראָכען האַבען, זאָ וויא דוא עס אונס אויך אין דיינער היילינגען תורה פֿערקינדעסט וואָ עס הייסט «דיא פריעסטער זאָללען אין מיינעם נאַמען איבער דיא קינדער ישראל אויסשפּרעכען (דען זעגען) אונד איך ווערדע זיא זעגנען.»

שויא הערנאַב אָ הערר! פֿאָן דיינער היילינגען וואָהנונג פֿאָם הימעל, אונד זעגנע דיין פֿאָלק י ש ר א ל. פֿערבירג דיין אַנטליטז ניכט פֿאָר אונס, נייגע אונס דיין אָהר ווען אין אַנגסט וויר זינד, אונד ווען וויר פֿלעהען ערהאָרע אונס באַלד, דען נור צו דיר דער דוא אים הימעל טהראָנעסט, ערהעבען וויר אונ־זערע אויגען. זעגנע אונס אָ פֿאַטער! דאַס וויר געניגענד אונזערע בעדירפֿ־ניסע בעפֿריעדיגען קעננען, אונד אונזערן נאַהרונגזערווערב האָבע אַללעס, שווערע אַנשטרענגונג אונד האָבע זאָרגענפֿאָללעס פּלאַגען אויף איינע אַנשטאֶנ־דיגע אַרט פֿינדען מאָגען; דאַמיט וויר מיט רוהיגער געמיטהסשטיממונג, דער בעטראַכטונג דיינער היילינגען געבאָטהע אונס ווידמען קעננען. לאַס אונס גונסט פֿינדען אין דיינען אויגען אונד אין דען אויגען אַללער דיא אונס אומגעבען. פֿערלייהע אונס אימערוועהרענדע רוהע אונד דויערהאַפֿטען פֿריעדען, זאָ־וואָהל מיט אונזערער נאַהען אַלס אויך פֿערנען אומגעבונג, אום מיט אַללען אין גוטעם איינפֿערשטאֶנדניססע אונד אין איינטראַכט צו לעבען.

לאַס אַבער אויך אָ הימלישער פֿאַטער; דען הערצענספֿריעדען אין אונס וואָהנען, דאַמיט וויר ניכט פֿאָן איינעם באָזען געוויססען געפֿאָלדערט ווערדען, אונד דאַמיט קיין מאַרטערנדעס בעוואוסטזיין אונס בעאונרוהיגע, זאָנדערן פֿיל־מעהר דיעזע איינינקייט מיט אונס זעלבסט, אונס זעלענרוהע פֿערשאַפֿע, אונד דיעזע צופֿריעדענהייט אונס וואַהרהאַפֿט בעגליקקע.

ערהאָרע אָ פֿאַטער אונזער פֿלעהען, אונד לאַס אין ערפֿיללונג געהען דיע־זען היילינגען זעגען, וועלכען יעצט דיעזע פריעסטער דיינע אויסערקאָהרנען איבער אונס אויסגעשפּראָכען האַבען, זאָ וויא עס אין דיינער היילינגען שריפֿט אונס עס פֿערקינדעט ווירד, וואָ עס הייסט: «דער עוויגע זעגנע דיך אונד בעהיטע דיך, דער עוויגע לאַסע זיין אַנטליץ (זיינע פֿאָרזעהונג) דיר לייכטען אונד זייא דיר גנאֶדיג. דער עוויגע ווענדע זיין אַנטליטץ דיר צו, אונד געבע דיר דען לייבליכען אונד עוויגען פֿריעדען.» אָמן!

בעטראַכטונגען

איבער דאַס געבאָטה

על נטילת לולב:

(לולב = בענשען)

פֿאַטער אים הימעל! דער דו אַללגנעדיג, איממער שאַפֿענד אונד עוויג
לעבענד ביסט! דיינע אונענדליכע הולד רייטצעט דיא אויך אין דעם געבאָ=
טהע אַן, וועלכעס אויסדריקליך בעפֿיהלט: „אונד איהר זאָללט נעהמען אַם
ערסטען טאַגע דעס לויבהיטטענפֿעסטעס, דיא פֿרוכט פֿאָם בוימע הדר
(אתרוג) פּאַלמצווייגע (לולב), איינען אַסט פֿאָם בוימע עבות (הדס, מירר=
טהע) אונד באַכווידען (ערבה), אונד „איהר זאָללט פֿאָר דעם עוויגען פֿראָה=
ליך זיין זיעבען טאַגע."

וועלכע העררליכע זיננביילדער דער דולדונג אונד דער שאָנונג, דער אַנגע=
מוטה אונד דער ליעבע, ליעגען אין דער פֿערייניגונג, דיעזער אין איהרען
אייגענשאַפֿטען פֿערשיעדענען געגענשטענדע אויס דער פּפֿלאַנצענוועלט.

דיא העררליכע גאָלדפֿרוכט (אתרוג) וויא ערפֿרייעט זיא דאַס אויגע דורך
איהרע שאָנהייט, וויא ערקוויקקענד איסט איהר באַלזאַמישער גערוך! איסט דאַס
ניכט דאַס ביילד דעס וואַהרען פֿראָממען, דער זאָוואָהל דורך בילדונג אונד קעננט=
ניססע, דורך לעהרע אונד אייגענע בייספּיעל, היילזאַמען אונטערריכט פֿער=
ברייטעט? — דיא עדלע פּאַלמע זיא טראָגט צוואַר קאָסטליכע פֿריכטע, אַבער
זיא גיבט קיינען גערוך; איסט זיא ניכט אים יענען מענשען צו פֿערגלייכען,
דיא וואָהל פֿעהיגקייטען בעזיטצען אונטערריכט צו ערטהיילען, אַבער ניכט
דורך אייגענע בייספּיעל פֿאָרלייכטען, ניכט אויסדרוקקען דורך דיא אויסאיבונג
גוטער ווערקע? — דיא אימער גרינע מירטהע, זיא פֿערברייטעט איינען
העררליכען דופֿט, אַבער זיא ערפֿרייעט זיך קיינער פֿריכטע; זאָ איסט אויך
דער מענש דעססען פֿראָממיגקייט צוואַר מאַנכע גוטע ווערק שטיפֿטעט, אַבער
איהם פֿעהלען קענטניססע, ער קאַן זיינען נעבענמענשען דורך קיין היילזאַ=
מעס וואָרט בעלעהרען. — דיא באַכווידע אַבער, וועלך נוטצלאָזעס דאַזיין איס
ווייטען פּפֿלאַנצענלעבען! זיא האַט וועדער פֿרוכט נאָך גערוך! איסט זיא ניכט
גאַנץ דאַס ביילד דעס גאָטטלאָזען? — אונד דענאָך וויללסט דו עס, אָ אונ=
ערשעפּפֿליכער קוועלל דער אַללגיטיגע! דאַס דיעזע געוועכסע אַן דיעזעם
פֿעסטע דער פֿרייע פֿערייניגט זיין מאָגען. —

יאַ אונענדליכער! אויך וויר וואָללען דער לעהרע דיינער ערהאַבענען דוזר=
זאַמ:

זאַמקייט פֿאָלגען; וויר וואָללען געגען דיא שוואַכהייטען אַנדערער נאַכזיכטיג זיין דיא פֿעהלער אַנדערער ערטראַגען, אונד דורך דולדענדע מענשענליעבע, דורך ליעברייכען אומגאַנג זיא אונד אונז בעססערן אונד פֿערעדלען.

דולדענדע מענשענליעבע! דוא פֿריינדליכסטע אַללער טוגענדען, ערפֿיללע דוא מיין גאַנצעס הערץ, דען דוא אַללעין קאַננסט מיר אין דיעזער וועלט, וואָ מאַן זאָ אָפֿט אונפֿאָללקאָממענהייטען אונד מאֶנגעל פֿינדעט, דוא קאַננסט מיר דויערהאַפֿטע גליקזעליגקייט בערייטען; דוא אַללעין קאַננסט האַס אונד צוויטראַכט, מיסהעלליגקייט אונד טרעננונג אויז דעם געזעללשאַפֿטליכען לעבען פֿערבאַננען.

ווען איך אַבער דורך אונאַנשטענדיגעס בעטראַגען מיך געקראֶנקט פֿיהלע; מיין אונוויללע אונד מיסמוטה געגען דיאיעניגען גערייצט ווירד, מיט דענען איך בייזאַממען לעבען מוס; ווען איך מיך זעלבסט טאַדעלהאַפֿטע, מיינער אייגענען פפֿליכטען געגען טאַדעלהאַפֿטע פֿערגעססע; זאָ ערמונטערע דוא מיך, דוא לאַנגמיטהיגער פֿאַטער אים הימעל! אונד לעהרע מיך דיא פֿעהלער אונד שוואַכהייטען דער מענשען דולדען, זאָ וויא דוא זיא אָהנע ערמידען דולדעסט. אַמן!

ג ע ב ע ט ה

אַם

ע ר ב ר א ש ח ד ו ש א ל ו ל.

דאַנק דיר, אינניגער זעעלענדאַנק זייא דיר העכסטער, גנאַדענפֿאָללסטער! דאַרגעבראַכט, פֿאָר דעם איינגאַנגע דעס לעצטען מאָנאַטס דיעזעס יאַהרעס.

הייסער דאַנק זייא דיר דאַרגעבראַכט פֿיר דיינע לאַנגמוטה געגען מיינע זינדליכקייט, אונד פֿיר דיא אונצעֶהליגען פֿריידען מיט דענען דוא מיך ערקוויקטעסט! דאַנק פֿיר דיינע פֿאַטערהילפֿע, דיא מיר אָפֿט דאַן אַם נעכסטען וואַר, ווען מיינע נאָטה אַם גרעֶסטען וואורדע, אונד איך פֿאָלל פֿערלאַנגענס קיינע אויזוועג מעהר ערבליקטע! דאַנק דיר פֿיר דיא קראַפֿט מיט דער דוא מיך צום גוטען אויזגערישטעט האַסט, אויך ווען איך זיא ליידער ניכט, אימּמער צום גוטען פֿערווענדעטע. דאַנק פֿיר דיינע זאָרגפֿאַלט דיא איך אונד דיא מיינען אויז מאַנכערלייא געפֿאַהרען געררעטטעט! אונד דאַנק אויך, פֿיר דיא ליידען דיא איך אין דען פֿערגאַנגענען מאָנאַטען דולדעטע, דיא מיך אַן דיך עוויגער! אַן מיינע פפֿליכטען אונד אַן מיינען העֶהערן בערוף מאַהנטען; דען דוא אַללפֿאַטער! שטראַפֿעסט יאַ דיאיעניגען וועלכע דוא ליעבעסט.

איך

איך האַבע עס געלערנט אונד ערפֿאַהרען, דאַס פֿאָן דיר נור ליעבע נור גוטע אויסשטראַהלעט; אין דיינער שטראָפֿונג איזט קיין איבעל פֿאָרהאַנדען, אַלס נור דיא זינדע וועלכע ויר זעלבסט בעגעהען, נור אונזערע זיננע, נור אונזערע שוואַכהייט אונד נור אונזערע זיננליכקייט בריננגען פֿערדערבען אין דאַז לעבען.

מיט דעם בעגיננע דעז קאָממענדען מאָנאַטעז, בעגיננט אויך דיא צייט דער בוסע; געבייגט אונד צערקנירסט נאָהערע איך מיך נון הייטע דיינעם היילינגען טהראָנע. אָ! קאָננטע איך דיא זינדען פֿערהילען, מיט וועלכען איך דיעזעז יאַהר מיינעז לעבענז בעפֿלעקטע, דאַס זיא ניכט אַלז מיינע אַנקלאֶ-געריננען פֿאָר דיר ערשיינען.

אַבער דוא ביזט יאַ דיא קוועללע דער גנאַדע אונד באַרמהערציגקייט! דוא ווילסט יאַ ניכט מיינע שטראַפֿע זאָנדערן נור מיינע בעזזערונג. איך וויל מיך אַלזאָ אין דיעזעם קאָממענדען מאָנאַטע, מיט ערנזט דאַצו פֿאָרבערייטען, דאַמיט איך געבעזזערט אונד געלייטערט אין דאַז קינפֿטיגע נייע יאַהר טרע-טע. גיב מיר קראַפֿט, דאַס איך מיינע דע'קאַרט אונד מיינע האַנדלונגזווייזע זאָ איינריכטע, וויא זיא וואָהלגעפֿעלליג זינד. (איך וויל פֿריה אונד ספֶּט דיא זאַאַטען דעז גוטען זאֶען, דען איך קאַן ניכט וויזזען וועלכע זאַאַט געדייהען ווירד) דוא הימלישער פֿאַטער! ווירזט מיין בעשיטצער אונד מיין העלפֿער זיין, דאַס מיינע ווערקע דיא איך אין דיינעם גייזטע פֿאָללפֿיהרע, מיר הייל, זעגען אונד זעעליגקייט בריננגען. אמן!

געבעטה

פֿאָן

ע ר ב ר א ש ה ש נ ה.

איין גאַנצעז יאַהר מיינעז לעבענז איזט נון ווידער דאַהין געשוואונדען, אונד איך בין אַבערמאַלז אום איין גאַנצעז יאַהר דעם גראַבע נאֶהער געקאָממען. —

אַך! דיא צייט איזט זאָ פֿליכטיג, אַללע גיטער דיא זיא אונז ביעטהעט זינד זאָ פֿערגאֶנגליך! — אונד דאָך געהען ויר זאָ פֿערשווענדעריש מיט איהן, אום! ויר זוכען אָפֿט לייכטזינניג גענוג פֿערגניגונגען איינען צייטפֿערטרייבר אָהנע דאַראַן צו דענקען, וועלך איינען קאָסטבאַרען שאַטץ ויר דאַדורך פֿער-שווענדען, אונד דאַס דער אויגענבליק דען ויר היער פֿערגיידעט האַבען, דיעזער אויגענבליק דען ויל אונבענוצט פֿיר אונזער וואַהרעז הייל דאַהין שווינ-

טווינדען ליעסען, אויך אין עוויגקייט פערלאָהרען איזט. וויר דענקען ניכט דאַראַן, דאַס פיעלייכט אין עבען יענער סטונדע, דיא וויר זאָ געוואַלטזאַם צו טאָדטען זוכען, אויך אונזער טאָט בעשלאָססען זיין, אונד מיט יענער סטונדע זוגלייך דער לעטצטע זאַנדקאָרן אונזערעס לעבענס פעררינען קאַן, וואָ וויר דאַן פאָן דיעזעם טוימעלטע דער טייטענדען זינגליכקייט אַבטרעטען, אונד אין דאַס רייך דער ענטגעלטונג געריפען ווערדען.

אין דיעזעם רייכע רייפט דיא זאַאַט וועלכע וויר היענידען אויזגעזעעט האַבען, דאָרט ווירד יעדער נאַך זיינעם פערדיענסטע ערנטען, דאָרט היכטעט דער גערעכטעסטע ריכטער אַללער קרעאַטורען יעדע אונזערער האַנדלונגען, דיא ניכט נאַך דעם אייסערן שיינע, זאָנדערן בלאָס נאַך איהרעם אינגערן וואַהרען געהאַלטע פאָן איהם פערגאָלטען ווערדען. דאָרט ווירד קיין אַנזעהען דער פערזאָן געאַכטעט; זאָנדערן דיא טוגענד ווירד נאַך איהרעם אמאסע בעלאָהנעט אונד דאַס לאַסטער ווירד אָהנע אונטערשיעד בעשטראַפט.

אָ אַללגערעכטער אונד אַללבאַרמהערציגער פאַטער! ווען אום ניכט דער מוטה ענטזינקען ווען ער אַן יענען גראָסען טאַג דער ענטגעלטונג דענקט? ווער רופט ניכט אויז דעם אינגערזטען זיינעז הערצענז: העדר! געהע ניכט אינז געריכט מיט מיר, איך בין איר שטויבגעשטאַלט, אונד ניטטערע פאָר דיינעם אורטהיילע.

מאָרגען איזט דיעזער פורכטבאַרע טאַג! מאָרגען אַן דעם הייליגען טאַגע דעז זייען יאַהרעז, ווירד איבער דאַז וואַלטען אונד איבער דיא האַנדלונגען איינעז יעדען מענשען אין ערנזטעז געריכט געהאַלטען; דיא ווירקונגען זיינעז קלייזטען שריטטעז, זאָ ווי אויך זיינע געהיימזטען געדאַנקען אונד ענטווירפע, ווערדען אויף דער וואַגע דער געטטליכען גערעכטיגקייט געוואָגען, אונד דאַז שיקזאַל גאַנצער נאַטיאָנען זאָ ווי איינעז יעדען איינצעלנען מענשען, ווירד נאַך דעם פערדיענסטע איק פאָרהויז שאָן בעשטיממט. אַך! ווין באַנגט מיר פאָר דיעזעם טאַגע, אונד ווי אַנגזטליך ערטייגע איך פאָר איינעם שטרענגען אַללגערעכטען ריכטער.

אַללמאַכטיגער! ווער קאַן עז וויזען וואַז דיינע אַללגערעכטיגקייט איבער איך בעשליסען ווירד. — ווער ווייס וועלך איין שמערצליכעז לאָאָז, וועלך איין טרויריגעז געשיק פיר דאַז קינפטיגע יאַהר פיר איך בעשטיממט זיין ווירד, וועלכע הערבע ליידען, וועלכער קוממער אונד וועלכע שמערצען איבער איך פערהאַנגט ווערדען. —

אַבער דוא ביזט יאַ עבען זאָ גנאַדענפאָלל אַלז דוא גערעכט ביזט. דוא ענטשיידעזט אַן דיעזעם טאַגע בלאָס איבער אונזער לייטליכעז וואָהל איבער

אונזער

אונזער עוויגעס הייל אבער, ענטשיידעט דוא דאַן ערזט ווען ויר אונזערעס לע-
בענסבאַהן גאַנץ געשלאָססען האַבען, דאַמיט אונס ביז צו דעם לעצטען אויגענ-
בליקקע אונזערעס זיינס, דער וועג צור בעססערונג אָפפען בלייבע.

אָ פאַטער אים הימעל! איך וויל מיך יעצט שאָן מיט דער גאַנצען שטער-
קע מיינער זעעלע צו בעססערן בעשטרעבען. איך פלעהע מיט אויפריכטיגער
רייע, פערשפרעכע מיט רייאיגעם הערצען, איך פאָר דיר צו דעמיטהיגען,
אונד ניכט נור אַללעס וואַס איינע זינדע איסט אויך דאַס זאָרגפעלטיגסטע צו מיי-
דען, זאָנדערן איממערוועהרענד דען וועג דער טוגענד אויפצוזוכען.

אויך דיינע היילינע שריפט גיבט מיר יאַ דיא טראָסטרייכע האָפפנונג, דאַס
זעלבזט דער זינדענפאָללע, דיינע פערזֶהנונג ערוואַרטען קאַן, אונד דאַס דוא
דיינען ראַטהשלוס אֶנדערסט, ווען דוא דען זינדער געבעססערט פינדעסט. דען
זאָ הייסט עס יאַ דאַזעלבסט: יעדאָך אויך דער רוכלאָזע ווען ער זיך פאָן אַל-
לען בעגאַנגענען זינדען בעקעהרעט אונד מיינע געזעטצע בעאָבאַכטעט, רעכט
אונד טוגענד אויסאיבט, זאָלל לעבען אונד ניכט דאַהין שטערבען.

זאָ לעהרעט אונס אויך דיינע היילינע שריפט, ביים יענעם פאָרגאַנגע אַנ-
דוא דורך דען פראָפעטען יונה דען אונטערגאַנג דער שטאַדט נינוה פערקינ-
דען ליעסעסט. דיא איינוואָהנער טהאַטען בוסע אונד בעססערטען זיך, דאַ
נאַהמסט דוא אַללגיטיגער! דיין שטרענגעס אורטהייל צוריק.

זאָ לאַנגע ויר נון לעבען איסט אונס איממער נאָך דיא ריקקעהר צו דיר
מֶגליך; אַבער וועהע אונס ווען ויר אונפאָרבערייטעט אונד מיט זינדען בע-
לאַסטעט אין דיא פפאָרטע דער עוויגקייט איינגעהען, וואָ קיינע בוסע מעהר
פערזֶהנונג בעווירקען אונד קיינע רייע פערגעבונג ברינגען קאַן, אונד נור
שטרענגע גערעכטע פערגעלטונג צו ערוואַרטען איסט. —

דאַרום וויל איך מיינען צוריקגעלעגטען לעבענסוואַנדעל ערנסט פריפען
אונד מיינע לעבענסבאַהן קינפטיג גענויא בעאָבאַכטען, דאַס איך דיא פער-
גאַנגענען פעהלטריטטע דורך אויפריכטיגעס בערייען אונד דורך אונגעהייכעל-
טע בוסע ווידער גוט מאַכע אונד זיא קינפטיג פערמיידע, דאַמיט ווען
איך איינסט פלֶצליך פאָר דיינען ריכטערשטוהל גערופען ווערדע, איך
ניכט אַלס פערשטאָקטע פרעפלערין פאָר דיר ערשיינע, זאָנדערן פאָן דיינער
אונענדליכען באַרמהערציגקייט איין מילדעס אורטהייל האָפפען דאַרף; דען,
ווער איסט אָ גאָטט! וויא דוא, פערזֶהנונגספאָלל! דוא פערגיבסט מיססעטהאַ-
טען, דוא לאַססעסט ניכט אויף אימער דיינען צאָרן וואַלטען, וויל דוא וואָהל-
וואָללענד ביסט. — ערבאַרמונגספאָלל נימסט דוא דיך אונזערער ווידער אַן,
דוא טילגעסט אונזערע פרעפעלטהאַטען אונד זענקעסט אונזערע זינדען אין-
דעס מעערעס טיעפע.

אָ

אָ עוויגער ערבאַרמונגספאָללער גאָטט! בעפעסטיגע מיינע גוטען אויפריכטי-גען ענטשליסונגען, ערהאַלטע דוא מיין הערץ דאַס עס ניכט וואַנקע, שטערקע דוא מיר מיין מוטה דיינער הימלישען גנאַדע, אונד לאַס מיין פאָרהאַבען גע-זעגנעט זיין. דוא פריפעזט דיא געדאַנקען אונד עמפפינדונגען, דוא ווייסט דאַס איך ניכט נור מיט דען ליפפען שפרעכע, זאָנדערן אויך אין דעם אינ-נערזטען מיינעז הערצענז אַללעז עבענזאָ עמפפינדע. לאַס איך דורך דען גלוי-בען, דורך דיא ליעבע אונד דורך דיא האָפפנונג, אויף דאַז קראֶפטיגסטע געשטאֶרקט ווערדען, דאַמיט איך בעוואָגען ווערדע, איין פעסטערען צור בע-שערונג מיט אונפערבריכליכער טרייע צו האַלטען. אָמן!

געבעטה אַם ראש השנה·

פאָר דעם

שופר בלאַזען·

גאָטט! היילינער ישראל'ז! אונערגרינדליך זינד דיא געזעטצע דיינער היי-ליגען רעליגיאָן, אונערפאָרשליך איזט דיא ווייזהייט דיינער לעהרע, דיא דוא אַללגיטיגער! אונז ערטהיילטעזט; וועלכער שטערבליכע קאַן אין דיינען גאֶטט-ליכען ראַטהשלוס דרינגען, ווער איזט עז אים שטאַנדע דען ערהאַבענען צוועק דיינער אַללווייזהייט צו ערגרינדען! —

וויר מיזען מיט קינדליכער ערגעבענהייט אָהנע נאַך דער אורזאַכע צו פאָרשען, דיינעם הייליגען ווילען געהאָרכען, דיינע פאָרשריפטען גענויא בע-אָבאַכטען אונד דיינע פאַטערליעבע אונבעגרענצט פערטרויען! דען אַללעז וואַז דוא אונז צו טהון אונד צו אונטערלאַזען בעפיהלזט, האַט זאָוואָהל אונ-זער צייטליכעז אַלז אויך אונזער עוויגעז הייל צום צוועקע·

יעדעז פאָן דיר פעראָרדנעטע געזעטץ, וואֶרע עז אונז אויך גאַנץ אונ-בעגרייפליך, קאַן, ווען וויר עז מיט וואָהרער אַנדאַכט פערריכטען, דעננאָך אונזער הערץ צור ריהרונג ענטפלאַממען, אונזערן גייזט צום ערנזטען נאַכ-דענקען פעראַנלאַזען, אונד הייליגע געפיהלע אין אונז ערעגען. עבען זאָ קאֶננען וויר יעדער האַנדלונג דיא וויר אויף דיין גאֶטטליכעז געהייס אונטער-נעהמען, איינע אידעע אַנשליעסען, וועלכע פראָממע עמפפינדונגען אונד ערנזטהאַפטע בעטראַכטונגען אין אונז הערפאָרברינגט!

זאָ וויל איך דען אויך הייטע אַן דיעזעם פייערליכען טאַגע, דיין געבאָטה טרייא בעפאָלגען, אונד מיט פראָממען געמיטהע איך פאָרבערייטען, דען

טאָן

שאַלל דעס שופר'ס וויא דוא עס בעפֿאָהלען האַסט, צו פֿערנעהמען. איך וויל מיך דאַבייא עראיננערן, דאַס דוא אונטער דעם שאַללע דעס שופר'ס אויף דעם בערגע סיני אונזערן פֿאָרפֿאַהרען דיך אָפֿפֿענבאַרטעסט, אונד איהנען דיא אונס בעגליקקענדע אונד היילברינגענדע תורה געגעבען האַסט.

זאָ הייסט עס אויך אין דיינער היילינגען שריפֿט: « דער טראָמפעטען־שאַלל ווירד אימער שטאַרקער, משה טהאַט דיא אַנרעדע אונד גאָטט אַנט־וואָרטעטע איהם מיט לויטער שטיממע.»

איין הערץ איסט גאַנץ ערפֿיללעט מיט דעם געפֿיהלע דער אונענדליכען דאַנק־באַרקייט, דיא וויר דיר פֿיר דיא גרענצענלאָזע וואָהלטהאַט שולדיג זינד, דאַס דוא דיינע געטטליכע לעהרע אונס צו טהייל ווערדען ליעסעסט. דאַרום וויל איך אויך ניא איינען שריטט פֿאָן דען געזעטצען אַבווייכען, אונד וויל אַללע דיינע געבאָטע, דיא מעגען מיר אויך נאָך זאָ אונבעגרייפֿליך שיינען, מיט קינדליכעם געהאָרזאַם בעאָבאַכטען, דען גאָטטעסלעהרע איסט איינע קוועללע דעס לע־בענס אונד לעהרעט דען מענשען דעס פֿערדערבענס ענטגעהען. —

אויך וויל איך בייא דעם שאַללע דעס שופר'ס יענער פֿערהייסונג מיך ער־איננערן, וועלכע דוא אַללמעכטיגער! דורך דיינען פּראָפֿעטען מיט פֿאָלגענ־דען וואָרטען פֿערקינדיגעסט, וואָ עס הייסט: אַן יענעם טאַגע ווען דיא מעכ־טיגע פּאָזוינע ערטענען ווירד, דאַן קעהרען דיא פֿערלאָרנען אויס אשור אונד דיא פֿערשטאָססענען אויס מצרים צוריק, אונד אַללע בעטען גאָטט אַן, אויף זיינעם הייליגען בערגע צו ירושלים. — »

פֿאָרציגליך אַבער זאָלל דורך דיא הייליגע אַנרוונג דעס שופר־בלאַזענס, זיך מיין גייסט יענען ערהאַבענען אונד פֿורכטבאַרען טאַג פֿערגעגענוואַרטיגען, ווען דיא פּאָזוינע דעס וועלטגעריכטס ערטענען ווירד, ווען דיא טאָדטען אויפֿ־ערשטעהען אונד לענגסט ענטשלוממערטע לייכנאַמע ווידער צום לעבען ערוואַ־כען ווערדען, ווען דאַס גאַנצע הימעלסהעער שווינדען, דיא הימעל וויא איין בוך זיך ראָללען, ווען דער ערדבאַלל שוואַנקען אונד בערגע וויא וואַכס צערגעהען ווערדען, פֿאָר דעם בעהערשער דעס גאַנצען ערדרייכעס, פֿאָר דעם עוויגען ווען ער קעממט דען ערדבאַלל צו ריכטען, דען וועלטקרייס נאַך גערעכטיגקייט, דיא פֿעלקער נאַך בילליגקייט צו ריכטען.

אַללבעהערשער! אונד רעגיערער אַללער וועלטען! ווען אונס ניכט פֿאָר איינעם זאָלכען פֿורכטבאַרען טאַגע באַנגע ווערדען; ווער אונטער דען שטערבליכען אונס ניכט צאַגען, ווען ער אַן יענע צייט דענקעט, וואָ דוא ערהאַבענסטער ריכטער! אויף געראַכטעם טהראָנע צו געריכטע זיטצעסט, אום דען פֿראָממען וויא דען בעזעוויכטע צו ריכטען, יעדעם נאַך זיינעם

נר׳

פֿערדיענטע צו פֿערגעלטען, אונד יעדעם דיא פֿרוכט זיינער האנדלונגען געניעסען צו לאססען, וואו קיין אנזעהען דער פערזאן געמאכט ווירד, אונד דעם מעכטיגסטען קעניגע וויא דעם ניעדריגסטען בעטטלער גלייכעס רעכט ווידערפֿאהרט; וואו קיין שיין בעטריגען קאן, זאנדערן יעדע טהאט נאך דעם ווערטהע איהרעס איננערן געהאלטעס געוואָגען ווירד.

אָ אַללזעהענדער ריכטער! איך בעטהע מיט דען ווארטען דעס הייליגען זאנגערס: «הערר! געהע ניכט אינ'ס געריכט מיט מיר, דען שולדלאָס קאַן קיין לעבענדער פֿאָר דיר בעפֿונדען ווערדען. — »

דאָך בלייבט דער איינציגע שטראהל דער ערפֿרייליכען האָפֿפֿנונג פֿיר מיך, דאס אַללע דיא אויף דיך פֿערטרויען ניא צו שאַנדען ווערדען; דאַרום וויל איך אויך געטראָסט דיינער פֿאַטערהולד מיך איבערלאַססען, דען זאָ טרעסטעט יאַ אויך דער הייליגע זאַנגער, אַללבאַרמהערציג, זאַגט ער איזט דער עוויגע, ער איזט לאַנגמיטהיג אונד פֿאָן אונענדליכער גנאַדע, ער בעהאַנדעלט אונז ניכט נאַך אונזערן מיסעטהאַטען. זיינע ליעבע וואַלטעט איבער זיינע פֿערעהרער, וויא דער הימעל איבער דיא ערדע. זאָ פֿערן דער מאָרגען איזט פֿאָם אַבענדע, זאָ ווייט ענטפֿערנט ער אונזערע שולד פֿאָן אונז. וויא פֿאָטער איהרער קינדער זיך ערבאַרמען, ערבאַרמט זיך דער הערר זיינער פֿערעהרער, דען ער קעננעט אונזער ענטשטעהען, איזט איינגעדענק דאס נור שטויב וויר זינד.

איך וויל מיך דאַהער בעשטרעבען דיינען הייליגען געזעצען שטעט־טריי צו בלייבען, אונד דיינע פֿאָרשריפֿטען מיט רייכער אַנדאַכט צו בעאָבאַכטען, זאָ ווירסט דוא אויך מיר אימער גנעדיג זיין, אונד מיך פֿאָם שטראַגע דעס געריכטעס ניכט צו שאַנדען ווערדען לאַססען; דען דוא ביזט אַללבאַרמהערציג אונד אַללפֿערגעבענד. אַמן!

געבעטה אַם כל נדרי

בייָם איינטריטטע

אין דאַז גאָטטעזהויז.

הייליגער גאָטט ישראל'ס! פֿורכטבאַרער ריכטער אַללער געשעפֿפֿע! מיט איינער דעמיטהיגען עהרפֿורכט, מיט איינעם אוננעננבאַרען געפֿיהלע אונד מיט טרויערפֿאָללעם הערצען נאָהערע איך מיך הייטע דער שטעטטע דיינעס הייליגטהומס. וועלך איינע פֿייערליכע שטיללע הערשעט היער, וועלך איין הייליגער ערנסט האַט זיך דער גאַנצען פֿערזאַממלונג בעמעכטיגעט! אין יעדעס אויגע גלענצעט איינע טהרענע, אויס יעדער ברוסט דרינגט איין לייזער זייפֿ-

ער עמפּאָר, דאַן יעדער שטעהעט יעטצט פֿאָר דעם געריכטע דעס שטערנ-
נען אַללגערעכטיגסטען ריכטערס. ווער אויך דאַס גאַנצע יאַהר הינדורך דער
שטימע דעס געוויססענס זיין אָהר פֿערשלאָססען האַט, דער קאַן דענכאָך יעטצט
אין דיעזער פֿייערליכען שטונדע ניכט אונגעריהרט בלייבען, ווען דיעזע שטימ-
מע איהם צורופֿט: «מענש, זאָהן דער פֿערניכטונג! גיב רעכענשאַפֿט דעם
וועלטענריכטער, דען ער קאָממט דען ערדבאַלל צו ריכטען.

געלעבטער אונד גנאַדענפֿאָללער ריכטער! ווער פֿערמאַג פֿאָר דיינעם גע-
ריכטע צו בעשטעהען! וויא זאָלל דער מענש זיך פֿאָרוואַנד דענקען! וויא זאָלל
דער איהם פֿאָרוואַרפֿע דעס לעטצטערן פֿערזונקענע ערדענזאָהן עס וואַגען, רעכענ-
שאַפֿט פֿאָן זיינעם לעבענסוואַנדעל דיר פֿאָרצוטראַגען! אונד וויא זאָלל דער
פֿאָן וויבע געבאָרענע פֿעהלערפֿרייא ערשיינען זאָללען, דאַ זאָגאַר דיא הימ-
מעלסבעוואָהנער פֿאָר דיר ניכט טאַדעלפֿרייא זינד.

אַללײן — דו פֿאַטער קעננעסט יאַ דאַס הערץ דיינער קינדער; דו ווייסט
עס יאַ דאַס דו אונס אויס ערדע געשאַפֿפֿען האַסט; דו ווייסט יאַ דאַס וויר
דער מאַכט דער לײַדענשאַפֿטען, דער פֿערפֿיהרונג אונד דער בעזען בעגיער-
דען אונטערוואָרפֿען זינד, אונד דאַס קיין מענש אויף ערדען זאָ גערעכט
איסט, דאַס ער איממער נור גוטעס איבע אונד ניעמאַלס פֿעהלע.

אַללליעבענדער פֿאַטער אים היממעל! דו ווינשעסט יאַ ניכט דען אונטער-
גאַנג דעס פֿרעפֿלערס, דו ווילסט יאַ פֿיעלמעהר דאַס ער זיך בעקעהרע אונד
פֿאָרטדויערע, דאַרום האַט דיינע פֿאַטערהולד אונס דיעזען גראָסען פֿורכטבאַ-
רען טאַג געגעבען, דיעזען פֿערזאָהנונגסטאַג, וואָ דו גנאַדענרייך אונד מיט
אונענדליכער מילדע אונזערע פֿרעפֿעל פֿערגיבסט, אונד אונזערע פֿערגעהונגען
מיט היממלישער ליעבע פֿערצייהעסט; אונד זאָ הייסט עס אויך אין דיינער היי-
ליגען שריפֿט: «אַן דיעזעם טאַגע ווירד גאָטט אייך פֿערגעבען, ווירד אייך
רייניגען פֿאָן אייערן זינדען, אונד ריין ווערדעט איהר פֿאָר איהם ערשיינען.

יעדאָך איסט דיינע אונאויספֿרעכליכע גנאַדע אויף דיא שטרענגסטע אַללגע-
רעכטיגקייט געגרינדעט. דו געוואָהרעסט נור דעמיעניגען דיינע גאָטטליכע
פֿערצייהונג, דער זיינע זינדען ערנסטליך בערייעט, אונד דער מיט אויפֿריכטי-
גען הערצען בעססערונג געלאָבעט, זאָ פֿערקינדעסט דו אונס אויך דורך דיינע
היילליגען פּראָפֿעטען וואָ עס הייסט: דער גאָטטלאָזע פֿערלאַססע זיינע טיקקע,
ער קעהרע וויעדער צום עוויגען צוריק, אונד ער ווירד זיך זיינער ערבאַרמען;
ער קעהרע וויעדער צו אונזערעם גאָטטע צוריק, דער רייכליך פֿערגיבט.

אָ אַללבאַרמהערציגער! דער דו אין איננערעס פרופֿעסט, אונד ביז אין
דיא געהיימסטע פֿאַלטע אונזערער הערצענס דרינגסט, דו ווייסט עס וויא פֿער-
לאַנגט מיינע זעעלע אונד וויא צערקניסט מיין הערץ פֿאָר דיר ערשיינעט.

ווען

ווען איך איבער מיינען לעבענסוואנדעל גענויא נאכדענקע, טואר איך פאר דיינעם אנגעזיכטע שטרענג אונד ערנסט פריפע, דא בין איך פאר מיר זעלבסט בעשאמט, אונד מוס ערשטוינען, דאס איך ניכט געטרויען קאן איין אנגעזיכט צו ערהעבען, וויל מיינע זינדען מיר ביז איבער דען קאפף זיך הייפען, אונד איין פערשולדען היממעלאן רייכט.

וויא אפט האבע איך דיינעם הייליגען ווילען צווידער געהאנדעלט, וויא אפט האבע איך דיינע פארטרעפליכען געזעטצע איבערטרעטען, אונד וויא אפט האבען מיינע בעגיערדען מיך פערלייטעט, מיינען נעבענמענשען דורך ווארטע אדער דורך האנדלונגען צו בעליידיגען. יא עס גיבט וואהל אויך מאנ־כיך, דאס איך געגען מאנכע הארטהערציג אדער גאר אונפערזעהנליך וואר; אונד פיעלייכט האבע איך זאגאר יעמאנדען איבערפארטהיילט אונד ניכט בע־ריקזיכטיגעט, דאס איך דאזיעניגע וואס מיר ניכט רעכט איזט, אויך מיי־נעם נעבענמענשען ניכט טהון זאלל.

דיא וועזען רעליגיאנסלעהרער ערקלארטען עס אויסדריקליך, דאס דורך דען פערזעהנונגסטאג נור יענע זינדען פערציהען ווערדען, וועלכע מאן זיך גע־גען דיך אלמעכטיגער! פערשולדיגעט; פיר יענע אבער וועלכע דער מענש געגען זיינען נעבענמענשען בעגאנגען האט, מוס דער זינדער פארהער דעמיטיגען, געגען דען ער געזינדיגעט, אבביטטע טהון, מוס פאן איהם פערצייהונג ערהאלטען, אונד דאן ערסט קאן ער, ווען ער אויך פאר דיר עס בערייעט, דורך דען פערזעהנונגסטאג פערגעבונג ערווארטען.

וויא אונטרעסטליך מיסטע איך אלזא זיין, וויא זעהר האפפנונגסלאז מיסטע איך ניכט ווערדען, ווען ניכט דיינע גרענצענלאזע גנאדע, אונד דיינע הייא־ליגע פאטערליעבע מיך אונטערשטיטצען מעכטען! — —

אים פערטרויען אויף דיינען הייאליגען אונד פאטערליכען ביישטאנד וויל איך נון אללע מיינע האנדלונגען גענוי פריפען, יעדען פעהלער אונד יעדען מאנגעל מייגער זעעלע מיט רייאיגעם געמיטהע איינגעשטעהען, ביים יעדער זינדע וועלכע אין דעם אנגעהייגען זינדענבעקענטניסע ודוי: אשמנו: אונד על חטא ערוואהנט ווירד, וויל איך מיין געוויססען גענוי ערפארשען, אב עס פריי איזט פאן דיעזעם פערגעהען; אונד וואו איך מיך שולדבעוואוסט פינדען ווערדע, וויל איך עס ניכט נור אויפריכטיג בערייען, זאנדערן אויך אויס גאנ־צעם הערצען בעזזערונג געלאבען.

זאללטע איך נון אויך איינע זאלכע האנדלונג ענטדעקקען, וואדורך איך איינען נעבענמענשען בעליידיגעט, אדער פיעלייכט זאגאר איבערפארטהיילט האטטע; זא וויל איך אללע מיטטעל אויפזוכען אונד אללע מיינע קראפטע אויפביעטהען, אום איהם דען צוגעפיגטען שאדען צו ערזעטצען. אונד איך

זא

זאָ לאַנגע פֿאָר איהם דעמוטהיגען ביז איך זיין הערץ ערווייכט, אונד פֿער-צייהונג פֿאָן איהם ערהאַלטען האַבע.

ווירדע אַבער דעריעניגע געגען דען איך געזינדיגעט האַבע, ניכט מעהר אונטער דען לעבענדען וואַנדעלן, זאָללטע עס דיין גאָטטליכער ווילע געוועזען זיין, איהן אין דאַס היממעלרייך צו רופֿען, אָ! זאָ בלייבע יאַ אין דיעזעם פֿאַללע אום זאָ מעהר מיינע איינציגע צופֿלוכט נור בלאָס צו דיינער גנאַדע אונד צו דיינער אַללבאַרמהערציגקייט.

אַללגיטיגער אונד אַללליעבענדער פֿאַטער! איך האַבע דאַס פֿערטרויען, דאַס דו דיין קינד ניכט דער פֿערצווייפֿלונג איבערלאַססען, אונד דאַס דו דאַס גע-שעפּף דיינער הענדע ניכט דער פֿערדאַממניס פרייז געבען ווירסט. איך טרעֶ-סטע מיך מיט דען וואָרטען דעס פּסאַלמיסטען «אין דער אַנגסט רופֿע איך צו דעם העררן, פֿלעהע צו מיינעם גאָטטע, אונד ער ערהאָרעט מיין געבעט אין זיינעם טעמפעל, עס דרינגט צו זיינען אָהרע,» אונד האָפֿפֿע אויף פֿאָן דיינער גרענצענלאָזען אַללבאַרמהערציגקייט, דאַס דו מיך טיעפֿגעבייגטע רייעפֿאָללע זינדערין אויפֿריכטען אונד מיין וואונדענפֿאָללעס געמיטה היילען ווירסט; זאָ וויא דיעזער היילינע זענגער אויך אַנדערוואָ טרעסטעט: «דו עוויגער ביסט אַללגיטיג, דו ביסט אַללפֿערגעבענד, אונד ביסט פֿאָן גראָססער גנאַדע אַללען דיא דיך אַנרופֿען.

וואָרע עס נון אויך אין דער טהאַט צו שפּעט, בייא דעמיעניגען געגען דען איך געזינדיגעט, מיינע רייע אונד ביטטע אום פֿערצייהונג אַנצוברינגען ווייל איך איהן אין דיעזער וועלט ניכט מעהר צו פֿערזעהנען אים שטאַנדע בין, זאָ ווירסט דאָך דו היממלישער פֿאַטער! מיינען פֿראָממען פֿאָרזאַטץ אַנערקענ-נען, יאַ זעלבסט דער גייסט דעס הינגעשיעדענען דער נון דאָרט איסט, וואָ מאַן קיינע ראַכע איבעט, וואָ גראָלל אונד האַס אויף עוויג שווינדען, אונד וואָ מאַן נור ריינע ליעבע אונד אויפֿריכטיגע וואָהלוואָללען עמפּפֿינדעט; אויך דיעזער גייסט האָפֿפֿע איך ווירד מיינע אויפֿריכטיגע רייע אונד מיינע ערנסטע בוסע אַנערקעננען; דאַדורך ווירד ער מיך ווירדיג האַלטען, פֿאָר דיינעם ער-האַבענען טהראָנע מיינע פֿירביטטע פֿיר מיך אַנצוברינגען, אונד דו אַללבאַרמ-הערציגער! יאַ דו ווירסט דאַס וואָרט דער פֿערגעבונג רופֿען, זאָ וויא דו איינסט משה רבינו ע"ה פֿערגעבונג צוגערופֿען האַסט, אַלס ער וועגען דער זינדען דיינעס פֿאָלקעס ישראל צו דיר פֿלעהעטע, אונד שפּראַך: «פֿערצייהע דאָך דיא מיססעטהאַטען דיינעס פֿאָלקעס נאַך דיינער גראָסען גנאַדע, אַנטוואָר-טעטעסט דו איהם הולדרייך «איך פֿערצייהע וויא דו געזאַגט האַסט.

אָ מיין גאָטט אונד מיין הערר! פֿערלייהע מיר קראַפֿט אונד אויסדויער דיעזען פֿראָממען פֿאָרזאַטץ צור אויספֿיהרונג צו ברינגען, שטאַרקע מיך דורך

דיינען

דייכען היממליטען בייחסטמַכד, חוט דמַאיט חיך יעדער בּאָזען בעגירדע חוכד יעדעם רייטלע לור זיכדע, איט זעלבּסחיבערווינדוכג ווידערטטעהען קאָככע· ערטמַפּפע חין איר חיין רייכעז הערץ, חוכד פערלייהע איר חייכען כייען ביע־ דערזין, פערוועדפע איך כיכט פמָר דייכעם מַכגעזיכטע, חוכד עכטלועהע איר כיכט דען גייזט דייכער היילּיגקייט, גיעב איר דיח וואָככע דייכעז הייליז ווינ־ דער, חוכד נמַם איך פמָן דעם גייזטע דייכער גרמָסמוטה חוכטערטטיטלען, חויף דמַס אייכע לוכגע חימאערוואָהרעכד דייכע גכמַדע פרייזע.

זאָ וויל חיך דען געטרמָזט חוכד האָפפכוכגספאָלל לו דער פייער דיעזעז היילּיגען, פערזמָהכוכגסטמַגעז איך פמָרבעררייטען, וויל יעדען חירדיטען געדמַכ־ קען פמָן איר עכטפערכען, יעדע כייגוכג לו וועלטליכען געכיזזען חויז אייכעם הערלען פערבמַככען, חוכד איך טייכליג חוכד מַליין איט אייכעם זעעלעכהיילע בעטמָפטיגען. יעדען גרמָלל חוכד יעדען המַס געגען אייכע בעליידיגער וויל חיך חויז אייכעם היככערן פערטילגען, חוכד זעלבּזט אייכעם גרמָזטען פייכדע פערלייהען.

געטטאָרקט דורך דיזען פראָמאען עכטטלוס, האָפּפע חיך פמָלל לופערזיכט, דמַס דוח כמַך דייכער גכמַדע דיך אייגער ערבמַראען חוכד אייכע אימעטהמַטען איט דייכער חוכחויזטפרעכליכען גיטע פערטילגען ווירזט, איך וויל פערגעבען מַללען דיח זיך געגען איך פערזיכדיגעט המַבען, חוכד האָפּפע חויך פמָן דיר מַללגערעכטער! פערגעבוכג לו ערהמַלטען; דען זאָ בעלעהרעט חוכז יאַ דייכע היילּיגע טריפט, וואָ עז הייסט: «דער עוויגע חיזט חיין מַללאַכטיגער גאָטט מַללבמַראהערליג חוכד מַללגכאָדיג, דער זייכע הולד דעם טויזעכדטטען געטלעכ־ טע כמַך, חיבער המַלט, חוכד דער איזזעטהמַט חוכד זיכדע פערלייהעט.»

געלמָבט זייעזט דוח קאָכיג מַללער וועלטען, דער חוכזערע זיכדען פערגיבט, חוכד יאָהרליך מַן דיעזעם פערזאָהכוכגסטמַגע חוכזערע טולד פערכיכטעט. מַאן!

געבעטה

מַם

פ ע ר ז אָ ה כ ו כ ג ז ט אַ ג ע.

מַכבעטוכגזווירדיגער היילּיגער גאָטט! דוח ווייסט עז דמַס ויר אָפּט מָהכע חוכזער פערטולדען, אָפּט חין דען לערטטרייאַוכגען חוכזערער געטמָפטע, חוכד אָפּט חין דעם טטראָמע חוכזערער פערגכיגוכגען דייכע היילּיגע געבאָ־ טהע חיבעטרעטען. מַבער דיין מַללזעהעכדעז חויגע חוכד דייכע חוכעכדליכע מַללווייזעכהייט, קעככעט חויך דיח טוואָכע דעז אעכטליכען הערלעכז; כיח

זיכד

זינד אונזערע געדאַנקען איין געהיימניס פֿאָר דיר, דוא דורכשויעסט אונזער איננערסטעס אונד דוא ווייסט עס וויא לייכט דער רייץ דער פֿערפֿיהרונג אונס צו פֿעהלטריטטען ברינגען קאַן. דאַרום האַט דיינע אַללגנאַדע דיינע אַללבאַרמהערציגקייט אונד דיינע אַללליעבע, אונס דיעזען היילינגען פֿערזאָהנונגסטאַג געגעבען, דאַמיט וויר אויפריכטיג אונזערע זינדען בעקעננען, זיא ערנסטהאַפֿט בערייען, בעססערונג פֿערשפּרעכען, אונד דאַן פֿערצייהונג פֿאָן דיר אָ פֿאַטער! ערפֿלעהען קֶננען.

דיא פֿאָרשריפֿט דיינער היילינגען געזעטצע בעפֿיהלט עס אונס, אַן דיעזעם גראָססען רוהעטאַגע, ניכט נור פֿאָן דעם איינען אַבענדע ביז צו דעם אַנדערן גאַר קיינע אַרבייט צו פֿערריכטען, זאָנדערן אויך פֿאָן יעדעם גענוססע דער שפּייזען אונד געטראֶנקע אונס צו ענטהאַלטען, דאַס וויר דאַדורך אונזערן לייב קאַסטייען, אונזערן זיננען יעדען אירדישען גענוס ענטציעהען, אום אויך אונזער זעעלענהייל בעדאַכט צו זיין, אונד פֿערגעבונג בייא דיר צו פֿינדען.

אָ אַללגנאֶדיגסטער אונד אַללליעבענדער פֿאַטער! וויא זעהר ערקעננען וויר דיעזע גראֶנצענלאָזע גנאַדע! וועלך אונענדליכען דאַנק זינד וויר דיר שולדיג פֿיר דיעזע געזעטצליכע גראָסמוטה. גערן, יאַ זעהר גערן וויל איך איינען טאַג אויסשליעסליך דאַצו ווידמען, אום מיין הערץ אַבגעזאָנדערט פֿאָן אַללען אירדישען איינווירקונגען, צו דיר צו ערהעבען.

פֿערלייהע מיר גייסטעסקראַפֿט, דאַס איך זעלבסט יעדע נייגונג צום בֶזען איבערווינדען קֶננע, אונד לאַס אָ פֿאַטער אין ערפֿיללונג געהען, וואַס דיין הייליגער פּראָפֿעט אונס פֿאָן דיר פֿערקינדעט: «איך ווערדע מיט איינעם ריינען גייסטע אייער אינגערעס בעלעבען, דאַס פֿערשטאָקטע הערץ אויס אייערער ברוסט נעהמען, אונד אייך דאַפֿיר איין זאַנפֿטעס הערץ געבען, דאַמיט איהר נאַך מיינען געזעטצען וואַנדעלט אונד מיינע רעכטע בעאָבאַכטעט, איהר זאָללט דאַן ווידער מיין פֿאָלק ווערדען אונד איך וויל אייער גאָטט זיין.»

דיין געזעטץ איבער דיעזען טאַג דער פֿערגעבונג וויל איך אַלזאָ מיינע הייליגסטע פֿפֿליכט בעטראַכטען, יאַ איך וויל היעטע נאַך דיעזער פֿערפֿפֿליכטונג מיינען לייב קאַסטייען, דאַמיט מיין גייסט ניכט דורך קֶרפּערליכען גענוס אין דען בעטראַכטונגען אונד אין דער היננעבונג צו דיר אָ גאָטט! געשטֶרט ווערדע, אונד דאַמיט מיינע זעעלע, דיא היילינקייט דיעזעס טאַגעס אום זאָ לייכטער אויפֿפֿאַססען קֶננע.

איך וויס עס אַבער, דאַס דוא דער הערץ אונד געדאַנקען פּריפֿעסט, דאַס פֿאַסטען אַללײן ניכט דאַס וואַהרע בוסע אויסמאַכט, זאָ וויא דוא עס אויך דורך דיינען פּראָפֿעטען אונס פֿערקינדיגטעסט, וואָ עס הייסט: «זאָלל דען דיעזעס (פֿאַסטען) מיר וואָהלגעפֿעלליגע בוסע זיין, ווען דער מענש איינען טאַג

זיינען לייב קאַזטייעט, ווען ער זיין הויפט וויא שילפֿראָהר בייגט, אונד אין זאַק אונד אַשע זיך היללט? — ניין! פֿירוואַהר איין זאָלכעז פֿאַזטען נור, איזט וואָהלגעפֿעֿלליג מיר! ווען אויך דיא שלינגען דעז לאַזטערז צעררייזען אונד דיא באַנדע דער בעֿזען נייגונגען אַבגעוואָרפֿען ווערדען.»

זאָ וויל איך דען ניכט נור בלאָז דורך דאַז פֿאַזטען אונד דורך דאַז בעטהען אַללײן אים דעם אונרע איך פֿאָר דיר דעמיטהיגען, זאָנדערן אויך יעדעז פֿערגעהען וועלכעז אין מיינעם געדעכֿטניזזע זיך אויפֿפֿינדעט, וויל איך איינגעשטעהען, יעדען טריטט מיט דעם איך פֿאָן דער טוגענדבאַהן אַבגעוויכען בין, וויל איך אויפֿריכטיג בערייען, אונד פֿיר דיא צוקונפֿט פֿייערליכזט בעזזערונג געלאָבען, דאַמיט איך דורך איינע זאָלכע וואַהרע בוזע מיר דיינע גנאַדענפֿאָללע פֿערצייהונג צו ערפֿלעהען אים שטאַנדע זייא.

אין דער מיטטע דיעזער פֿראָממען פֿערזאַממלונג, וואָ יעדע ליפפע זיך רעגט אום דיך ערבאַרמונגזפֿאָללער! אַנצובעטהען, וואָ וויר אַללע אַלז דיינע געליעבטען קינדער אים הערצען אונז פֿעראייניגען, וואָ וויר אַללע זאָ שמוקלאָז אונד זאָ איינפֿאַך ערשיינען, וויא וויר איינזט נאַך אונזערעם אַבלעבען צור ערדע וויעדערקעהרען ווערדען, וואָ וויר האַס אונד גראָלל, האָכמוטה אונד נייד אויז אונזערער זעעלע פֿערבאַננען; אין דער מיטטע דיעזער פֿערזאַממלונג, זאָלל מיין הערץ זיך אין אינברינזטיגעם געבעטהע פֿאָר דיר ערגיעזען, זאָלל צו דיינער אַללבאַרמהערציגקייט אום פֿערגעבונג רופֿען, אונד מיר דיינען געזעטצליכען בייזטאַנד צור קינפֿטיגען פֿערמיידונג אַללער פֿערגעהונגען, ערפֿלעהען. דוא פֿאַטער! ווירזט דיך געוויס דיינעז רייאמיטהיגען קינדעז ערבאַרמען, ווירזט געוויס אַן אונז אין ערפֿיללונג געהען לאַזזען, וואַז אין דיינעם נאַמען דעם וואַהרען בוספֿערטיגען זינדער פֿאָן דיינעם פּראָפֿעטען צוגעזיכערט ווירד, נעמליך: «וויא מאָרגענראָטה בריכט דאַן דיין ליכט הערפֿאָר, דיא וואונדען דיינער זעעלע גענעזען שנעלל, דיא טוגענד וואַנדעלט פֿאָר דיר הער, אונד גאָטטעז מאַיעזטעט ניממט דיך וויעדער אויף. דאַן ווירזט דוא רופֿען אונד דער עוויגע ווירד אַנטוואָרטען דיר, דוא ווירזט צו איהם פֿלעהען אונד ער ווירד ערוויעדערן: היער בין איך. —»

געלאָבט זייעזט דוא אונזער גאָטט! בעהערשער אַללער וועלטען! דער דוא אונז דיא גנאַדענפֿאָרטע אֶפֿפֿנעזט, דער דוא דיא אויגען יעדער ערלייכטעט וועלכע זיך נאַך דיינער פֿערגעבונג זעהנען, אונד דער דוא דעם פֿראָממען פֿאָלקע אַן דיעזעם היילליגען טאַגע פֿערצייהעזט. אַמן!

געבעטה

ביים

ונתנה תוקף.

היממלישער פֿאטער! מיט באנגער זעעלע, מיט אנגסט ערפֿילטעם הער-צען ווערפֿע איך מיך אנבעטהענד פֿאָר דיינעם היילינגען טהראָן ניעדער — אך, וועלך איין פֿורכטבארער טאג איזט הייטע! ער איזט דאס פֿאָרבילד יע-נעס גראָססען וועלטגעריכטסטאגעס, וואָ דיא היממעל ערבעבען אונד זעלבסט דיא ענגעל ערציטטערן, וואָ אונטער דעם שאלל דער וועלטפּאָזוינע דיא גרע-בער זיך עפֿפֿנען, אונד דיא טאָדטען אויפֿערשטעהען ווערדען, וואָ דער גע-רעכטע ריכטער אויף ערהאבענעם טהראָנע ערשיינען ווירד, אום דען פֿראָמ-מען מיט הערליכקייט צו בעשטראהלען, אונד דען אונפֿערבעסערליכען בעזע-וויכט דער פֿערדאממונג פּרייז צו געבען.

אונד הייטע שוועבסט דוא היממלישער פֿאטער צו געריכטע, אונד אונזער געשיק אויפֿס קינפֿטיגע יאהר ווירד פֿאָן דיר פֿערזיעגעלט. דאס שיקזאל גאנ-צער נאציאָנען, זאָ וויא דאס איינצעלנער מענשען ווירד הייטע אים פֿאָראויס בעשטיממט. וואָ גליקליכער פֿריעדע, וואָ פֿערהעערענדער קריג, וואָ איבערפֿלוס, וואָ הונגערסנאָטה הערשען זאָלל, וועם אין דיעזעם יאהרע רייכטהום ערווערבען אונד וועלכער פֿעראַרמען זאָלל, וועלכער איין רוהיגעס פֿערגניג-ליכעס, אונד וועלכער איין מיהזעליגעס אונד קומערפֿאָללעס לעבען פֿיהרען זאָלל; וועלכער זיך איינער קראַפֿטיגען געזונדהייט ערפֿרייען, אונד וועלכער אויף דעם קראַנ-קענלאַגער שמאכטען זאָלל, וועלכער פֿאָרטלעבען אונד וועלכער שטערבען זאָלל — יא יעדע טאָדעסאַרט דער שטערבענדען ווירד אים פֿאָראויס פֿערהענגט, וועלכער זאנפֿט אונד היטער הינייבערשלומערן, אונד וועלכער מיט שווערען מאַרטער-פֿאָללען שמאַרצען פֿערשיידען זאָלל. איבער יעדע שוואנגערע געשיעהעט דער אויסשפּרוך, אָב זיע אונטער פֿרייען דער פּרייז איהרער ליידען אונד שמער-צען זיין זאָלל, אָדער אָב זיע דאס לעבען איהרעס קינדעס מיט איהר אייגענעס ערקויפֿען מיססע. — אונד אך וועם זאָללטע ניכט פֿאָר דער דונקלען צוקונפֿט באנגע זיין, וועם ער ווייס דאס דיא שטרענגע גערעכטיגקייט נור נאך אונ-זערן האנדלונגען אים פֿערהעלטניססע יעדער איהר אורטהייל פֿעללט, דאס דער אללוויססענדע איבער אללע אונזערע שריטטע, איבער דיא געהיימסטען רעגונגען אונזערער הערצען געריכט העלט.

וואָהל ווייס איך, אללפֿאטער! דאס איך אים פֿאָריגען יאהרע זאָ מאנכעס בעגאנגען האבע, דאס דיינע ערנסטע אהנדונג אונד דיינע האַרטע ציכטיגונג פֿער-

דיענט

ריענט. אונד וועהע איר, ווען דוא בלאָ: גערעכטיגקייט וואַלטען ליעסעזט. דען זער קאַן הערר! פאָר דיינעם געריכטע בעשטיהען! דאַרום ערבעבט אויך איין היכנערעז, אונד כאָכטליכעז געוואָלק וואָליעהעט איינע אָנגזטליכע זעעלע.— דאָך דיינע גוּטיגקעיט ביוט איין טראָזט, דיינע אַנבאַרמהערציגקייט איינע האָפפנונג; דען דוא פערלאַנגזט יאַ ניכט דען טאָד דעז פרעפלערז, זאָנדערן דאַס ער זיך בעזזערע אונד אַם לעבען בלייבע.

תשובה (רייע) תפלה (געבעטה) וצדקה (אַלמאָזען) ווענדען דאַז בעזע פערהענגניס אַב — דען גאָטט איזט לאַנגמיטהיג פאָן אונענדליכער הולד, גיבט זיינען ראַטהשלוס גערן אויף, ווען בעזע ער אונז לוגערדאַכט; ער זיעהט דעם בעזעוויכט נאָך ביז לו זיינער לעטצטען לעבענזשטונדע, אונד בעקעהרט ער זיך דאַן: זאָ ניממט ער איהן גלייך גנאַדענפאָלל ווידער אויף. — דאַרום וויל איך אויך איינע זינדען ערנזטליך בערייען, דיך מיט איננברונזט אונד אַנדאָכטיגער ווייהע אַנבעטהען אונד נעהמע איר פאָר נאָך קראַפטען גוטעז לו ווירקען אונד אַלמאָזען לו שפענדען.

אונד זאָ ווערפע איך, אַללפערגעבענדער! פערטרויאונגזפאָלל אין דיינע פאַטערהאַנד ערוואַרטע אונד רוהיג איין קינפטיגעז לאָז; דען וואַז דער פאַטער זיינעם קינדע בעשיעדען האַט, קאַן יאַ נור גוטעז זיין. — דוא וועיזט געוויס אַללגיטיגער! ווען עז דיינע אַללווייזהייט פיר ערז שפריעזליך האַלט, דען קעלך דער לײדען פאָר איר פאָריבער געהען לאַזזען. ניכט אָ הערר! איין געבעטה איזט וואָהלגעפאַללען אויף. —

ווינר אויף דען העררן האָפפעט ווירד ניכט בעשאָהמט, ווער דעם גאָטט ישראל: פערטרויעט, ניכט לו שאַנדען אַמן!

געבעטה

אַם

ראש השנה וי״כ בייא עלינו.

הערר דעז וועלטאַללז! וויא אונענדליך דאַנקען ויר דיר דאַס דוא אונז ערזייכטעט האַזט דיינע מאַיעזטאַט אַנלוערקעננען אונז געווירדיגט פאָר דיר אַלל־ מאַכטיגער קאָניג אַללער קאָניגע אונז עהרפורכטזפאָלל ניעדער לו ווערפען, אונד דיינען היילינגען נאַמען אַנלובעטהען: דען דוא אַללייך ביזט דער איינליגע גאָטט, דער הערר דער הערלען, דער הימעל אונד ערדע ערשאַפפען האַט, אונד אויסער דיר איזט קיין גאָטט. —

דאַרום האָפפען ויר אויך לו דיר איינליגער! דאַס דיין רייך באַלד בעגיננען

איהר, דאס דוא אין דיינער אָהנמאַכט דיך ערהעבען אונד אין דיינעם ריינסטען גלאַנצע ערשיינען ווירסט איבער אַללע ערדבעוואָהנער. דאַן ווירד אַללעס דיר אַללעין הולדיגען אונד דיינע גאָטטהייט אַנערקעננען — דער גאָטטעסלייגנער ווירד זיך צו דיר בעקעהרען אונד יעדער אַבערגלויבע שווינדען. — דאַן ערקעננט יעדעס ווערק דאַס דוא זיין מייסטער, איין יעדעס געשאָפף דאַס דוא זיין שאָפּפער ביסט. — עהרפורכטספאָלל בעטהען דיך דאַן אַללע וועזען אַן, אונד אַללעס פערהייליגט זיך דיינען ווילען מיט אויפריכטיגעם הערצען צו פאָללציהען.

אַללפאַטער! ויר זינד אַללע דיינע קינדער, זינד זאָמטליך פאָן דיר אינס דאַזיין געריפען, אויף דאַס ויר דיינען היילגען נאַמען פערהערליכען צו אונזערעם איינציגען זעעלענהייל — דאַרום ערגיעססע אָ הערר! דיינען גייסט איבער דען גאַנצען ערדקרייז, דאַס פאָן אויפגאַנגע ביס צום אונטערגאַנגע נור דיין נאַמען האָכגעפריעזען זייא, אונד דאַס עס קיינע זעעלע מעהר גע־בע דיא ניכט דיר גאַנץ געווייהעט וואָרע — לאַס אָ הערר! באַלד אין ער־פיללונג געהען דיא פערהייסונג: דיא ערדע ווירד פאָלל זיין דער ערקעננטניס גאָטטעס וויא מעערעסטיעפען פאָן וואַססערפלוטהען. אונד גאָטט ווירד אַלס קאָ־ניג דער גאַנצען ערדע אַנערקאַננט אונד גאָטט ווירד איינציג אונד זיין נאַמע איינציג זיין אמן!

געבעטה

אַם

פערזאָהנונגזטאַגע.

פאָן דער פאָרבעטהער

וְהַכֹּהֲנִים וְהָעָם זאַגט.

עוויגער! הייליגער ישראל'ס! גאָטט צבאות! עס האַט דיינעם היילגען ווילען געפאַללען, אונזערער זינדען האַלבער דיינען טעמפעל צו צערשטאָהרען, אונד דען אָרט וואָ דיינע היילגע מאַיעסטאַט זיך אָפפענבאַהרטע, דער ערדע גלייך צו מאַכען.

זאָ קלאַגטע אויך דער היילגע פראָזעס: »נאַך דער עוויגע פערניכטעטע זיינע וואָהנונג וויא איינע גאָרטענהיטטע, ריס זיין שטיפטונגזהויז ניעדער־ ניעס רוהע. אונד פערטראַג אין ציון אונזערגעהען, אונד שאַנטע אין זיי־נעם אייפער ניכט קאָניג ניכט פריעסטער, דער הערר פערליעס זיינען אַל־טאַר, פערוואַרף זיין היילגטהום, ישראל'ס שטאַדט ערניעדריגטע ער פאָן הימ־מעל:

מענשהעהען, אין טיעפֿען אַבגרונד הין, אונד וואַר דיעזער ערסטע שריטט זעלבסט ניכט איינגעדענק אַם טאַגע זיינעס לערנענס.

אָ! ווי בלוטעט מיין הערץ, ווי דורכגליהעט עס מיין אינכערעס, ווען איך אַן דיא טאַגע דער פֿאָרוועלט דענקע, אונד דער נאַציאָן פֿערפֿלאָססענען צייטען מיך ערינכערע, וואָ אין ציון דער שעהנהייט קראָנע, דעס ערדבאַללס וואָננע, דער הייליגע טעמפעל אין זיינער מאַיעסטעטישען פּראַכט דאַ שטאַנד; וואָ אויך היידען צום אַנבעטהען זיך ניעדערוואַרפֿען; אונד זעלבסט ענטפֿערנטע אינזעל-בעוואָהנער, געשענקע צו איהרען גאָטט ישראל'ס דאַרבראַכטען. וואָ דיא היממ-נען. אונד לאָבגעזאַנגע דער הונדערטשטימיגען לעוויטען-קאָהרע, אונטער בע-גלייטונג האַרמאָנישער אינסטרומענטע יעדעס געמיטה בעגייסטערטען, וואָ דער פֿייערליכע ערנסט אים וואָלקע דיא פּריעסטער איהר הייליגעס אַמט פֿערריכ-טעטען, יעדעס הערץ מיט טיעפֿער אַנדאַכט ערפֿיללטע, וואָ אַם פֿערזאָהנונגס-טאַגע דער האָהע פּריעסטער אַן דער געווייהטע דעס העררן, אין דאַס אַללער-הייליגסטע איינטראַט דאַס קיין מענש אויסער איהם ערבליקקען דורפֿטע, אונד דורך דיא וואָהלגעפֿעלליגען אָפּפֿער, דיא זינדען ישראל'ס פֿערזאָהנטע.

דענקע איך אויף יענע פֿאָרצייט צוריק, אָ! זאָ פֿערשמאַכטעט מיין גייסט, דאַס הערץ ערשטאַררט אין בוזען מיר — דער הייליגע טעמפעל ליעגט נון אין אַשע, דיא גאָטטעסגעווייהטען אַלטאַרע זינד איינגעריססען, דער לאָבגעזאַנג דער לעוויטען איסט פֿערשטוממט, אונד קיינע גאָטטעסגעווייהטע האַרפֿע שטיממט צור אַנדאַכט מעהר.

דאָך וואַס קלאַגע איך זאָ זעהר! דו עוויגעס וועזען ביסט יאַ אַללגעגענוואַר-טיג, דו האַסט דיר יאַ אין דעם אינכערן יעדען מענשענבוזענס איי-נען הייליגען טעמפעל עררינכטעט, דער פֿאָן מענשענהאַנדען ניכט ערבויעט ווערדען אונד אויך ניכט צערפֿאַללען קאַן. אונד ווען אויך פֿאָן געווייהטען אַל-טאַרען קיין אָפּפֿערדופֿט זיך מעהר ערהעבעט, זאָ זינד דיא פֿראָממען גע-פֿיהלע, דיא אונזערן הערצען ענטשטייגען, דיר דאָך וויא אַנגענעהמער אַלס אַללער ווייהרויך. דיעזעס פֿערקינדעטע יאַ אויך דיין הייליגער זאַנגער, אינדעם ער שפּראַך: «אָפּפֿער וואָללסט דו (גאָטט) ניכט, איך מעכטע זיא געבען; בראַנדשטיקקע זינד דיר ניכט געפֿעלליג. יענעס אָפּפֿער דאַס דיר איממער וואָהלגעפֿעלליג, איסט איין געבראָכענער זינן. איין געבייגטעס, איין געדעמי-טהיגטעס הערץ, פֿערשמאָהעסט דו ניכט.»

אויף דיעזע טראָסטוואָרטע פֿערטרויענד, האָפֿפֿע איך דאַס דו אַללערבאַרמער! אויך דאַס געבעטה אויס דעם אינכערן מיינעס הערצענס, מיט וואָהלגעפֿאַללען אויפֿנעהמען ווירסט; דאַס מיין פֿלעהען אַנגענעהם וויא ווייהרויך פֿאָר דיר אויפֿשטייגען, אונד מיין הענדעפֿאַלטען וויא אַבענדאָפּפֿער אויפֿגענאָממען ווירד;

דאַס

דאַס דוא דאַז רייאַגע געמיטה דער פֿאָן גאַנצעם הערצען צו דיר צוריקקעה-רענדען זינדערין זעהען, איהר פֿערגעבען אונד פֿערצייהען ווירזט.

ווען אויך אונזערע זינדען ניכט דורך אָפּפֿער געזיהנט ווערדען קאָננען, ווען וויר אויך ניכט אין דעם דיר געווייהטען טעמפּעל דיך אַנפֿלעהען, זאָ ווירזט דוא יאַ אַללפֿאַטער! אונז דעננאָך ערהאָרען, דוא ביזט יאַ אַללגעגענוואַר-טיג, אונד דיינער אַללווייזענהייט איזט יאַ ניכטז פֿערבאָרגען, דיינע מאַיעזטעט ערפֿיללעט יאַ דאַז גאַנצע וועלטאַלל, אונד דיא גאַנצע נאַטור איזט יאַ דיין טעמ-פעל, זאָ וויא דוא עז אויך דורך דיינען פּראָפֿעטען פֿערקינדיגעזט: „דאַס פֿאָם אויפֿגאַנגע ביז צום אונטערגאַנגע דער זאָננע, אונטער אַללען נאַציאָנען דיין נאַמע האָכגעפּריעזען ווערדען קאַן, אונד דאַס מאַן יעדעם אָרטע דיר צו עהרען, אָפּפֿער רייכער אַנדאַכט דאַרגעבראַכט ווערדען קאָננען.

ערהאָרע אונז דען ערבאַרמונגזפֿאַללער! אויך היימע מאַן דיעזעם הייליגען פֿערזאַממלונגזטאַגע, עבען זאָ אַלז מאַן וויר אין דעם הייליגען טעמפּעל צו ירושלים פֿאָר דיר בעטהען מאָכטען; פֿערגיב אונז אונזערע מיסעטהאַטען עבען זאָ אַלז אָב דער האָהע פּריעזטער דורך אָפּפֿער אונז פֿערזאָהנט האַטטע; פֿער-צייהע אונז אויך היוטע אונד קראַפֿט דאַס וויר קינפֿטיג דער מאַכט דער ליי-דענשאַפֿטען אונד דער בעזען בעגיערדען ווידערשטעהען קאָננען, דאַס וויר דיינע געזעטצע טרייא בעאָבאַכטען, אונד ניא פֿאָן דער באַהן דער טוגענד אַבווייכען. דער רעליגיאָן אונד דער טוגענד נאַכלעבען, איזט דיר יאַ וואָהלגע-פֿעלליגער אַלז אונצעהליגע אָפּפֿער. זאָ שפּראַך יאַ אויך דער הייליגע פּראָפֿעט: „זינד עטוואַ גאַנץ-אונד אַנדערע אָפּפֿער געשטאַט עבען זאָ אַנגענעהם, אַלז זיינער שטיממע געהאָרכען? וואַהרליך! איהם געהאָרכען איזט בעססער אַלז אָפּפֿער, איהם געהאָרזאַם לייזטען, איזט בעססער אַלז דאַז פֿעטט דער ווידדער.

ערהאָרע אָ פֿאַטער! ניכט נור מיין געבעטה, זאָנדערן אויך דאַז געבעטה איינעז יעדען, דער אין אַנדאַכט זיינעז הערצענז צו דיר פֿלעהעט, דוא ביזט יאַ אַללען נאַהע דיא דיך אויפֿריכטיג אַנרופֿען, אונד דיא דיינער הילפֿע האַר-רען, ווערדען ניא צו שאַנדען.

אַללבאַרמהערציגער! זייא וואָהלטהעטיג פֿיר ציון, אונד ריכטע ירושלים'ז מויערן ווידער אויף, דאַן ווערדען אָפּפֿער נאַהע טור, אונד געווייהטע גאַ-בען דיר ווידער געבראַכט ווערדען קאָננען.

וויר פֿערטרויען אויף דיר אַללמעכטיגער, האָכערהאַבענער קעניג! אונד הערר דעז וועלטאַללז! דאַס דוא אונזער אינבריינסטיגעז פֿלעהען וואָהלגעפֿאַל-ליג אויפֿנעהמען, אונד דיינען נאַמען אין דעם הויזע דיינער הערליכקייט פֿערהערליכען ווירזט. אַמן!

געבעטה שלמה'ז

בייח דער

איינווייהונג דעז טעמפעלז.

וועלכעז מן י"ב געבעטהעט ווערדען קאַנן.

מיין גאָטט אונד מיין הערר! דיא היממעל אונד אַללע וועלטען פֿערמאָגען עז ניכט דיך צו פֿאַססען, וויא זאָללטע דיעזעז הויז דאַז איך ערדענזאָהן געבויעט האַבע, דיך אויפֿצונעהמען קאָננען? אונד וויא זאָללטע איך עז דענקען, דאַס דו דיינען וואָהנזיטץ אונטער מענשען האַבען ווערדעסט?

אַללײן — דײנע אונענדליכע גנאַדע האַט עז אונז פֿערהײסען, דאַס אין דיעזעם הויזע דײן נאַמע געננאַננט ווערדען זאָלל. איך פֿלעהע צו אין טיעפֿסטער דעמוטה פֿיר מיך אונד פֿיר דײן פֿאָלק ישראל, ערהאָרע אונז אויף דײנעם היממלישען טהראָנע, ווען אין דיעזעם הויזע דײן געהײליגטער נאַמע אַנגערופֿען ווירד, אונד ערבאַרמע דיך דײנער קינדער.

ווען דײן פֿאָלק ישראל געגען דיך זינדיגען, אונד דעסהאַלב דעם פֿײנדע פרײז געגעבען ווירד, זיא זיך אַבער ווידער צו דיר ווענדען, דײנעם נאַמען הולדיגען, אונד אין דיעזעם הויזע צו דיר בעטהען מאָכטען; אָ זאָ ערהאָרע זיא אין גנאַדען, פֿערלײהע איהנען איהרע מיסעטהאַטען, אונד פֿיהרע זיא ווידער אין דאַז לאַנד צוריק, דאַז דו איהרען פֿאָטערן אײנגעגעבען האַסט.

ווען איהרער זינדען האַלבער דער הימעל זיך פֿערשליעסט אונד קײן רעגען איהם ענטקוויללעט, אונד זיא אַן דיעזעם אָרטע בעטהען, דײנען נאַמען אַנרופֿען, אונד פֿאָן איהרען זינדען אַבלאַססען ווערדען; — אָ זאָ פֿערגיב איהנען נאַך דײנער גאָטטליכען גנאַדע, צײגע איהנען דען גוטען וועג דען זיא וואַנדעלן זאָללען, אונד שענקע ווידער רעגען דעם לאַנדע, דאַז דו דײנעם פֿאָלקע אַלז אײגענטהום געגעבען האַסט.

ווען הונגערזנאָטה אים לאַנדע ענטשטעהען ווירדע, ווען פעסט דאַרין וויטהען מאָכטע, ווען עז מיט בראַנד אָדער שאַדען פּלאָגען הײמגעזוכט ווערדען זאָללטע, אונד זא אין דיעזעם הויזע איהר הערץ צו דיר ערהעבען מיט אויזגעברײטעטען האַנדען, אויזגעשלאָססענער זעעלע אונד אויז אַללען קראַפֿטען דײנע פֿערלײהונג אונד דײנע גנאַדיגע ערביטטען ווערדען; אָ זאָ שויע הערעב פֿאָן דײנער ערהאַבענען היממעלזוואָהנונג אויף דײנע רײמוטהיגען געשאָפּפֿע, ערפֿיללע נאַך דער אונענדליכקײט דײנער גנאַדע איהרע ביטטען, אונד גיב יעדעם דאַזיעניגע וואַז ער פֿערדיענט ווען ער ווידער צו דיר צוריקקעהרט וואַז ער פֿערדיענט, ווען ער דײנע אַללמאַכט אַנערקעננט, אונד זיך דײנע=

אײגע=

אייגענען היילעז וועגען פֿאָר דיר דעמיטהיגעט, דאדורך ווערדען זיא דיך עהר־ פֿירכטען אונד ווערדען אין דיינען וועגען וואנדעלן, זא לאנגע זיא אויף דעם ערדרייכע לעבען, דאז דוא דען פֿאָרפֿאַהרען איינגעגעבען האסט.

דיין גראָסער נאמע אונד דיין רוהם ווערדען זיך אויך אין דאז ענטפֿערנ־ טען לאנדער פֿערברייטען, ווען נון אויך איין אנדערער קאָממען ואללטע, דער ניכט צו דיינעם פֿאָלקע געהאָרט, אונד אין דיעזעם הויזע דיך אנבעט־ טהען ווירדע, זיין הערץ פֿאָר דיר ערגיעסען אונד דיינע הילפֿע ערפֿלעהע־ וואָללטע; זאָ ערהאָרע אויך איהן אין גנאדען, לאס דיא פֿיללע דיינעז היממ־ לישען זעגענז אויף איהן הערהבשטראָמען. אללע פֿאָלקער דער ערדע זאָללען דיך קעננען לערנען, אונד אללע זאָללען דיינען נאמען פֿערהערליכען:

ענטזינדיגע זא, עוויגער! יעדען דער דיך זוכעט, בעגנאדיגע יעדען מיט דער געוואָהרונג זיינער ביטטע, דוא ווארסט אימער ערבארמונגסוואָלל אונד ווירסט עס אויך אין עוויגען ציטען בלייבען. אמן!

געבעטה צו נעילה.

אללפֿערגעבענדער פֿאטער! טיעף איזט בערייטס דיא זאָננע געזונקען, אונד דער פֿייערליכע טאג, דיעזער גראָסע פֿורכטבארע טאג אן דעם דיינע אונענדליכע גנאדע אונז פֿערגעבונג דער זינדען פֿערהייסען האט, נייגעט זיך בערייטס צו ענדע.

וואָהל האבע איך הייטע פֿיעל געבעטהעט, איך האבע געפֿאַסטעט אונד זעלבסט קערפּערליכען גענוססעז מיך ענטהאלטען; אללעין, אימער נאך מוס איך מיך פֿראגען, בין איך דען וואָהל מיט גאנצעם הערצען צו דיר צוריקגע־ קעהרט? וואר מיינע בוסע פֿאָן דער ארט, דאס איך פֿאָן דיר אללגערעכ־ טער! ווירקליך פֿערציהונג ערווארטען קאן?

אללווייזענדער! דוא פּריפֿעסט הערצען אונד ניערען, דוא דורכשויעסט דאז אינגערע דעז מענשען, איין בעקעננטניס דער זינדען אָהנע פֿעסטען פֿאָרזאַץ זיא פֿערנער צו אונטערלאַססען, איזט דיר איין גרייעל, דארום פֿערווארפֿעסט דוא דאז פֿאָלק וויל עס זיך דיר בלאָס מיט זיינעם מונדע נאָהערטע, אונד וויל נור זיינע ליפפען דיך עהרטען, זיין הערץ אבער פֿערן פֿאָן דיר וואר.

דיא לעטצטע שטונדע דער ענטשיידונג איזט יעטצט דא, וואָ דוא גערעכ־ טער גאָטט! דעם וואהרהאפֿט ביססענדען מיט אונענדליכער גנאדע פֿערציי־ העזט, דען הייכלער אבער דעזען אויגע טהרענען פֿערגיעסט אָהנע דאס זיין הערץ ערנסטע רייהע דאבייא עמפּפֿינדעט, מיט פֿערווערפֿונג צוריק וויי־ זעסט; דארום וויל איך בעפֿאָר דיעזער גראָסע אונד פֿייערליכע טאג גאנץ צו

ענדע

ענדע געהעבט, איך נאך איינמאל גאנץ אויפריכטיג אונד גאנץ ערנסטליך פריי-
פען, אונד ניכט נור דיא בעגאנגענען פעהלטריטטע וואהרהאפט בערייען, זאנדערן אויך דאז איננערסטע מיינעז הערצענז סטרענג אונטערזוכען, אונד מיין סטרעבען יעדע נייגונג צו אירגענד איינער באזען בעגיערדע דיא איך דארין ענטדעקקע, אויז דעם טיעפסטען גרונדע צו פערטילגען, דאמיט זעלבסט דער גערינגסטע קיים צו איינער נייען זינדע ענטוואורצעלט ווערדע; אונד איך מיט גאנץ ריינעם הערצען אונד גאנץ אויסגעזאהנט מיט דיר מיין שעפפער! דיעזען היילגען טעמפעל פערלאססען קאננע.

דוא אללבארמהערציגער! ווירסט מיר אויך קינפטיג קראפט פערלייהען יעדע-
לאסטער צו מיידען, אונד יעדער אונענדליכען ליידענשאפט צו ווידערשטעהען. דוא ווירסט מיך ערלייכטען דאס איך איממער אין איינפאלט אונד אין פראמ-
מיגקייט, דער טוגענד אונד דיינען היילגען געזעטצען ערגעבען זיין ווערדע, דאמיט ווען איך קינפטיג אן דעם פערזאהנונגסטאגע ווידער פאר דיר ערשיי-
נע, מיין הערץ פיעל ריינער, מיינע זעלע מאקעללאזער אונד דיינער גנאדע ווירדיגער בעפונדען ווערדע. — זא פיעלע פערזוכונגען לויערן אויף אונז, צאהלאזע לאקקונגען רייצען אונזערע זיננליכקייט, צאהלאזע פעראנלאססונגען פינדען זיך צו אונטוגענדען, אונד אונבעשטענדיגע גיבט עז: זא פיעלע פער-
האלטניזע, וואָ עז דעם שוואכען ווייבע זעהר שווער פאללט שטאנדהאפט צו ווידערשטעהען. ווער וויס נון וואז איבער מיך פערהאנגט איזט, ווער וויס אין וועלכען לאגען אונד פערהעלטניזען איך נאך אין דיעזעם יאהרע גערא-
טהע; דארום ביטטע איך דיך אין טיעפסטער דעמוטה, שטערקע מיינע זע-
לע, דאס זיא שטעטס דיך פאר אויגען האבע, דאס אין איינעם פריידיגען ערייגניזע איך ניכט איבערמיטהיג ווערדע, אונד איך צו קיינער ארט אויס-
שווייפונג פערפיהרען לאססע; דאס איך אין טרויריגען אונפאללען ניכט פער-
לאגע, אונד ניעמאלס געגען דיין גערעכטעסטע אורטהייל אונד געגען דיינע פאר-
זעהונג מורע, זאנדערן איממער דיא ווארטע דעז היילגען זאנגערז: איך געדעכטניזע בעהאלטע: «האבע איך איממער גאטט פאר אויגען, זא שטע-
העט ער מיר ביא, אונד איך קאן ניכט וואנקען.»

זא וויל איך דען געטראסט דיא היילגע שטעטטע פערלאססען, האפפענד דאס דיינע אללבארמהערציגקייט מיינע זינדען געטילגט, אונד מיינע פערגע-
הונגען פערגעבען האט, ווי דוא דורך דיינען פראפעטען אונז פערהייסען האסט: «איך, איך זעלבסט טילגע דיינע מיסעטהאטען אום מיינעט ווילען, אונד דיינער זינדען געדענק איך ניכט. אמן!

הייזליכע געבעטהע
אין
פֿערשיעדענען פֿערהאֶלטניסען
דעז לעבענז

געבעטה
בייא
דעם אַנצינדען דער ליכטער
פֿרייטאַג נאַכטז.

הימלישער פֿאַטער! וויא הערצליך דאַנקע איך דיר, דאַס דוא מיך דיעזע וואָכע מיט דיינער אַללמאַכט געשיטצט, אונד מיר אין דיעזעם טאַגע דער רוהע, איינע ערהאָלונג פֿערשאַפֿפֿט האַסט.

אַבער ניכט נור מיססיגגאַנגע אונד וואָהללעבען, ניכט נור געשמאַקלאָזען רוהען אונד אונטהאֶטיגען ראַסטען, האַסט דוא אַללפֿאַטער דיעזען היילגען טאַג בעשטיממט. נײן, אַללגיטיגער! דורך אונטהאֶטיגקייט עהרעט דיך דער מענש ניכט, דיינע פֿאֶטערליכע הולד האַט אונז דיא רוהע דיעזעז טאַגעז בלאָס דאַ־רום פֿערליהען, אויף דאַס וויר פֿרייא פֿאָן אַללען אירדישען זאָרגען אונד פֿאָן אַל־לער אַרבייט רוהענד, דעזטאָ אייפֿריגער איבער דאַז הייל אונזערער זעעלע, איי־בער דיינע אונענדליכע גיטע, איבער דיא גראָנצענלאָזען וואָהלטהאַטען, דיא דוא אונז טאֶגליך ערוויזעסט, איבער אונזערע בעשטיממונג, אונד איבער דען לאָהן דער אונז יענזייטז ערוואַרטעט, אונגעשטאֶהרט נאַכדענקען זאָללען.

דאַרום האַזט דוא אַללגיטיגער גאָטט! אונז בעפֿאָהלען דאַס וויר דיא פֿייער דיעזעז היילגען טאַגעז דורך דאַז אַנצינדען דער ליכטער בעגיננען זאָללען, דאַמיט וויר אונז ערינגערן מאָגען, דאַס עז אונזערע היילינע בעשטיממונג זייא, נאַך דעם עוויגען ליכטע דער גאָטטליכען גנאַדע צו רינגען, אונד דאַס וויר דיר דאַנקען פֿיר דאַז ליכט דער וואַהרען רעליגיאָן אונד דער היילגען געזעטצע וואָמיט דוא אונז בעגליקעט האַסט.

אָ פֿאַטער אים הימעל! דיעזע פֿאָרגעשריבענע געבאָטע האַבע איך אים אונטערריכט אונד מיט אַנדאַכט פֿערריכטעט, איך פֿלעהע נון צו דיר, גנאַדע־פֿאָלער שעפֿפֿער אַללער וועזען! זענדע דאַז ליכט דיינער וואַהרהייט אונד בע־לייכטע מיינע שריטטע אויף דאַס איך ניא דען פּפֿאַד דער פֿינזטערניס בע־טרעטע, זאָנדערן אימער נור אים ליכטע דער בעזעליגענדען רעליגיאָן

וואַנ־

וואַנדעל. בעשטימטע איך אויך פון דיעזעם געהייליגטען טאַגע פאָר יעדער גע־פאַהר אונד פאָר יעדעם אונגליקקע אויף; דאַס איך מיט זעעלענרוהע אונד מיט פריידיגער הייטערקייט דען שבת נאַך דיינעם געזעטצליכען ווילען פייערע.

געלאָבט זייעסט דוא גאָטט! דער דוא דען שבת הייליגסט. אמן!

געבעטה

איינעס

יונגען מאֶדכענס

הייליגער גאָטט! דעססען לאָב דיא העכסטען גייסטער ניכט אויסצושפרעכען פערמאָגען, דעססען רוהם דיא ענגעלקאָהרע ניכט אים שטאַנדע זינד צו פריי־זען! אין יוגענדליכער איינפאַלט וואַגע איך עס מיך דיר הימלישער פאַטער צו נאָהערן, דוא ביסט יאַ אַללגיטיג אונד לאַססעסט דיך הערַאַב אויך דאַס לאַל־לען דער אונמינדיגען קינדער גנאַדענפאָלל צו פערנעהמען.

אַללליעבענדער! דער דוא מיט זאָ פיעל פאַטערהולד אונד גיטע אויף מיך הערַאַבזיעהעסט, דער דוא מיך יעדען טאַג, יאַ יעדען אויגענבליק מיט וואָהל־טהאַטען איבערהייפסט, מיר געזונדהייט אונד פראָהזינן שענקעסט, אונד אַללע מיינע קרעפטע אַללמעהליג ענטוויקקעלן לעססט; דוא ערווערמעסט אויך דאַס הערץ מיינער געליעבטען עלטערן אונד פערזאָרגער פיר מיך, דאַס זיא מיט פעטערליכער ליעבע אונד מיט מילדע מיינען קערפער פפלעגען, מיינען גייסט אויסבילדען אונד דיא זאַאַט דעס גוטען אין מיין הערץ מיר לעגען.

אָ אַללבעשיטצער! נימם פיר דיעזע אונצעהליגען וואָהלטהאַטען דיא דוא אונ־מיטטעלבאַר אונד מיטטעלבאַר מיר ערצייגעסט, מיינען אינניגסטען דאַנק, אונד זייא אויך פערנער מיט מיר זאָ וויא דוא ביז יעצט עס וואַרסט. שטעטס זייא עס מיין אינניגסטעס בעשטרעבען, דיר אָ פאַטער! וואָהלגעפעלליג צו ווערדען, אונד מיינען עלטערן צו געהאָרכען. דיינע ליעבע געהע מיר איבער אַללעס, אונד מיינע העכסטע פריידע זייא, עס צו וויססען דאַס איך דיעזער דיינער ליעבע אימער ווירדיגער ווערדע, דאַס איך אין דיינער אונד דער עדלען מענ־שען אויגען, גנאַדע אונד וואָהלגעפאַללען פינדע. אונד דאַס מיינע עלטערן (מיינע פערזאָרגער) פריידע אַן מיר האַבען. זאָ וויא דיא הייליגע שריפט עס אויסשפריכט «איין פראָממעס קינד ערפרייעט דען פאַטער, איין אויסגעאַרטע־טעס אַבער איסט דער מוטטער קוממער.»

בעוואַהרע מיין הערץ פאָר יעדער בעזען בעגירדע, אונד פאָר יוגענדליכעם לייכטזין. פערלייהע מיר קראַפט, דער מאַכט דער אייטעלקייט צו ווידערשטעהן,

לאַס מיך שטעטס איינגעדענק זיין, דאַס נור זעעלענשאֶנהייט אונד ניכט דיא דעס קאָרפערס דיא צירדע מיינעס מאָרכענס איזט, אונד דאַס נור איננערע הערצענסגיטע אַבער ניכט אייסערער פליטטערשטאַט עס וואַהרהאַפט שמיקקען. זאָ וויא אויך דיא הייליגע שריפט אונס בעלעהרט, אינדעם עס הייסט: «אַנ־מוטה איזט טריגעריש, שאָנהייט איזט פערגענגליך.»

ערהאֶרע אָ גאָטט! מיין געבעטה אונד לאַס מיך שטעטס ריין אונד זיטט־ליך פֿאָר דיר וואַנדעלן. אַמן!

געבעטה

פֿאָר דער טרויאונג.

עוויגער גאָטט! אונענדליכע קוועללע אַללער פֿאָללקאָממענען גאַבען! וואָהרענד לאֶרמענדע פֿריידע מיך אומגיעבט, אונד אום מיך הער אַללעס פֿראָהלאָקקעט, זעהנט זיך מיין פֿאָן באַנגיגקייט בעקלאָממענעס הערץ, נאַך איינער שטיללען אַנדאַכט, אונד נאַך איינער ערגיעסונג פֿאָר דיר, אַללגיטיגער לענקער דער געשיקקע.

וואַס זאָללטע איך אַבער אויך מיינען זאָ איבעראויס וויכטיגען שריטט וואַגען, אָהנע איר פֿאָרהער דייגען הימלישען בייסטאַנד ערפֿלעהעט צו האַבען? נור דורך דיך אַללמעכטיגער! קאַנן אונזער פֿאָרהאַבען געלינגען, נור פֿאָן דיר זינד אונזערע שריטטע בעמעססען, אונד נור דוא לייטעסט אונס דיא וועגע פֿאָר, וועלכע אונס צור גליקזעליגקייט פֿיהרען.

הימלישער פֿאַטער! דונקעל ליעגט מיינע צוקונפט פֿאָר מיר, נייע פפֿליכ־טען מוס איך איבערנעהמען, אונד מיר גאַנץ אונבעקאַננטע פֿערהעֶלטניססע ערוואַרטען מיך. — איך טרעטע יעטצט אויס דעם הייליגען קרייסע מיינער געליעבטען עלטערן (מיינער געליעבטען געשוויסטער) וואָ איך זאָ גליקליך זאָ האַרמלאָס לעבטע; וואָ דאַס וועניגע גוטע דאַס איך איבטע, ליעבעפֿאָלל אויפֿ־גענאָממען ווורדע, אונד אויך מיינע שוואַכהייטען מיט נאַכזיכטספֿאָללער צאֶרט־ליכקייט פֿערציעהען ווורדען; אונד איבערנעהמע נון גאַנץ נייע, אָפֿט זעהר שווער צו ערפֿיללענדע פפֿליכטען.

איך קאַנן עס ניכט לייגנען דאַס בייא דער פֿערמעהרונג מיינער פפֿליכטען, מיינע האַנדלונגען מיינען שטרענגערן ריכטער פֿינדען ווערדען אַלס אים הויזע מיינער געליעבטען עלטערן; דיא ליעבע דער עלטערן אונד דער געשוויסטער איזט פֿאָן דער נאַטור בעפֿאָהלען; דיא ליעבע דעס מאַננעס הינגעגען, קאֶנ־נען וויר אונס נור בלאָס דורך אונזער בעטראַגען ערווערבען אונד ערהאַלטען,

דחרום קָן פחטער חיק היממעל! ערהאָרע מיין חוככבריכזטיג געבעטה, סער־ זיהע מיר קרחפט, דיעזע כייע ספליכטען טרייח ערפיללען לו קאָכנען, זחס עז מיר געלינגען דחס חיך דורך זחכפטמוטה חוכד דורך לחרט זינכקייט, מייכע: מחככעז ליעבע טטעטז זח גליהענד ווין חם הייטיגען טחגע לו ערהחלטען חים טטחכדע זייח. פערלייהע מיר חויך מוטה דחס חיך חין טווערען פריפוכגזטח־ גען, ווען דייכע חללוויזהייט זיח חיבער חוכז פערהאָכגען מעכטע, חל זייכע טרייע לעבענזגעפאָהרטין חיהם זייכע בירדע טרחגען העלפע, חוכד דורך חיכ־ כיגע ליעבע חיהם דיח לחזט לו ערלייכטערן זוכע.

בעווחהרע מיך פחר יעכעם חוכליידליכען מיררישען חעזען, בעווחהרע מיך פחר לחכק חוכד טמחללזוכט, וועלכע חוכז דיח טחכזטען בליטהע וייבליכער לחרטהייט חבטטרייפען, ווחרורך ויר דיח ליעבע דעז מחככעז פערליערען, חוכד דיח חוכז חויך זחגחר פערחכטליך מחכען.

לחס מיך טטעטז חייכגעדעכק זיין, דחס עז דיין הייליגער ווילע חיזט, דחס דחז וייב דעם מחככע חלז געהילפין לוגעזעללט זייח, חוכד דחס עז חיהרע החכזטע ספליכט חיזט, חיהרען מחן לו ליעבען חוכד דורך חיין פריינדליכעז זחכפטמיטהיגעז בעטרחגען זיין לעבען לו פערזיסען.

יעלט בייח דיעזער וויכטיגען פערחכדערוכג מייכעז טטחכדעז, געלחבע חיך עז פייערליכזט, דיעזען ספליכטען, זח פיעל עז מיר מעגליך זיין וירד, כחכ־ לוקעבען: מחגעזט דוח כון חללגכחדיגזטער! דיעזען סחן דיר בעטחטעגען בוכד זעגכען, חוכד חוכזרע עהע גליקליך מחכען, חויך דחס דיר מייכע זעלע פיר חוכד פיר דחכקע חוכד דען רוהם דייכעז כחמעכז עוויג פערקיכדע. חמן!

ג ע ב ע ט ה

כחך דער

ט ר ו י א ו נ ג.

חין דייכער געגענווחרט חללווחכדער! החבע חיך דחז פייערליכע געליבדע חבגעלעגט, דחז געליבדע עוויגער ליעבע חוכד עוויגער טרייע, געגען דיח מיר טהייערע זעלע וועלכע דייכע חללגיטע מיר לוגעפיהרט, חוכד פיר חיממער חויך דחז חיככיגזטע מיט מיר פערבוכדען החט.

פערלייהע מיר קרחפט חוכד מוטה, דחס חיך יעדע בעטווערדע דיח דיעזער כייע טטחנד הערבייח לו פיהרען ספלעגט, מיט געדולד חוכד ערגעבוכג ער־ טרחגע; דחס חיך יעדע ספליכט דיח ער מיר חויפערלעגט, טרייח חוכד מיט פריידיגקייט ערפיללע. לחס מיך חין דער עהע חין דיח חיך טרעטע, יעדער

לייט

ניס, דיך אָ גאָטט! פֿאַר אויגען אונד אים הערצען האַבען, אונד דורך איינען פֿראָממען לעבענסוואַנדעל, דיינען נאַמען פֿערהערליכען. לאַס איך איממער דאַראַן דענקען, דאַס וואַהרעס אונד דויערהאַפֿטעס גליק נור פֿאָן איינער זאָלכען פֿערבינדונג צו ערוואַרטען זייא, וועלכע אויף טוגענד אונד גאָטטעספֿורכט בע-רוהעט. זעגנע אָ גאָטט! זעגנע מיט דער פֿיללע דיינער היממלישען גנאַדע, דען געליעבטען געפֿאָהרטען מיינעס לעבענס, ערהאַלטע זיינע געזונדהייט, אונד שענקע איהם צופֿריעדענע, פֿראָהע אונד גליקליכע טאַגע.

מיין אייפֿריגעס בעשטרעבען זאָלל שטעטס דאַהין געריכטעט זיין, איך גע-גען איהן זאָ צו בעטראַגען, דאַס איך איממער זיינער אַכטונג אונד זיינער ליעבע ווירדיג בלייבע, אונד ער ניא, ניא בערייען זאָלל, מיט מיר אין דיא אינ-ניגסטע פֿערבינדונג דעס לעבענס געטרעטען צו זיין.

לאַס איך אָ גאָטט! דיא גוטען פֿאָרזעטצע, דיא איך אין דיעזער שטונדע געפֿאַסט האַבע, ניא פֿערגעסען. דיין זעגען רוהע אויף אונזערער עהע, אונד לייטע אונס מיט דיינער היממלישען גנאַדע אויף דיא באַהן דער וואַהרען גליק-זעליגקייט, אָמן!

געבעטה

איינער

געשאֶפֿטספֿרויא.

היממלישער פֿאַטער! דוא האַסט מיך אין איינעם שטאַנד געזעטצט אין וועלכעם איך געלעגענהייט האַבע דען פֿערקעהר אונטער מיינען מיטמענשען צו בעפֿאָר-דערן, אונד וואָ עס מיר אויך מעגליך ווירד, פֿלייס אונד בעטריבזאַמקייט צו בעלעבען.

הילף מיר אַללגערעכטער! אונטערשטיטצע מיך אין דער אויספֿיהרונג מיינער אונטערנעהמונגען, אונד בעוואַהרע מיך פֿאָר אַללען פֿערגעהונגען, דענען איך אין דיעזעם שטאַנדע זאָ זעהר אויסגעזעטצט בין; בעוואַהרע מיך פֿאָר יעדער אונרעדליכקייט, אונד לאַס מיך שטעטס דער וואָרטע דיינעס הייליגען געזעטצעס איינגעדענק זיין, וואָ עס הייסט «איהר זאָללט קיינער דען אַנדערן ניכט אי-בערפֿאָרטהיילען, פֿירכטע דיך פֿאָר דיינעם גאָטטע, דען איך דער עוויגע בין דיין גאָטט.»

יעדע פֿאַלשהייט אונד יעדער בעטרוג, זינד דיר אַללגערעכטעסטער בעהערר-שער! איין גרייעל, אונד ווערדען פֿאָן דיר אַן יענעם טאַג דער פֿערגעלטונג שווער געאַהנדעט. — פֿערלייהע מיר קראַפֿט אונד בעשטאַנדיגקייט, איך ווילל מיך אונגעמיין זעהר בעשטרעבען, מיך פֿאָן יעדעם אונרעדליכען געווינענע צו ענטהאַלטען

ענטהאַלטען. בייא אַללען מיינען געשעפטען זאָללען שטרענגע אונד געוויסענהאַפטיגקייט אונד בילליגקייט מיך לייטען. בעוואַהרע מיך אָ אַללגיטיגער! פאָר יעדער אַרט אייגעננוטץ אָדער האַבזוכט, ענטפערנע אויך יעדע אַרט נייד אונד שעעלזוכט אויז מיינער זעעלע, דאַס עז מיך מאַכע אומגונסט זעהען, וועננ אַנדערן איין גרעסערער געווין אונד מעהר פאָרטהיילע צופליסען אַלז מיר. איך וויס עז צופערזיכטליך דאַס דיינע היממלישע גנאַדע אויך מיך ניכט פערגעסען ווירד, אונד דאַס דו אַללגיטיגער! דער דו אַללע געשאָפפע שפייזעסט, מיט דיינער פאַטערהולד, אויך מיר דאַז נאָטהווענדיגע בעשערען ווירזט.

אונד ענדליך וואַז זינד דען אַללע ערדענשעטצע געגען יענע שעטצע דעז הימעלז, געגען איין רוהיגעז געוויסען, געגען זעעלענפריעדען, אונד געגען איין פריידיגעז בעוואוסטזיין ערפיללטער פפליכטען?

זעגנע אָ פאַטער: מיינע אונטערנעהמונגען, אונד מאַכע מיין הערץ צור מילדע אונד צום וואָהלטהון געניימט, אויף דאַס איך מיינען טהייל דעזען וואַז דיין וואָהלוואָללען מיר אַן אירדישען גוטע צופליסען לאַסט, צו מילדטהאַטיגען אונד געמיינניטציגען צוועקקען אַנווענדע, אונד דאַמיט איך אַלז רעדליך האַנדעלנדע, אין דער וואָהנונג דער זעעליגען איינגאַנג פינדע.

געלאָבט זייעזט דו גאָטט! דער יעדעם געשאָפפענען וועזען זיינע נאַהרונג גיעבסט. אַמן!

געבעטה

אין

קינדערלאָסער עהע.

אַללמאַכטיגער! אין דעזען האַנד מיין שיקזאַל רוהעט, אונד דער דו עז מיט אונערפאָרשליכער ווייזהייט לענקעזט, איך העבע האָפפנונגספאָלל מיין אויגע צו דיר עמפאָר! דו ביזט יאַ דיא ריינזטע קוועללע דעז טראָזטעס, דו שטיללעזט יאַ אַללע דיינע געשעפפע, אונד יעדעז דורך אַנמוטה געבייגטע הערץ פינדעט יאַ אין דיינער אַללגנאַדע בערוהיגונג אונד ערהאָהלונג.

זאָ וויללט איך דען אויך מיין הערץ פאָר דיר אויזשיטטען, מיינע זעעלע איזט זעהר בעטריבט דאַריבער, דאַס אין מיינען עהעליכען פערהעלטניססע, דו מיינע דער שאָנזטען אונד זיסעזטען פריידען מיר פערזאַגעזט. — איך שטעהע זאָ איינזאַם דאַ וויא איין בוים אין דער וויזטע, דער דאַהין וועלקעט אָהנע פריכטע צו טראַגען; מיר בליהעט ניכט דיא ערפריילינע האָפפנונג, איינען געליעבטען זייגלינג אַן דיא וואַרמע מוטטערברוזט צו דריקקען, אונד אַן זיינעם קינדליכען לאַללען מיך ערגאָטצען צו קאָננען. איך האַבע ניכט דען טראָזט, דאַס

גוטע

גוטע אונד וואָהלערצאָגענע קינדער מיינע לעבענספֿריידען ערהעהען אונד איינזט אין מיינעם אַלטער מיך ערפֿרייען ווערדען. פֿערגיעב אָ היממלישער פֿאַטער! ווען דעזוועגען אין מאַנכעם אויגענבליקקע איין שטיללער גראַם אונד שמערץ מיך ערגריפֿפֿט.— איך פֿלעהע אין אַללער דעמוטה צו דיר, דער דו שאָן זאָ מאַנכעס געבעט דער אונפֿרוכטבאַרען ערהערטעסט, אונד דער דו זיא מאַכסט וואונדערבאַר נאָך איהם שפּעטעסטען אַלטער מיט מוטטערפֿריידען בעשענקטעסט, ערהערע, אויך מיין דעמיטהיגעס ביטטען, אונד לאַס ווען עס צו מיינעם אונד צו דעם אַללגעמיינען בעסטען פֿראָממט, אויך מיך יענע היממלישע וואָננע גע־ניעסען דיא נור בלאָס איין מוטטערהערץ עמפּפֿינדען קאַן.

מיין גאָטט אונד מיין הערר! איך פֿלעהע מיט **חנה** «גאָטט **צבאות**! זיע־העסט דו אויף דאַס ליידען דיינער מאַגד, פֿערגיסט מיך ניכט, זאָנדערן זיעה דיינער מאַגד איינגעדענק, אונד שענקע איר איינע נאַכקאָממענשאַפֿט.»

זאָללטע דיינע ווייזהייט עס אַבער אַנדערס בעשלאָססען האַבען; זאָ וויל איך מיט קינדליכער ערגעבונג עס ערטראַגען, איך וויל מיך צו פֿאַססען זוכען, אונד מיך דעם אונמוטהע אונד דעם שמערצע ניכט איבערלאַססען. פֿאָר מיינע טרויערנדע זעעלע טרעטע דער טראָסטענדע געדאַנקע, דאַס דו אונס אויך דאַן זעגנעסט, ווען דו אונזערע זעהנליכסטען ווינשע ניכט ערפֿיללעסט; דאַס ווען דו אונס אויך פֿערזאַגעסט וואָרנאַך וויר פֿערלאַנגען, ווען אויך אונזערע שענסטען אונד אַנגענעהמסטען האָפֿפֿנונגען פֿערייטעלט ווערדען, דיעזעס דאָך אימער מיט דיינען ווייזען אונד צוועקמעסיגען אַבזיכטען געשיעהעט, אונד וויר אונס דאַהער מיט פֿראָממען פֿערטרויען, דיינער לייטונג גאַנץ איבערלאַססען מיססען.

וועלכער מענש קאַן דיא צוקונפֿט דורכשויען, אום צו וויססען וואַס פֿיר איהן ער־שפּריעסליך זייא.— נור דו אַללאיין איין שעפּפֿער קעננסט דיא קעטטע דער קינפֿטיגען ערייגניססע, דאַהער אויך נור דו אַללאיין עס וויסט, וואַס אונס ניט־צען קאַן.

עלטערן־פֿריידע מאַג וואָהל דאַס גרעסטע גליק אויף ערדען זיין; עס מאַג וואָהל דיא העכסטע וואָננע פֿיר זיא ווערדען, ווען זיא קינדער ציעהען דיא גאָטט אונד דעם מענשען וואָהלגעפֿעלליג זינד; אַבער עס איזט געוויס אויך דער העכ־סטע שמערץ, זיך מוטטער איינעס אונגעראַטהענען קינדעס צו נעננען, וועלכעס דער קוממער זיינעס פֿאַטערס אונד דאַס הערצלייד זיינער מוטטער איזט; דאַרום פֿאַטער געשעהע דיין וויללע אונד ניכט דער מיינינע; איך וויל ניכט מורען, וויל אויך ניכט אונצופֿריעדען זיין, דען דו ביזט אַללגערעכט אונד וואַס דו טהוסט איזט וואָהלגעטהאַן.

זאָ וויל איך מיך דען בעשטרעבען, איממער פֿראָם, אונד רעכטשאַפֿפֿען

פֿאָר

פָֿר דיר לו וואַכדעלג, חוכד אייכען איטאיעכטען כאַך קרעֶפֿטען גוטעז לו טהון. חיך ווילן דיח אוטטער פֿערלאַזזכער וואַיזען ווערדען, חוכד זאָ פֿיעל חין אייכער אחַכט סטעהט, דיעזע היַלפֿלאָזען איט איטטערליכער לאֶרטליכקייט חוכטער־ סטיטלען; חיך ווערדע דאַן כיכט פֿערגעבעכז געלעבט האַבען, חוכד ווערדע איך האָפֿפֿכוכגזפֿאָלל טרעֶזטען קאֶככען, דאַס חויך דיח לאַהלרייכזטע כאַכקאָא־ אעכסאַפֿט אַבסטערבען קאֶככע, דער פֿראָאאען כאַאען היכגעגען עוויג בלייבע; דען זאָ לעהרעזט דוח חוכז יאַ דורך דייכען פרָאפֿעטען), וואָ עז הייסט„דער חוכפֿרולכטבאַרע זאַגע כיכט: חיך בין חיין דיררער בויס,„ דען ספריכט גאָטט פֿאָן דען חוכפֿרולכטבאַרען: „ווען זיח געפֿאַללען האַבען אַן אייכען וויל־ לען, חוכד פֿעזט האַלטען אַן אייכעם בוכדע; זאָ פֿערלייהע חיך חיהכען חין אייכעם הויזע חין אייכען אויערן (חין דער וועלט) חיין דעכקאַאל, חייכען גו־ טען כאַאען; דיעז חיזט בעזזער אַלז זאֶהכע חוכד טאָכטער; חיך געבע חיה־ כען עוויגען חוכפֿערגאֶכגליכען כאַארוהם.

אַללבעסיטלער! ערהאֶרע איין געבעטה, חוכד זייח איר חיאאער גכאֶריג, געלאָבט זייעזט דוח גאָטט, דער דוח דאַז געבעטה דער ליידעכדען ערהאֶרזט־ אַאן!

געבעטה

חייכער

שוואַנגערן פֿרויא.

אַללליעבעכדער. דורך אַכגעכעהאע האָפֿפֿכוכגען פֿערטאֶכערזט דוח דיח טאַגע אייכעז לעבעכז, חוכד זיסע פֿריידען ערקאֶפֿפֿעזט דוח אייכעם הערלען. גע־ ליעסען זאָלל חיך דיח וואָככע חייכער ליעבעכדען אוטטער, ערבליקקען זאָלל חיך באַלד חין דעם כייגעבאָרכען זייגליכגע חייכען געגעכסטאַכד דער לאֶרט־ ליכזטין ליעבע. זאָ אחַכלער ערפֿרייליכען האָפֿפֿכוכג אייכעז לעבעכז וואַרד ער כייען רייטל געבען, חוכד אייכע חויגזיכטען ווירד ער חין דער לוקוכפֿט איר ערהייטערן. איין גאָטט חוכד איין העררן! כיס וואָהלגעפֿאֶללוג אַן דען דאַכק, דען חיך דיר אַללגיטיגער דאַפֿיר בריכגע׃

אַללפֿאַטער! דער דוח איך דעם אוטטערטאָחטע עכטלאָגעזט, דער דוח איך טאָן אַן דער ברוזט אַלז זייגליכג טיטלטעזט, חוכד איר זיים דיעזער לייט איט גאֶטטליכער אחַכט בייזטוכדעזט, זאָ טיטלע חויך דאַז לעבען דעז קיכ־ דעז, דאַז חוכטער אייכעם הערלען זיך רעגט, חוכד בעוואַהרע דיעזע לאַרטע לרוכט פֿאָר חוכפֿאֶללען יעדער אַרט. איט געוויסעכהאַפֿטער זאָרגפֿאַלט ווילל יך אָלעז איידען, וואַז חויך דאַזגעלבע כאַכטהייליג חייכווירקען קאֶככטע. חיך

בע כון פיר לוויח ﬞעבען לו וואַכﬞען! יעדעז חוככעדײַטענדזטע פערהאַלזסע, וואָדורך חיך חייכעז אָדער דאַז אַכדערע חין געפאַהר ברינגען קאָננטע, בלייבע חויך דאַז זאָרגפעלטיגזטע פאָן מיר פערמיעדען, דען חוכפעראַכטוואָרטליך פאָר דיר חוכד מייכעם געוויסען וואָרע יעדע פערנאַכלעסיגונג, וואָדורך חיך דיעזע דאָפפעלטע פפליכט פערלעטלען קאָננטע.

מיט געטראָזטעם הייטערעם זינכע וויל חיך דער סטונדע ענטגעגען זע־הען, וואָ דער אַכבליק דעז כײַחגעבאָרכען קינדעז מיך ענטשעדיגט פיר דען שמערל, וועלכען חיך בײַח זײַנער געבורט לו ערוואַרטען האַבע, חוכד באַנגעט חויך מײַכעם חינכערן וועזען לוויזען פאָר דיעזער ערכזטען סטונדע, זאָ וויל חיך מיך דאָך חימער דאַראַן ערחינערן, דאַם דוח אָ העדר! חיבער מיך וואַלטעזט, דאַם דוח מיך טישלעזט, חוכד דאַם דוח יעדע בירדע מיר ערלײַכ־טערן, יעדען שמערל מילדערן, חוכד דיח חויגענבליקקע דעז לײַדענז, דורך יאַהרע פאָלל פאָן חוטטערפרײַדען מיר לאָהנען ווירזט.

חיך דיעזער פרײַדען ווירדיג לו מאַכען, חוכד לור טרײַען ערפילונג דער דאַמיט פערבונדענען פפליכטען מיך פוועקמעסיג פאָרלובערײַטען, זאָלל מיר שטעטז מיט העררלען ליעגען. לאַם אָ אַללגיטיגער! חויך אַללעז וואַז חיך חין דיעזער הינזיכט בעגינכע, דײַנען הימליזען זעגען רוהען.

ווען כון דיח סטונדע דער ענטבינדונג קאָממען ווירד, דאַן שענקע מיר מוטה חוכד קראַפט חין דען חויגענבליקקען דעז שמערלענז, חוכד לאַם נאַך חייכעם קורלען קאַמפפע דען אַכבליק חייכעז געזוכדען וואָהלגעשטאַלטעטען זײַגלינגז, מײַנע זעלע חוכד מײַן הערל ערפרײַען.

העדר! ערהאָרע מײַן פלעהען, דען דיר פערטרויע חיך חימערוואַהרענד, דוח ביזט מײַן טרוזט חוכד מײַן הײַל חין אַללער עוויגקײַט. אַמן!

געבעטה

חייכער פרויח

וועהן איהר קינד צור בעשניידונג

געטראַגען ווירד:

גאָטט הײַליגער ישראל׳ז! מיט דאַנקערפיללטעם הערלען נאַהערע חיך מיך דיר דוח האַזט מיר בײַחגעשטאַנדען, חוכד מיר דורך דיח גראָכלעכלאָזען מוט־טערפרײַדען, דיח שמערלען דער געבורט טוזענדפאַך וויעדער פערגאָלטען.

כון היממלישער פאַטער; ווירדיגעזט דוח מיך חויך דיעזעס געליעבטע קינד חין דײַנען הײַליגען בונד, דען דוח מיט חונזערם חורפאַטער אברהם ע״ה געשלאָסען

געסלָחזזען הַחַזט, חויפלוכעהחען, חונד עז מיט דעם מערקמַחלע חיינעז גחָטט־געווייהטען פרָחמען חיזרחַעליטען בעלייכנען לו לַחזזען.

חָ חַללגנחֶדיגער! וויח חונענדליך דַחנק חיך דיר פיר דיעזע ווחָהלטהחַטען! לַחם רחָך סטעטז דיינע גנַחדע חיבער דיעזעז געליעבטע קינד וויַחלטען; לַחם עז חין גחָטטעזפורכט חונד חין טוגענד חויפווַחכזען; ערלייכטע זיינען גייזט, דַחם ער דיח היילִיגקייט חונד דיח ריינהייט דער רעליגיחָן לו ווירדיגען וויזזע, דַחם עז פרייח פחָן חַבערגלויבען, זיך סטעטז פרייע חיין מיטגליעד דער געמיינדע געזעללשַחפט לו זיין, חין דער עז הייטע חיינגעווייהעט ווירד.

סטחֶרקע זיין הערל, דַחם עז מיט גלייכער קרַחפט דער פערפיהרונג חונד דער זיננליכקייט, זחָ וויח חויך דער מַחכט פחַלזער גרונדזחֶטלע ווידערסטעהען קחֶננע, חויף דַחם זיך פרייען מחֶגען פחָטער חונד מוטטער, חונד פריידע חַן חיהם ערלעבען דיח חיהן ערלחָגען הַחבען. חַמן!

געבעטה

חיינער פרויח

נחָך דעם ווחָכענבעטטע.

חַללבַחרמהערליגער גחָטט! חין דער בַחנגען סטונדע דער געפַחהר הַחזט דוח מיר ליעברייך בייחגעסטַחנדען, חונד דיינע פחָטערהולדע הַחט מיר גנַחדענ־רייך געהחָלפען. דוח הַחזט מיר קרַחפט פערליעהען דיח בעסווערדען חונד סמערלען דער געבורט לו חיבערווינדען; חונד דיינע החֶלזטע גיטע הַחט נינכט נור מיך געדעטטעט, זחָנדערן מיך חויך דורך דיח טחֶנזטען חונד זיסעזטען געפיהלע דער מוטטערפריידען בעלחָהנט.

מיינע זעעלע פרייזעט חונד ריהמעט דיך חונענדליך דַחפיר; חיין געריהר־טעז הערל בריננגט פיר דיעזע היממליזע גיטע חונד פיר דיעזע גנַחדענפחָללע בַחרמהערליגקייט, דען פרחָממזטען דַחנק דיר דַחר.

זייח חַללפַחטער חויך פערנער מיט מיר, פערלייהע מיר חויך גייזטיגע קרַחפט חונד חיינזיכט, דַחם חיך מיינע היילִיגען מוטטערפפליכטען טרייח ער־פיללען, חונד דַחז געליעבטע קינד דורך דייכען גחֶטטליכען ביינטַחנד חין סו־גענד חונד חין גחָטטעזפורכט ערליעהען קחֶננע.

מחֶגע חויך כון דיעזעם כייען וועזען דיינער סמחֶפפונג, דיעזעם חיננינגגע־ליעבטען קינדע, דיינען זעעגען לו טהייל ווערדען. לַחזז עז, ווען עז דיר ווחָהל געפַחלליג חיזט, פַחן קחֶרפער חונד חַן זעעלע מחַקקעללחָז חויפווַחכזען; מחַכע זיין

הערל

הערץ פיר יעדע גוטע לעהרע עמפפאַנגליך אונד ערלייכטע מיינען גייזט, אויך דאַס ער מאַן אין פריהעזטער יוגענד ווייזע, דאַז גוטע זוכען אונד דאַז בעזע צו פליהען, דיא טוגענד צו ליעבען אונד דאַז לאַסטער צו פעראַבשייען; מיטלע עז מאַר יעדעם אונפאַללען לאַס איך אונד מיינען טהייערן גאַטטען, זייגען מיינע עמפפאַנגליהענן אונד זיינע גליקקען זיין ערהאַלטע וויין לעבען אונד לאַז עז גענוגד אונד מאָהלגעמוטה מאַן קערפער, רייכען הערלענן אונד ערלייכ-טעטען גייסטען מאַז איין ניטצליכעז מיטגליעד דער מענשליכען געזעללשאַפט אויסמאַר ומאַכען; אויך דאַס עז גוטעס פינדע אין דייגען אונד אין דער מענ-שען אויגען מאַן!

געבעטה

איינער

אונגליקליכען עהעגאַטטין.

אַללגיטיגער אונד אַנבעטהונגזווירדיגער גאָטט! פאָן דריקקענדען ליידען ניעדערגעבייגט נאָהערע מיך איך דיינעם טהראָנע, אום איין טווער פערטרויענ-דעטעז הערץ פאָר דיר צו ערהעבען; דען נור בייא דיר, אורקוועללע אַללער היילעז! איזט טראָזט, אונד נור בייא דיר איזט ערקוויקקונג אונד שטאַרקונג.

דאַז עהעליכע באַנד, דאַז זאַנפטע אונד עהרווירדיגע פערהעלטניס אין וועלכעם שטערבליכע מיט שטערבליכען צו שטעהען פערמאָגען, איזט פיר מיך איינע קוועללע אונאונטערבראָכענער ליידען אונד דראַנגזאַלע! יענעז פערהעלטניס וועלכעז מיך היניעדען אַם מייזטען ערפרייען אונד בעגליקקען זאָללטע, בייגט מיך אַם טיעפזטען דאַרניעדער, אונד ערפילט מיין הערץ מיט גראַם אונד מיט שמערצען.

אָ פערגיעב אַללבאַרמהערציגער! ווען איך אַז טיעף געקרענקטע אונד אָפט גרויזאַם פערלעטצטע, אין מאַנכער שטונדע דעז אונמוטהעז אונד דעז האַרמעז, דיא הענדע טראָזטלאָז געגן הימעל העבע, אונד ווען איך מייגען קלאַגען אונד טהראַנען קיין גרענצען צו זעטצען פערמאַג.—

איך וויל מיך צו פאַססען זוכען, איך וויל מיך שטאַרקען דורך דיא פראָמ-מען ערינגערונגען אַן דיך אָ עוויגער! וויל דורך דיא הייליגען טראָסטונגען דער רעליגיאָן מיך אויפצוריכטען שטרעבען; אונד שטעטז זאָללען דיא וואָרטע דיינעז הייליגען זענגערז מיר טראָזט איינפלעזען: »גאָטטעז אויגע זיעהט אויף זיינע פראָממען, דיא זיינער גיטע פערטרויען געבען.

איך וויל מיך אונבעפאַנגען אונד שטרענג פריפען, אָב ניכט מענשענ-

לזם טהיין ריח סולר מייכעז חוכגליקקעז חין מיר זעלבזט ליעגט? — דייגע חללו אייזהייט החט דחז אייכ חלו: דען סווחכערן טהיין דעז מעכשענגעשלעכטעז געשחפפען; כור דיח ווחפפען דער זחכפטמוטה חוכד דער געדולד החבם רוח ראכ: פערליהען, חוכד כור מיט דיעזען חללין' קחככען ויר דחז גליקק דעז עהעסטחכדעז עררינגען. —

חיך וילל מיך כון פרחגען חב חיך מיך חוך גיוועער דיעזער ווחפפען בעדיעכע? חב חיך כיכט מחככחחל דורך חיבערטריעבענע ריילבחרקייט, דורך סטחזכוכגזלחזען טחדעל דורך מיררישעז בעטרחגען חוכד גרחלל, דורך חרגווחהן חוכד עמפפיכדליכקייט חכלחס דחלו געגעבע, דחס מייכעז מחככעז ליעבע ערקחלטעט, חוכד דחס ער זיך דחרום חיימער מעהר עכטפערכט, וויל ער בלחס דען שטנגענגען חוכד דען ליעבלחזען טחדלער חין מיר זיעהעט.

חיך געלחבע עז דיר חללגימיגער פחטער! — חיך געלחבע עז דיר כון פייערליך, דחס חיך חללע מייכע קרחפטע חויפביעטען ווערדע, חום דורך זחכפטמוטה חוכד מילדע דורך הערלעכגיטע חוכד כחכגיבכט, דורך געדולד חוכד דורך סחכוכג, דחז הערל מייכעז מחככעז וויעדער לו געווינכען, חוכד דיח פריהערן גליקקליכען פערהחלטכיזען לוריקען חוכד וויעדער הערבייח לו פיהרען; חוכד החבע דחז החפפכוכגזפחללע פערטרויען לו דייכער חללגנחדע, דחז דוח מיין ערכזטליכעז בעסטרעבען ווירזט געלינגען לחזען, חוכד דחס דוח, דער דוח חללע מעכשליכע הערלען לענקעזט, חויך דחז הערל מייכעז מחככעז וויעדער לו מיר כייגען ווירזט, חויף דחז מיין יחממער זיך חין פריידען פערווחכדלע חוכד מייכע זייפלער לו פריידעכטהרחכען ווערדען.

געטרחזט פערלחזע חיך כון דיזע הייליגע שטחדטע מוכד רופע מיט דעם פזחלמיזטען: „זעעלע! וחז בעטריעבזט דוח דיך? וחרום חיזט דיר זו בחנגע חין מיר, החררע כור חויף גחטט, חיהם ווערדע חיך חייגזט כחך דחנקען, פיר דחז הייל זייכער פחרזעהוכג." — חמן!

געבעטה איינער וויטטווע

ועלכע מוטטער

אנגפערזארנטער וואיזען איזט.

פחטער חים הימעל! טווער ליגט דיח לחזט דער בעטריבכיס חויף מיר, חוכד החרט החזט דוח מיך געליכטיגעט; חבער חיך מורע דענכחך כיכט געגען דייכען גחטטליכען ווילען.

דוכקעל גושר חבער געהעכם זיכד דיח וועגע דייכער פחרזעהוכג; דחהער
חיך

חיך חים געדולד חוכד חיט קינדליכער ערגעבונג דייכע טטרחפע ערטרחגען ווילל; ווען חויך חיר דער טרייע לעבענזגעפחֶהרטע, חוכד ווען חויך מייכען פער־ וחייזטען קינדערן דער זחָרגענדע פחטער ענטריסען ווחורדע, זחָ ביזט יחַ דוח חללפחטער חויך פחטער דער ווימטווען חוכד וחייזען. דוח ווירזט חונז געוויס ניכט פערלחסען. — דיר חָ גחָטט! חיין טרחָזט! חוכד חיין עררעטטער! ווילל חיך פערטרויען, דוח ערהחֶרעזט יחַ דחז געבעט דער חונגליקליכען ווען זיח לו דיר פלעהען, דוח ליכדערזט יחַ חיהרע ליידען, חוכד היילעזט יחַ דיח פחָן חונגליקקע פערווחוכדעטען הערלען׃

חָ חללגכחֶדיגער! טיטלע חיך טיעפגעבייגטע חיט דייכער היחחליטען גנחַדע דחַחיט חיך דיעזען פחטערלחָזען וחייזען דורך דייכע גחֶטטליכע היִלפע בייח־ מטעהען קחֶננע. פערלייהע חיר טווחַכען ווייבע קרחַפט חוכד חייכזיכט, דחַס חיך מייכע קינדער חיט מחֶננליכעם ערנזטע, חין גחָטטעזפורכט חוכד חין טוגענד לו ערליעהען חים טטחַנדע זייח. דוח חורקוועללע חללער גיטע! גיבזט יחַ דעם טווחַכען כייע קרחַפט חוכד דעם חֶהנמחֶכטיגען כייעז לעבען. דיעזעז חיזט חיין חייכליגער טרחָזט, חוכד בלחָז פחָן דיעזעם גערחַנקען ווירד מייכע החָפפכונג כייח בעזעעלט.

געלחָבט זייעזט דוח גחָטט! דער דוח ביזט דער בעטימלער דער וויטט־ ווען חוכד וחייזען. חחן!

ג ע ב ע ט ה

איינער וואַיזע.

היחחליטער פחַטער! דער דוח טרחָזט חוכד טוטל ביזט, חללען דיח דיך חנרופען חוכד דיר פערטרויען! לו דיר כעהמע חויך חיך חין דיעזעם טרוירי־ גען פערהחֶלטכיטע חוכד חין דיעזער טרויריגען לחַגע מייכע לופלוכט. לו דיר פחַטער דער ווימטווען חוכד וחייזען! העבע חיך חיין טהרחֶכענדעז חויג עמ־ פחָר, חוכד זוכע היִלפע חוכד בייחטטחַנד, זוכע מוטה חוכד טטחַנדהחַפטיג־ קייט חום דען פיר חיך חוכערזחֶטלליכען פערלוזט ערטרחַגען לו קחֶננען.

חַך! ענטריסען זינד מיר דיח טהייערן, רעכען חיך חיין לעבען חוכד חויך זחָ חוכענדליך פיעל גוטעז לו פערדחַנקען החַבע; דיח חיט לחֶרטליכער ליעבע חַן מיר היכגען, מייכע טריטטע חיט זחָרגפחֶללטיגער וחַכזחַמקייט לייטעטען, חונ חיט טרייע חוכד חונערמידעטעם חייפער חיין חייטערעז חוכד חיכנערעז ווחָהל לו בעפחֶרדערן זוכטען.

חָ פורכטבחַרער גערחַנקע! דיח טהייערן געלועבטען זינד ניכט מעהר, דיח החַנד דעז טחָדעז החַט זיח חויז דעם קרייזע דער לעבענדען היכוועגגע־

פיהרט; מוכד חיך סטעהע כון חָהכע מֻוטערליכען טוטז, חָהכע חיהרע ליעבע־
פֿחָלזע מוכד וויזע ליטוכג, חייכחַם חוכד מַלֿיין דמַ. טויזעכד געפֿמַהרען דרחָ־
העען מיר מַן: מוכגרפֿמַהרכעם מחֶרלֿען, מוכד חיך המַבע קייכען פֿמַטער, המַ־
בע קייכע מוטטער, חין דערען לֿחֶרטליכער ברוזט חיך טהיילכמַהמע פֿיכדען,
בייח דערען געריישטער ערפֿמַהרוכג חיך מיר רמַטה המָלען קחֶככטע. ווחָהל
קחֶככטע חיך מיט דעם פרחָפֿעטען קלמַגען: «טויעט היהער מוכד זעהעט,
חָב דער אחוכדען חייכע מייכער ווחוכדע גלייכט, דיח דער עוויגע חַם טמַגע
זייכע: לֿחָרכע מיר געטלמַגען המַט.»

רחָך! — חיך וויל מיך כיכט דער פערלֿווייפֿלוכג היכגעבען, זחָכדערן דער
טרחָזט דיעזע פרחָפֿעטען זחָלל חויך מיין געמיטה חויפֿריכטען. מיט חיהם
וויל חיך מייכער לֿמַגעכדען זעעלע לֿורופֿען «כחָך חיזט גחָטטעז גיטע כיכט לו
עכדע, זייכע פֿמַטערהולד חיזט כחָך כיכט פערשווחוכדען; זיח ערכייעט זיך
פֿיעלמעהר מיט יעדעם מחָרגען, דמַרום זייח מַ זעעלע דיין פֿערטרויען גרחָז.
ימַ גחָטט חיזט מיין טהייל, דעכק חיך סטעטז, דמַרום המַררע חיך זיין. ער
חיזט הולדרייך דעכען דיח חויף חיהן המָפֿפֿען, דעם געמיטהע דמַז חיכבריכג־
זטיג חיהן זוכט; דמַרום פרחָמוט עז, מיט ערגעבעכהייט דער גחֶטטליכען
הילפֿע לו המַררען. הייל דיגמיעכיגען, דער חין פֿריהער יוגעכד טחָן געלערכט
דעז טיקזמַלז יחָך לו ערטרמַגען, דמַז חיהם געווחָרדעכע לחָוז חין סטילער
היכגעבוכג לו דולדען. חים סטויבע היכגעווחָרפֿען פֿלעהע ער מוכד פֿערליערע
כיח דיח המָפֿפֿכוכג; דען כיכט חויף מיאמער פֿערלמַזט דער העדר! כיכט מויז
ווחָהלגעפֿמַלֿלען קרחֶנקט מוכד קווחֶהלט ער מעכטעכקיכדער; זחָכדערן ער ליכ־
טיגעט כור, מוכד כימט דמַן וויעדער מיט ערבמַרמען חויף כמַך זייכער גרחָזען
גיטעי

דיעזע היילזמַמען ווחָרטע וויל חיך סטעטז חין מייכעם געדחֶכטכיסע חויפֿ־
בעווחַהרען זיח זחָללען מיך בערוהיגען ווען דמַז זחָ טיעף פֿיגרווחוכדעטע הערל
לו פֿערבלוטען דרחָהעט. דוח מַ גחָטט ביזט ימַ דער פֿמַטער דער ווחַיזען, מוכד
וועג וויר חויך ·מַללעז פֿערליערען ווחָז מוכז היער חים סטויבע ליעב מוכד טהיי־
ער ווחַר, זחָ בלייבט ימַ דחָך דייכע עוויגע ליעבע מוכז מיאמער; דיר וויל
חיך כון מיך גמַכל פֿערטרויען, דוח ווירזט מיך כיח פֿערלמַזען; מוכד המַבע
חיך חויך חויף ערדען וועדער פֿמַטער כחָך מוטטער מעהר, זחָ ביזט דוח עז
ימַ חַללפֿמַטער חים היממעל, דער יעדע מייכער טהרחֶכען לחֶהלט, יעדען מיי־
כער זייפֿלער חין זייכעם בוכע פֿערלייכעט. — דוח ווירזט ווען חיך גוט מוכד
פֿרחָם פֿחָר דיר ווחַכדלע, מיך היכפֿחָרזע טיטלען, מוכד מיר בייזטעהען; דמַ־
רום זחָלל מיין גמַכלעז בעסטרעבען זיין, מיך דיעזעז טוסלעז ווירדיג לו מחַכען.
מַללֿיעבענדער! פֿערלֿיהע מיר מיאמער מוטה מוכד קרַפט, דמַז חיך טומ׳
פֿעז

בֿע: מאָדלען יעדער פֿערזוכונג צום באָזען ווידערשטעהע יעדע לאָקקונג דער זיננליכקייט איבערווינדע, אונד דורך מיינען ריינזיטטליכען לעבענסוואַנדעל, דאַס אַנדענקען מיינער טהייערן עלטערן עהרען קאָננע.

וואַכען וויל איך איבער מיין הערץ, דאַס קיין ביטטערעס געפֿיהל זיך מיינער בעמייסטערע, דאַ דער אונגליקקליכע איזט זאָ רייצבאַר זאָ עמפפֿינדליך אונד ווירד זאָ לייכט פֿערלעטצט, גלויבט זיך זאָ אָפֿט בעלייִדיגעט אָדער צוריקגעזעטצט פֿאָן יענען דיא גליקליכער זינד אַלס ער. איינע זאָלכע עמפפֿינדליכקייט מאַכט אונס אָפֿט זאָ עלענד אונד צוגלייך זאָ אונגערעכט אונד ליעבלאָס געגען אַנדערע. פֿערן זייא נון פֿאָן מיר יעדע אַרט מענשענפֿיינדליכער געפֿיהלע, איך וויל פֿיעלמעהר גוטמיטהיג אונד ליעבעפֿאָלל געגען אַללע מענשען בלייבען, אונד דיא גליקליכערן דענען איין בעססערעס לאָאָס אַלס מיר בעשיעדען איזט, ניכט בענייִדען. —

דאַנקבאַרע אַנהענגליכקייט וויל איך דענען ערווייזען וועלכע עלטערן-שטעללע אַן מיר פֿערטראַטען; איהרע ערמאַהנונגען אונד צורעכטווייזונגען וויל איך געהאָרכענד אַננעהמען; אונד אויך יעדע אַרט דיא ליעבע צו פֿערגעלטען זוכען, מיט דער איך פֿאָן איהנען בעגליקט ווערדע.

פֿערטרויענד אויף דיינע אַללגנאַדע האָפֿפֿע איך נון דאַס דו אַללבאַרמהערציגער דאַן מיין שטערבען אונטערשטיטצען אונד זעגנען ווירסט. — אונד דאַס ווען דו מיך איינסט, מיינע געליעבטע עלטערן ווידער זעהען לאַססעסט, איך אויך דאַן פֿאָר דיינעם טהראָנע, איהרער גליקקעס ווירדיג זיין ווערדע. דיר אָ פֿאַטער! פֿערטרויעט מיינע זעעלע פֿיר אונד פֿיר, לאַס מיך ניכט צו שאַנדען ווערדען, געלאָבט זייעסט דו, גאָטט! פֿאַטער דער וואַייזען. אַמן!

געבעטה

איין

שטונדען דער טרויריגקייט.

מיין גאָטט אונד מיין הערר! טיעף בעטריבט איזט מיינע זעעלע, אונד אֶנגסטליכע באַנגיגקייט דריקט מיט צענטנערלאַסט מיין שמאַכטענדעס הערץ דאַרניעדער; דיא גאַנצע וועלט ערשיינט מיר פֿרייִדענלאָז, אונד ניכטס פֿערמאַג מיין איננערעס אויפֿצוהייטערן.

וואָ אַנדערס זאָלל איך אין דיעזעם טרויריגען צושטאַנדע מיינעס הערצענס טראָסט אונד שטאַרקונג זוכען אַלס בייא דיר אַללבאַרמהערציגער! אין דעססען פֿאַטערהאַנד מיין גאַנצעס שיקזאַל רוהעט? אָ אַללגיטיגער! נור בלאָס דיינע גנאַדע.

גאָטטליכע גנאַדע חיזט חיק סטאַנדע, איין טואַלעז חונד גשבייגטעז געמיטה אים כייער קראַפט לו בעלעבען; כור דוח ביזט עז חיק סטאַנדע, דיח דיזטערן בילדער חוכד דיח זעלבזט נעטאַפּפֿערכן קוואָלגייזטער דיח חוכחווּפֿהערליך איך פֿערפֿאָלגען חוכד איך זעלבזט לוק גאָטטעזדיענזטע חוכפֿעהיג מאַכען, אים דייכער גאָטטליכען מאַלמאַכט חויז אייכעם הערלען לו עכטפֿערכען.

אָ פֿאַטער חיק היממעל! חוכזערער זעלבזטערבויחוכג האַלבער זאָללען וויר חוכז לוואַר דעמיטהיג דיר כאָהרען; דיין היילוגער ווילע האַבער, געביטהעט חוכז דיח פֿפֿליכטען דייכער בעזעליגענדען רעליגיאָן, דיח פֿפֿליכטען דער בעז-גליקקענדען טוגענד, אים פֿראָהעם געמיטהיג חוכד אים פֿערגניגטעם הערלען לו ערפֿיללען. וויח בין חיך דאַז כון חיק סטאַנדע ווען דוח איך ניכט חוכטער-סטיטלעזט?

מייכע זעעלע חיזט פֿאָן פֿינזטערער כאַכט חומגעבען, חוכד טיעפֿע סווער-מוטה חומדיזטערט מייכע גערחַכקען. חיך קאַן קייכען חויגענבליק איך דעז לעבעכז פֿרייען, וויח זאָלל חיך כון דיעזע פֿפֿליכטען חין ערפֿיללוכג ברינגען, חוכד וויח זאָלל חיך איך חוכד מייכע כעבענמענשען בעגליקקען.

דייכע גנאַדע חוכד דייכע סטיטלע חיזט מייכע חייכליגע לופֿלוכט. חיך רופֿע אים דעם פֿזאַלמייזטען «זעעלע וואַז בעטריבזט דוח דיך? וואַרום חיזט דיר זאָ באַכגע חין מיר? האַררע כור לו גאָטט, חיהם ווערדע חיך חייכזט דאַכקען פֿיר זייכז האַכגעזיפֿטעז הייל» — יאַ דוח האָללפֿאַטער! ווירזט דיין געטאָעף ניכט דער פֿערלוויפֿלוכג פרייז געבען, דוח ווירזט דיך מייכער האַרמען זעעלע ערבאַרמען, דוח ווירזט דיח דוכקעלהייט מייכעז לערסטאָרטען געמיטהעז דורך דאַז ליכט דייכער היילוגען רעליגיאָן חויפֿהעללען, חוכד איך ווידער דער פֿריי-דיגקיים סהייוהאַפֿטיג ווערדען לאַזזען. חויף דאַם חיך אים זעלעכהייטערקייט חוכד הערלעכזפֿריידען דייכען כאַמען עוויגער פֿיר חוכד פֿיר פרייזע.

געלאָבט זייעזט דוח גאָטט! דער דוח דיח געבייגטען געמיטהער חויפֿריכטעזט • חמן!

געבעטה

חין

שווערען קראַנקהייטען.

האָלגיטיגער! ערבאַרמוכגזפֿאָללער סאָפֿפֿער! דוח האַזט קייכען געפֿאַללען אַן דען לײדען דייכער געטאָפּפֿע, זאָנדערן האָלע טריבזאַלע דיח דוח חיבער חוכז חויז ווייזען חוכד לוועקמעזיגען האַבזיכטען פֿערהענגעזט, לייטעזט דוח חויף חייכע זאָלכע חרט, דאַם זיח חוכז לוק וואַהרען וואָהל געדייכען; זאָ וויח חויך משה רבינו ע"ה : דייכעם פֿאָלקע ישראל פֿערזיכערטע, אַלז ער ספראַך:

דוח

«דוא ווירסט אין דיינעם הערצען ערקעננען מיססען, דאַס דער עוויגע דיין גאָטט דיך ציכטיגעט, וויא דער פאַטער זיין קינד (צום אייגנען בעסטען) ציכטיגעט:»

אין מיינען קוואַלפאָללען ליידען, דיא מיר דאַז לעבען פערביטטערן, פלעהע איך נון פערטרויאונגספאָלל צו דיר אַללפאַטער! דער דוא אַללײן יעדע וואונדע צו היילען פערמאַגסט, אונד דער דוא אַללײן עס אים שטאַנדע ביסט, זעלבסט דען שאָן היגשטערבענדען קערפער, דורך נייע לעבענסקראַפט צו פעראייניגען.

יעדער טאַג בריננט מיר נייע שמערצען, יעדער מאָרגען בריננט מיר נייע קוואַל! מיינע זעעלע שמאַכטעט נאַך טראָסט, נאַך ערלייכטערונג, אונד נאַך שטערקונג. וואָ אַנדערס קאָננטע איך נון דיעזע ערהאָהלונגען אין איינעס רייכ־ליכערן מאַאַסע פינדען, אַלס ביי דיר אַללליעבענדער! זאָ טרעסטעטע יאַ אויך דער הייליגע זאַנגער אינדעם ער שריעב: «דיא רעטטונג זעלבסט יענע דיא בערייטס מאַן דען פפאָרטען דעס טאָדעס זיך בעפינדען, ווען זיא אין איהרער נאָטה צו דיר רופען; דוא זענדעסט דיין געטטליכעס וואָרט דאַס היי־לעט זיא אונד בעפרייעט זיא פאָם אונטערגאַנגע.»

דוא האַסט מיר בערייטס זאָ פיעלע בעווייזע דיינער פאַטערהולד געגעבען, דוא ווירסט מיר געוויס אויך פערנער דיינע הילפע ניכט ענטציעהען, מיט פראָמער ערגעבונג אין דיינען געהייליגטען ווילען וויל איך מיך נון ערמו־טיגען, מיינע ליידען שטאַנדהאַפט צו ערטראַגען, אונד וויל מיט צופערזיכט אויסרופען: «הערר! טהוע מיט מיר וויא עס דיר וואָהלגעפעלליג איסט, דען דער הערר איסט גיטיג געגען יעדען ער ערבאַרמט זיך אַללער זיינער געשעפפע.»

וויא איסט דאָך אַללעס היניעדען זאָ פערגענגליך אונד ניכטיג! וויא שווינדעט אַללעס אירדישע שנעלל דאַהין וויא איין פאָריבערוואַנדערנדער שאַטטען. וויא וועניג וואַהרען ווערטה האַבען אַללע גיטער אונד שעטצע דער ערדע, אונד וויא איסט דאָך נור איין טוגענדהאַפטעס הערץ עס אים שטאַנדע, דעם מענ־שען אין זיינען ליידען טראָסט אונד בערוהיגונג צו פערשאַפפען. אין מיינער יעטציגען לאַגע פיהלע איך דיעזע וואַהרהייטען מיט לעבהאַפטער אַלס אין מיי־נעם געזונדען צושטאַנד.

פאָן אַללעם וואַס אירדיש אונד הינפעלליג איסט, וויל איך נון מיין הערץ גאַנץ ענטציעהען, אונד עס בלאָס צו דיר אונענדליכעם אונד עוויגעם וועזען ערהעבען; איך וויל מיינע פעראירונגען אונד בעגאַנגענע פעהלטריטטע אויפריכטיג בערייען, יעדעם אונרייגען טריעבע אונד יעדעם אונהייליגען גע־פיהלע וויל איך ענטזאַגען, אונד מיך גאַנץ דער טוגענד ווייהען.

דאַ זיא דען דיעזע קראַנקהייט איינע פעראַנלאַססונג פיר מיך צום נאַכ־דענקען איבער דיא ניכטיגקייט אַללעס אירדישען, איבער דען האָהען ווערטה

דער

דער טוגענד אונד איבער דען זיטטליכען צושטאַנד מיינעס איננערסטען. זיא זייא איינע אויפפאָדערונג מיך ווידער בעססער אונד דיר אֶהנליכער צו מאַכען, אונד שטעטס איזט אויך דער וואָרטע דער היילגען שריפט איינגעדענק זיין, דאָס עס היישט: פערשמאָהע ניכט דעס עוויגען שטראַפע, – דען הייל דעם שטערבליכען דען גאָטט ציכטיגעט, ער פערוואונדעט אונד היילעט ווידער, ער צערשעללט אונד לעסט ווידער גענעזען.

גנאַדענפאָללער, אַללבאַרמהערציגער גאָטט; ווען עס צו מיינעם בעסטען דיענעט, אונד מיין לאַנגערעס דאַזיין דער מענשליכען געזעללשאַפט נאָך ניצליך ווערדען קאַנן; אָ! זאָ לאַס מיינע קראַנקהייט פאָן מיר וויכען, אונד טילגע מיינע שמערצהאַפטען ליידען! לאַס מיך דורך דיינע גנאַדע ווידער גענעזען, אונד בעלעבע מיך מיט נייער קראַפט, דאַמיט איך דאַן מיט דאַנקפאָללעם אייפער דיא פפליכטען מיינעס בערופעס ערפיללע, אונד פיר דאַס גליק מיינער מיטמענשען טהאַטיג ווירקען קאָננע.

ווען עס אַבער דיינע אַללגערעכטיגקייט בעשלאָססען האַטטע, דאַס דיעזע שמערצענפאָללען שטונדען מיינע לעצטען אויף ערדען זיין זאָללטען, זאָ וויל איך מיט קינדליכער ליעבע אונד מיט פערטרויען, מיך דיינעם ווילען ערגעבען, וויל ניכט אונמוטה; אויך ניכט פערצאַגט ווערדען, זאָנדערן געטראָסט דער צוקונפט ענטגעגען זעהען. איך רופע מיט דעם פּסאַלמיסטען: «אונד וואַנדלע איך אויך אין דעס טאָדעס שאַטטענרייך, איך וואַנדלע דענכאָך אָהנע פורכט, דען דו בעגלייטעסט מיך, דיין שטאַב אונד דיינע שטיטצע זינד מיר אימערדאַר מיין טראָסט».

זאָ לעגע איך דען היממלישער פאַטער! מיט גלויביגער זעעלע אונד מיט פערטרויענספאָללעם הערצען, מיינע צוקונפט אין דיינע האַנד. אָ ווענדע דיין אַנגעזיכט ניכט פאָן מיר אַב, אונד זייא מיר אימער גנעדיג. — הערר! אין דיינע האַנד איבערגעבע איך מיינע זעעלע, רעטטע מיך, גאָטט דער טרייע אונד דער ליעבע! אַמען!

ג ע ב ע ט ה

איינער

דיענענדען פרויענספּערזאָן.

מיט אונענדליכער ווייזהייט אונד מיט גרענצענלאָזער גיטע אָרדנעסט דו אָ גאָטט! דיא שיקזאַלע איינעס יעדען שטערבליכען. דיינע אַללווייזע איינזיכט האַט עס געוואָללט, דאַס ניכט אַללע מענשען אויף איינער גלייכען שטופע דער

פֿערהאַלטניסע שטעהען זאָללען. עז איזט דאַהער מיט געוויסהייט פֿאָרויז־
זעטצען, דאַס דיעזע איינריכטונג מיט דען וואָהלטהאַטיגען צוועקקען אונד
דען וואָהלוואָללענדסטען אַבזיכטען איבעראיינשטיממען, וועלכע אין דען מאַננינ־
פֿאַלטיגסטען געבילדען דעז וועלטאַללז דיינע אַללגיטע אונד אַללוויזהייט פֿערקינדען,
ווען נון דיינע אַללגערעכטיגקייט מיך דאַצו בעשטיממט האַט, דאַס איך דיענען
אונד געהאָרכען מוס, זאָ וויל איך ניכט פֿערלאַנגען אונד וויל ניכט מורען,
זאָנדערן מיט געדולד אונד שטאַנדהאַפֿטיגקייט אַללעז ערטראַגען, וואַז אין מיי־
נעם שטאַנדע מיר בעגעגנען ווירד. איך וויל אַללע מיינע פֿפֿליכטען געוויסענ־
האַפֿט ערפֿיללען, וויל פֿאָלגזאַם, נאַכגיעביג, אונד אין יעדער בעציהונג רעד־
ליך זיין; דאַמיט איך מיט מיר זעלבזט צופֿריעדען זייא, אונד דאַמיט מיינע
פֿאָרגעזעטצטען מיר געניינט בלייבען זאָללען. איך וויל מיך בעשטרעבען אין
מיינען אַרבייטען אונד אין אַללען מיינען פֿעררינטונגען ניכט מיסמוטהיג צו
ווערדען זאָנדערן אַללעז מיט גוטעם ווילען אונד מיט אייפֿער צו טהון, אונד
אויך אימער אויף דען פֿאָרטהייל דערער צו זעהען, וועלכען איך צו געהאָר־
כען האַבע.

אַללעז וואַז מיר אַנפֿערטרויעט ווירד, וויל איך געוויזענהאַפֿט אונד מיט דער
גרעסטען עהרליכקייט אויפֿבעוואַהרען, דאַמיט איין עהרליכער נאַמע אונד איי־
נע זיטטליכקייט מיר דיא צופֿריעדענהייט מיינער בעפֿעהלזהאַבער ערווערבען,
אונד איך דאַדורך אויך דיינע הערזטע גנאַדע צו ערווערבען אים שטאַנדע זייא.
זאָ ווירד דען איין ווירקען, ווען עז אויך נאָך זאָ גערינגפֿיגיג שיינט, דענ־
נאָך דער מענשהייט געזעללשאַפֿט ניטצליך ווערדען. איך וויל, אום דיינע גנאַ־
דע גאַנץ צו פֿערדיענען, אויך דאַז געזעטץ דער דאַנקבאַרקייט אויף דאַז גע־
נויעזטע בעאָבאַכטען. ווען נון דיעיעניגען פֿאָן דענען איך אַבהאַנגע, מיר אויך
נור דיא גערינגסטע וואָהלטהאַט ערווייזען ווערדען, וויל איך איהרע גיטע אַנ־
ערקעננען, אונד איהנען דורך דיא גאַנצע צייט מיינעז לעבענז דאַנקבאַר זיין;
אונד זעלבזט ווען עז מיר שיינען מאָכטע, דאַס זיא מיך האַרטהערציג בע־
האַנדעלן, וויל איך איהנען דענגאָך ניכט מיט אונדאַנקבאַרקייט אָדער מיט
ווידערזעטצליכקייט בעגעגנען; זאָנדערן מיך אימער מיט געביהרענדער בע־
שיידענהייט געגען זיא בענעהמען. איין זאָלכעז דיר געוויס וואָהלגעפֿאַלליגעז
בעטראַגען, ווירד געוויס אויך זיא בעוועגען, דאַס זיא, אויך אין דער דיענענ־
דען פֿרויענזפערזאָן דען מענשען ווערטה ניכט פֿערקעננען ווערדען.

אַללבאַרמהערציגער גאָטט! אונד בעשיטצער אַללער געשאַפֿפֿענען וועזען! זיי־
סט דוא מיך אין אַללען מיינען שריטטען, וואַכע דוא איבער מיין הערץ! דיינע
אַללוויזענהייט קעננט דיא שטופֿע אויף וועלכער איך אין דער מענשליכען גע־
זעללשאַפֿט איך בעפֿינדע, דוא ווייזט עז יאַ דאַס איך אין דיעזעם שטאַנדע

אונד

אונד אין דיזעם פֿערהעלטניססע פֿיעלען געפֿאַהרען צו ווידערשטעהען האָבע; שענקע מיר דײנען בײשטאַנד, דאַס איך יעדער פֿערפֿיהרונג, יעדעם באָזען בײשפּיעלע אונד יעדער באָזען בעגיערדע ווידערשטעהען קאָננע. נײגע מיר דײנע גנאַדע אונד גיטע אויך אין דײנען שפּײזען; אָמן!

טישגעבעטה

געפּריזען זײעסט דוא עוויגער אונזער גאָטט! הערר דער וועלט! דוא שפּײזעסט דיא גאַנצע וועלט מיט דײנעם גוטע; מיט מילדע, גנאַדע אונד באַרמהערציגקײט גיבסט דוא אונטערהאַלט אַללען געשאָפּפֿען; דען עוויג וואָה־רעט דײנע הולד, דורך דיזע אַללגיטע האַט עס אונס נאָך ניא אַן שפּײזע געמאַנגעלט, אונד דוא ווירסט זיא אונס ניא מאַנגעלן לאַססען אין עוויגקײט, אום דײנעס ערהאַבענען נאַמענס ווילען שפּײזעסט אונד ערנאָהרעסט דוא אַללע, ביזט אַללגיטיג געגען אַללע, בערײטעסט נאַהרונג אַללען ערשאַפֿפֿנען וועזען. געפּריזען זײעסט דוא עוויגער! דוא אַללערנאָהרער!

געפּריזען זײעסט דוא עוויגער! דער דוא דען מענשען אויסגעצײכנעט פֿאָר אַללען געשאָפּפֿען דעס וועלטאַללס, דער דוא איהן ערהאַבען איבער אַללעס אירדישע אונד איהם אײנע אונשטערבליכע זעעלע פֿערליעהען האָסט! דאַמיט ער ניכט דען טהיערען דעס פֿעלדעס גלײך, בלאָס שפּײזע זוכע זײנען הונגער צו שטיללען, אונד טראַנק זײנען דורסט צו לעשען, אונד נאַהרונג בלאָס אום זײנע קערפּערקראַפֿטע צו פֿערמעהרען, אונד זײנע לעבענסדויער צו פֿער־לענגערן, זאָנדערן דאַמיט דער טריעב צו פֿאָרשען אין איהם רעגע זײא, אונד דער דורסט צו וויססען דײנע גראָססע אונד אַללמאַכט, דײנע אַללגיטע אונד אַלל־ווײזהײט ערקעננען לערנע, אונד זײנע גײסטעסקראַפֿטע ערשטאַרקען, אום אין דײנען וועגען צו וואַנדלען, אונד דײנע ערהאַבענע אײגענשאַפֿטען נאַכצואַהמע־מען. דאַן ווירד ער ניכט פֿערוועלקען וויא גראַז, ניכט דאַהין שטערבען וויא דיא טהיערע דעס פֿעלדעס, דען ער ווירד ווירדיג זײן דעס עוויגען לעבענס, דער אונשטערבליכקײט, אום דאָרט פֿאָן דיר צו עמפּפֿאַנגען דען בעזעליגענדען לאָהן פֿיר זײן טוגענדהאַפֿטעס שטרעבען, אונד פֿיר זײן גאָטטגעפֿעלליגעס טהון אויף ערדען.

אָ! מעגעסט דוא אַללגיטיגער אויך מיר שוואַכעם וועזען קראַפֿטע אונד ער־לײכטונג פֿערלײהען, דאַס וואַהרע אונד גוטע צו ערקעננען אונד צו איבען, דאַמיט אויך איך יענער טאָגען וואָהנונג טהײלהאַפֿטיג ווערדע. אָמן!

Bayerische Staatsbibliothek MÜNCHEN

VII

A. hebr.
992 u

A. hebr.
992
ū